



**ΤΜΗΜΑ ΔΙΕΘΝΩΝ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ**

**ΠΜΣ: ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ, ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ**

**ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ**

**ΟΙ ΔΡΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΟΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΣΤΟΥΣ  
ΤΟΜΕΙΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ, ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ, ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ  
ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ "ΕΥΡΩΠΗ 2020"· Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΠΑΥΛΟΥ  
ΜΕΛΛΑ.**

**ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΦΟΙΤΗΤΡΙΑ: ΜΑΡΚΙΔΟΥ ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΑΜ:1515**

**ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΣΚΙΑΔΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ**

**ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2016**

## ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

### ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Περίληψη\_\_\_\_\_σελ. 3

### Α' ΜΕΡΟΣ

*1ο κεφάλαιο:* Η αναπτυξιακή στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης  
«Ευρώπη 2020». Η νεολαία και η εκπαίδευση στην ΕΕ\_\_\_\_\_σελ. 9

*2ο κεφάλαιο:* Η αναπτυξιακή στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης  
«Ευρώπη 2020». Ο πολιτισμός στην ΕΕ\_\_\_\_\_σελ. 20

*3ο κεφάλαιο:* Η έννοια της κοινότητας και η Επιτροπή των Περιφερειών σελ.27

*4ο κεφάλαιο:* Η Τοπική Αυτοδιοίκηση στην ΕΕ. Μελέτη περιπτώσεων  
κρατών μελών (Ηνωμένο Βασίλειο, Γερμανία, Ιταλία, Γαλλία)\_\_\_\_\_σελ. 37

*5ο κεφάλαιο:* Η τοπική αυτοδιοίκηση στην Ελλάδα\_\_\_\_\_σελ. 46

### Β' Μέρος

*6ο κεφάλαιο:* Η κοινωνική πολιτική στο δήμο Παύλου Μελά\_\_\_\_\_σελ. 51

*7ο Κεφάλαιο:* Η εκπαίδευση στο δήμο Παύλου Μελά\_\_\_\_\_σελ. 72

*8ο Κεφάλαιο:* Ο πολιτισμός στο δήμο Παύλου Μελά\_\_\_\_\_σελ. 79

Συμπεράσματα\_\_\_\_\_σελ. 94

Βιβλιογραφία\_\_\_\_\_σελ.98

## **ΕΙΣΑΓΩΓΗ**

### **Γενικές εισαγωγικές παρατηρήσεις**

Σε όλη την πορεία εξέλιξης ολοκλήρωσης της Ε.Ε, αναδεικνύεται σε κρίσιμο ζήτημα ο ρόλος της τοπικής αυτοδιοίκησης. Ιδιαίτερα σήμερα που η οικονομική κρίση έχει αφήσει έντονα τα σημάδια της σε όλες τις ευρωπαϊκές χώρες, απομακρύνει την Ένωση από την υλοποίηση των κοινωνικών στόχων της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020», διευρύνει τις ανισότητες και αποξενώνει τους πολίτες από την Ένωση, η Τοπική αυτοδιοίκηση δεν θα μπορούσε να παραμείνει αδιάφορη προς τη νέα πραγματικότητα, όπως αυτή συνεχίζει να διαμορφώνεται.

Για το λόγο αυτό πολλοί από τους βασικούς φορείς της ευρωπαϊκής Τοπικής και Περιφερειακής αυτοδιοίκησης έχουν αρχίσει την προσπάθεια διαμόρφωσης μιας νέας προσέγγισης για τα θέματα που απασχολούν και προβληματίζουν τους πολίτες, μέσω του σχεδιασμού στρατηγικών πολιτικών. Πρωταρχικός στόχος των δράσεων και των πολιτικών αυτών είναι ο νέος πιο ενεργός ρόλος της Τοπικής αυτοδιοίκησης και η δραστηριοποίηση της στους καινούργιους τομείς προτεραιοτήτων, στο πλαίσιο της Στρατηγικής “Ευρώπη 2020”. Έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη.

Η νεολαία η εκπαίδευση και ο πολιτισμός είναι οι τομείς που θα εξετάσουμε στην παρούσα διπλωματική εργασία και κατά πόσο αυτοί στην περίπτωση του Δήμου Παύλου Μελά αντικατοπτρίζουν τους στόχους και τις προτεραιότητες της “Ευρώπης 2020”.

Το ενδιαφέρον τέτοιων εργασιών-μελετών δεν είναι μόνο ακαδημαϊκό, αλλά και πολιτικό γενικότερα, αφού οι τομείς της νεολαίας της εκπαίδευσης και του πολιτισμού πρέπει να λαμβάνουν σοβαρά υπόψη τις ευρωπαϊκές και διεθνείς τάσεις και εξελίξεις.

Η μεθοδολογία που ακολουθείται περιλαμβάνει βιβλιογραφική έρευνα, έρευνα της οικείας Νομοθεσίας και πρωτογενές υλικό το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου Παύλου Μελά.

Περαιτέρω, μέσω διαδικτυακής έρευνας, εξετάζεται η πολιτική του Δήμου Παύλου Μελά, ως παράδειγμα πρακτικής εφαρμογής της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020». Στα πλαίσια της εργασίας πραγματοποιήθηκαν συναντήσεις με στελέχη των υπηρεσιών του Δήμου και των Νομικών Προσώπων για άντληση του απαραίτητου υλικού για τη διαμόρφωση του περιεχομένου της εργασίας.

Στα βασικά συμπεράσματα περιλαμβάνεται η διαπίστωση ότι μολονότι οι πρόσφατες μεταρρυθμίσεις του νομικού πλαισίου στόχευαν στην ανάδειξη του ρόλου των Δήμων

σε βασικούς διαχειριστές των κοινωνικών αναγκών στο τοπικό επίπεδο (Καλλικράτης), η πραγμάτωση της θεσμικής τους αποστολής συναντά σοβαρά εμπόδια.

Τα κυριότερα προβλήματα αφορούν σε ανεπάρκεια ανθρώπινων και οικονομικών πόρων.

Μέσα από μια παραγωγική συλλογιστική, παρουσιάζονται οι κύριοι τομείς προτεραιοτήτων που έχουν ήδη τεθεί στο πλαίσιο της στρατηγικής “Ευρώπη 2020” μέσα από τις εμβληματικές πρωτοβουλίες “Αποδοτική αξιοποίηση των πόρων της Ευρώπης”, “Ατζέντα για νέες δεξιότητες και ευκαιρίες εργασίας”, Ευρωπαϊκή πλατφόρμα ενάντια στη φτώχεια”, “Ένωση καινοτομίας”, “οι νέοι σε κίνηση” και “ψηφιακή ατζέντα για την Ευρώπη”.

Εν συνεχεία επιχειρείται μια συγκριτική αξιολόγηση των δράσεων του Δήμου Παύλου Μελά σε θέματα Νεολαίας, εκπαίδευσης και πολιτισμού σε σχέση με τους στόχους που έχει θέσει η Στρατηγική “Ευρώπη 2020”, ώστε να καταλήξουμε σε κάποια γενικά συμπεράσματα και προτάσεις που ενδεχομένως αργότερα αξιοποιηθούν προς βελτίωση της εικόνας και της λειτουργίας του Δήμου.

-Τι άλλαξε με τον “Καλλικράτη” και πόσο εναρμονίστηκε το ελληνικό μοντέλο διακυβέρνησης στο αντίστοιχο θεσμικό και νομικό πλαίσιο της Ε.Ε;

-Ποιες είναι οι δομές και τα Νομικά πρόσωπα στο δήμο Παύλου Μελά που υπηρετούν τους τομείς νεολαίας, εκπαίδευσης και πολιτισμού και πόσο καλά τις αξιοποιεί σε σχέση με τις ανάγκες της περιοχής;

-Η κοινωνική πολιτική αξιοποιεί ευκαιρίες και αναπτύσσει προϊόντα και υπηρεσίες με σκοπό την εξυπηρέτηση του πολίτη;

-Τα προγράμματα και οι πολιτικές που ακολουθεί είναι σύμφωνα με τις συστάσεις της Ε.Ε;

-Υπάρχει έγκυρη και έγκαιρη πληροφόρηση, καλή προετοιμασία, ώριμες προτάσεις και κυρίως επιτυχημένες διεθνείς συνεργασίες, κυρίως με άλλους ευρωπαϊκούς δήμους και ερευνητικά ιδρύματα;

-Τι συμπεράσματα προκύπτουν σε σχέση με τον εθνικό στόχο που έχει θέσει η χώρα μας για την εκπαίδευση;

-Χρειάζονται ενίσχυση, οργάνωση και καλύτερο σχεδιασμό οι δράσεις που υλοποιούνται;

-Και εν τέλει, έχει διαμορφωθεί μια κατάσταση πλήρους προσαρμογής του τοπικού κράτους και στην περίπτωση μας του συγκεκριμένου Δήμου στις κατευθύνσεις, αποφάσεις και στρατηγικές επιδιώξεις της Ε.Ε;

Η απάντηση στα παραπάνω ερωτήματα θα προσπαθήσει αναδείξει τις αδυναμίες στο μοντέλο διακυβέρνησης, αλλά κυρίως την υστέρηση του Δήμου Παύλου Μελά ως προς μια γενικότερη στρατηγική κι ένα σχεδιασμό τόσο από υπηρεσιακούς παράγοντες όσο και από πολιτικούς.

Η βιώσιμη και έξυπνη ανάπτυξη, με τη θεμελίωση της καινοτομίας και της γνώσης, την προώθηση της ανταγωνιστικής οικονομίας που θα αξιοποιεί αποτελεσματικά τους διαθέσιμους πόρους, την ενίσχυση της απασχόλησης και της κοινωνικής συνοχής, αποτελεί το μοναδικό εργαλείο που διαθέτουν αυτή τη στιγμή οι ευρωπαϊοί πολιτικοί και πολίτες. Συνιστά όμως ένα εργαλείο που μπορεί να αποδώσει στο μέγιστο βαθμό μόνο αν η ανάληψη δράσης σε όλα τα επίπεδα, εθνικά, περιφερειακά και τοπικά αποτελεί κοινή προτεραιότητα.

---

## ΠΕΡΙΛΗΨΗ

---

### **Οι δράσεις και οι πολιτικές της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στους τομείς Νεολαίας, Εκπαίδευσης και Πολιτισμού στο πλαίσιο της στρατηγικής «Ευρώπη 2020»: Η περίπτωση του δήμου Παύλου Μελά**

Στο ανά χείρας πόνημα θα αναφερθούμε εκτενώς στην στρατηγική «Ευρώπη 2020» της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την ανάπτυξη της τοπικής αυτοδιοίκησης και των περιφερειακών περιοχών των κρατών μελών της ΕΕ, καθώς και στην ενσωμάτωσή της και εφαρμογή της από τον δήμο Παύλου Μελά στη Θεσσαλονίκη. Η εργασία χωρίζεται σε δύο μέρη. Στο πρώτο μέρος της εργασίας, που αποτελείται από 5 κεφάλαια, θα αναφερθούμε εκτενώς στη στρατηγική «Ευρώπη 2020» και στις πολιτικές ανάπτυξης που ευαγγελίζεται.

Συγκεκριμένα στο 1ο κεφάλαιο θα αναλύσουμε την αναπτυξιακή στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης «Ευρώπη 2020» με έμφαση στη νεολαία και την εκπαίδευση στην ΕΕ. Αναλύονται οι γενικοί στόχοι του προγράμματος, καθώς και οι ειδικοί στόχοι και τα στοιχεία για την εκπαίδευση. Θα αναλύσουμε το πρόγραμμα «Νεολαία σε κίνηση», καθώς και το ρόλο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και των κρατών μελών στη διαδικασία υλοποίησης του ενωσιακού προγράμματος.

Στο 2ο κεφάλαιο θα μιλήσουμε για την αναπτυξιακή στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης «Ευρώπη 2020» στον τομέα του πολιτισμού στην ΕΕ μέσω του προγράμματος «Δημιουργική Ευρώπη». Μέσω της Πράσινης Βίβλου του πολιτισμού επιτυγχάνεται η ομαλή συνεργασία μεταξύ των τοπικών φορέων των κρατών μελών της ΕΕ για την επίλυση προβλημάτων της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Στο 3ο κεφάλαιο θα αναφερθούμε στην έννοια της κοινότητας και την Επιτροπή των Περιφερειών, που διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο στη συνεργασία και υλοποίηση των προγραμμάτων για την τοπική αυτοδιοίκηση. Θα αναφέρουμε τις βασικές αρχές που διέπουν το έργο της ΕΤΠ και τις αρμοδιότητές της, καθώς και τα μέλη, τις πολιτικές ομάδες και τις επιτροπές που την απαρτίζουν. Δεν θα πρέπει να παραβλέψουμε ακόμη το ρόλο της Κοινωνίας των Πολιτών και την Πλατφόρμα Παρακολούθησης της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020» (Europe 2020 Monitoring Platform) στη λήψη αποφάσεων για τα θέματα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Στο 4ο κεφάλαιο θα αναλύσουμε την έννοια της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην ΕΕ μέσα από τη μελέτη περιπτώσεων κρατών μελών. Τούτο θα πραγματοποιηθεί μέσω της

ανάλυσης της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στο Ηνωμένο Βασίλειο (προσφάτως απεφάσισε δια δημοψηφίσματος την αποχώρηση από την Ένωση των 27), την Ιταλία, τη Γαλλία και τη Γερμανία. Κάθε ένα από τα αναφερόμενα κράτη μέλη ακολουθεί τους δικούς του κανόνες στη διοίκηση των τοπικών κοινοτήτων και δήμων ή ομοσπονδιών. Η Ελλάδα ακολουθεί το πρότυπο της γαλλικής τοπικής αυτοδιοίκησης, όπως μπορεί εύκολα να διαπιστώσει κανείς.

Στο 5<sup>ο</sup> κεφάλαιο αναλύουμε γενικά την τοπική αυτοδιοίκηση στην Ελλάδα, όπως εξελίσσεται μέσω του Προγράμματος «Καλλικράτης». Θα μιλήσουμε για την εξέλιξη της τοπικής αυτοδιοίκησης στην Ελλάδα με τη συνταγματική κατοχύρωση του θεσμού της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Στο 6<sup>ο</sup> κεφάλαιο, που ξεκινάει το δεύτερο μέρος της εργασίας θα μιλήσουμε για την κοινωνική πολιτική στο δήμο Παύλου Μελά, καθώς και για την εκπόνηση των στόχων της στρατηγικής «Ευρώπη 2020», όσον αφορά την ανάπτυξη της κοινωνικής πολιτικής τις Υπηρεσίες Υγείας, τις Υπηρεσίες Πρόνοιας και τις λοιπές Υπηρεσίες πρόνοιας, μέσω των νομικών προσώπων του δήμου Π.Μ. και της κοινωνικής πολιτικής του δήμου Π.Μ. στον τομέα της Κοινωνικής Πρόνοιας, της παιδικής μέριμνας των δομών αντιμετώπισης της φτώχειας και της ανεργίας.

Στο 7<sup>ο</sup> Κεφάλαιο θα αναφερθούμε στον τομέα της εκπαίδευσης στο δήμο Παύλου Μελά, όπως διαμορφώνεται σύμφωνα με τα πρότυπα του ευρωπαϊκού εκπαιδευτικού προτύπου. Αυτό που θα μας απασχολήσει είναι ειδικότερα οι εγκαταστάσεις και οι υπηρεσίες που προωθούν το έργο της παιδείας, όπως σχολικές μονάδες, τα Κέντρα Δια Βίου Μάθησης και οι διευρυμένες υπηρεσίες κοινωνικής υποστήριξης.

Στο 8<sup>ο</sup> Κεφάλαιο θα ασχοληθούμε με τον τομέα του πολιτισμού στο δήμο Παύλου Μελά. Στο πλαίσιο αυτό έχουν αναπτυχθεί μέτρα για την εκπαίδευση και ενημέρωση για όλους, μέτρα για την ανάπτυξη πολιτιστικών, αθλητικών και εκπαιδευτικών προγραμμάτων, εφαρμογή ενιαίας πολιτιστικής πολιτικής μεταξύ δήμου και νομικών προσώπων, μέτρα για την ανάπτυξη πολιτιστικών, αθλητικών και άλλων εκπαιδευτικών δράσεων, μέτρα για τον εξορθολογισμό λειτουργίας των αθλητικών, πολιτιστικών χώρων και αξιοποίηση των ανενεργών υποδομών.

Εν κατακλείδι θα κάνουμε μια αξιολόγηση των δράσεων του δήμου Παύλου Μελά όσον αφορά τον προσδιορισμό των δεικτών παρακολούθησης και αξιολόγησης του επιχειρησιακού προγράμματος υπό το πρίσμα της στρατηγικής «Ευρώπη 2020».

---

*SUMMARY*

---

**Actions and Local Government policies in the fields of Youth, Education and Culture in the context of 'Europe 2020' strategy: The case of the municipality "Pavlos Melas".**

In this essay we will discuss extensively the European Union's "Europe 2020" strategy for the development of local and regional areas of the EU Member States and its integration and implementation by the municipality Pavlos Melas in the city of Thessaloniki. The dissertation is divided in two parts. In the first part, consisted by five chapters, we will refer extensively to the "Europe 2020" strategy and the development policies that are espoused.

Specifically, in the 1<sup>st</sup> chapter we will analyze the development of the EU's strategy "Europe 2020" with emphasis on youth and education in the EU. We mention the general objectives of the program and the specific objectives and the data for the education field. We will analyze the "Youth on the Move" program, and the role of the European Commission and the Member States in the implementation process of the EU program.

In the 2<sup>nd</sup> chapter we will talk about the development of the EU's strategy "Europe 2020" in the cultural sector in the EU members through the program called "Creative Europe". Through the culture's Green Paper the smooth cooperation between the local authorities of the EU Member States is achieved in order to resolve the local problems.

In the 3<sup>rd</sup> chapter we will refer to the concept of community and the Committee of the Regions, which plays a key role in cooperation and implementation of programs for the local governments. We will mention the basic principles of the CoR's, its work and responsibilities, and the members, the political groups and committees that comprise it. We should not even overlook the role of Civil Society and Strategy Monitoring Platform "Europe 2020» (Europe 2020 Monitoring Platform) in decision making on issues of local government.

In the 4<sup>th</sup> chapter we will analyze the meaning of the Local Government in the EU through the case study of EU Member States. This will be realized through the analysis of the local governance in the United Kingdom (recently decided by referendum on withdrawal from the Union of the 27 member states), Italy, France and



Germany. Each of the member states follows its own rules in the administration of local communities and municipalities or federations. Greece follows the model of the French local authorities, as it can easily be seen.

In the fifth chapter we analyze in general the local governance in Greece, evolving through "Kallikratis" Program. We will talk about the evolution of local government in Greece with the constitutional recognition of local government institutions.

In the sixth chapter, which begins the second part of the dissertation, we will talk about the social policy in Pavlos Melas' municipality. We will also refer to preparation of the objectives of 'Europe 2020' strategy. It regards the development of social policy, the Health Services, the Welfare Services and other welfare services, through the legal entities of the Pavlos Melas' municipality and social policy of the municipality in the field of Social Welfare, the childcare and the deal structures of poverty and unemployment.

In the 7<sup>th</sup> chapter we will refer to education in Pavlos Melas municipality as configured according to the standards of the European educational model. Our concern is focused on which facilities and services promote the purposes of the education sector, such as schools, Centers for Lifelong Learning and extended social support services.

In the 8th chapter will deal with the cultural sector in the municipality Pavlos Melas. In this context have been developed education and information sharing programs, measures for cultural development, sporting and educational programs and implementing single cultural policy between the municipality and the legal persons, measures for the development of cultural, sporting and other educational activities, a measure for the operational rationalization of sporting and cultural sites and the use of obsolete infrastructure.

In the 9th chapter we will make an assessment of Pavlos Melas municipal actions regarding the identification of the monitoring and evaluation indicators of the operational program in the light of the "Europe 2020".

## **A' ΜΕΡΟΣ**

### **1<sup>ο</sup> κεφάλαιο: Η αναπτυξιακή στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης «Ευρώπη 2020». Η νεολαία και η εκπαίδευση στην ΕΕ.**

#### **Το πλαίσιο του προγράμματος «Ευρώπη 2020»**

Το Μάρτιο του 2010 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή με προεδρεύων τον κ. Μπαρόζο ανήρτησε ένα δεκαετές πλάνο αναπτυξιακής στρατηγικής με σκοπό την αντιμετώπιση της οικονομικής κρίσης και την προώθηση της αναπτυξιακής πορείας των κρατών μελών της Ένωσης. Αμέσως μετά την έναρξη της οικονομικής κρίσης στην Ευρωπαϊκή Ένωση το 2009, παρουσιάστηκε η επιτακτική ανάγκη σύλληψης ενός κοινού στρατηγικού σχεδιασμού με σκοπό την ενδυνάμωση της απασχόλησης και την αποφυγή μελλοντικών αναπτυξιακών προβλημάτων λόγω της οικονομικής κρίσης. Οι πέντε στόχοι που καταρτίστηκαν ευελπιστούν να καταστούν κομμάτι των εθνικών σχεδίων δράσης των κρατών μελών της ΕΕ. Οι στόχοι εστιάζουν στην απασχόληση, την κλιματική αλλαγή και την ενέργεια, την έρευνα και την καινοτομία, την καταπολέμηση της φτώχειας και την εκπαίδευση. Στα παρακάτω κεφάλαια θα εστιάσουμε στον τομέα της εκπαίδευσης και κατά συνέπεια της νεολαίας και του πολιτισμού, καθότι πρόκειται για τομείς αλληλένδετους.<sup>1</sup>

Είναι ένα σχέδιο δράσης που αφορά τους ευρωπαϊκούς και τοπικούς θεσμικούς φορείς και παρέχεται η αναγκαία και κατάλληλη υλικοτεχνική υποδομή στους κατά τόπους εθνικούς φορείς. Το σχέδιο απλώνεται σε διάστημα μιας δεκαετίας και αφορά την αναπτυξιακή ώθηση, καθώς και τη διατήρηση μιας σταθερής προόδου, ούτως ώστε τα κράτη μέλη να συγκλίνουν προς μια κοινή πορεία ανάπτυξης.<sup>2</sup>

#### **Οι γενικοί στόχοι του προγράμματος**

Η ΕΕ, συγκεκριμενοποιώντας τους στόχους της, προτείνει μέσω της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ορισμένους τρόπους εφαρμογής του προγράμματος, οι οποίοι είναι μεν απαιτητικοί, ωστόσο αποτελούν ένα εφικτό μονοπάτι προς την ενωσιακή ανάπτυξη.

Οι κυρίαρχοι στόχοι της προσανατολίζονται προς την απασχόληση, τη φτώχεια, την εκπαίδευση, την έρευνα και ανάπτυξη, την ενέργεια και το κλίμα. Μιλώντας με αριθμούς, στόχος είναι η απασχόληση των ατόμων της παραγωγικής ηλικίας 20 έως

1 ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ, ΕΥΡΩΠΗ 2020, Στρατηγική για έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη, Βρυξέλλες, 3.3.2010, σελ.2-5

2 Ο.π., σελ.2-5

64 ετών να αγγίζει το 75% του αναφερόμενου ηλικιακού πληθυσμού. Μέχρι το 2010 το ποσοστό απασχόλησης ήταν στο 69% για την ίδια ηλικιακή ομάδα. Η αύξηση μπορεί να επιτευχθεί μέσω της απασχόλησης μεγαλύτερου τμήματος του γυναικείου πληθυσμού, των μεταναστών και των μεγαλύτερων ηλικιών. Γενικότερα, το πρόγραμμα θέτει τις κατευθυντήριες γραμμές προς ένα μέρος του πληθυσμού που είτε περιθωριοποιείται είτε αγνοείται επιδεικτικά από τους εργοδότες.<sup>3</sup> Και ενώ το ποσοστό της ανεργίας στην Ευρώπη παραμένει ανησυχητικά αυξημένο, η ΕΕ παρέχει τη δυνατότητα σε νέες και νέους να εργαστούν σε τοπικούς δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς να εργαστούν μέσω των Εθνικών Στρατηγικών Πλαισίων Αναφοράς (ΕΣΠΑ), που έχουν καταρτιστεί για την περίοδο 2014 έως 2020, τα οποία προάγουν την απασχόληση των νέων μέσω των προγραμμάτων Voucher, και όχι μόνο, και τη νεοφυή επιχειρηματικότητα μέσω της προώθησης και χρηματοδότησης των start up επιχειρήσεων, μεταξύ άλλων.<sup>4</sup>

Όσον αφορά τον τομέα της έρευνας και της ανάπτυξης, το ενωσιακό ΕΑΠ οφείλει να διαθέτει ένα ευκαταφρόνητο 3% στον τομέα αυτόν. Μια άλλη σημαντική παράμετρος των ευρωπαϊκών στόχων αποτελεί ο τομέας της ενέργειας και του κλίματος που προγραμματίζονται με βάση το πρόγραμμα της ΕΕ «20/20/20». Το πρόγραμμα της ΕΕ για το περιβάλλον και την κλιματική αλλαγή αφορά στη δέσμευση και συμμόρφωση των κρατών μελών σε μια σειρά από στόχους που αφορούν στην προστασία του περιβάλλοντος και στη μείωση της εκπομπής ρύπων. Συγκεκριμένα, αποτελείται από τρεις κύριους στόχους:

- 20% μείωση στην εκπομπή αερίων που ευθύνονται για το φαινόμενο του θερμοκηπίου, εν συγκρίσει με τα στοιχεία από το 1990
- 20% των πηγών ενέργειας που χρησιμοποιεί η ΕΕ να προέρχονται από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας
- 20% βελτίωση στην ενεργειακή αποδοτικότητα

Οι ανωτέρω στόχοι καθορίστηκαν το 2007 και τέθηκαν σε εφαρμογή τον επόμενο χρόνο. Αποτελούν ενσωματωμένους στόχους της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» στο κεφάλαιο της «έξυπνης, διατηρήσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης».<sup>5</sup>

---

3 *Ο.π.*, σελ.2-7

4 <https://www.espa.gr/> (ημ. Πρόσβασης 23-4-16)

5 [https://europa.eu/european-union/index\\_el](https://europa.eu/european-union/index_el)(ημ. Πρόσβασης 23-4-16)

### Οι ειδικοί στόχοι και τα στοιχεία για την εκπαίδευση

Η εκπαίδευση αποτελεί έναν κρίσιμο τομέα και οι στόχοι αφορούν τη δευτεροβάθμια και τριτοβάθμια εκπαίδευση. Όσον αφορά τη σχολική εκπαίδευση, το ποσοστό του συνόλου των παιδιών που εγκαταλείπουν πρόωρα το σχολείο πρέπει να μειωθεί σε λιγότερο από 10% από το 15% αυτών που εγκατέλειπαν το σχολείο μέχρι το 2010. Όσον αφορά την τριτοβάθμια εκπαίδευση, το 40% του συνόλου των νέων ηλικίας 30 έως 34 ετών οφείλει να έχει στην κτήση του πτυχίου ανώτατου ιδρύματος από το 31% που ήταν το 2010. Ωστόσο, για να μπορέσουν να καταστούν αυτοί οι στόχοι εφικτοί, θα πρέπει να μετασχηματιστούν σε εθνικούς στόχους.

Μεταξύ των επτά στόχων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής βρίσκονται και οι πρωτοβουλίες:

- «Νεολαία σε κίνηση», για την ενίσχυση των επιδόσεων των εκπαιδευτικών συστημάτων και τη διευκόλυνση της εισόδου των νέων στην αγορά εργασίας.
- «Ατζέντα για νέες δεξιότητες και θέσεις εργασίας», για τον εκσυγχρονισμό των αγορών εργασίας και την παροχή δυνατοτήτων στους πολίτες μέσω της δια βίου ανάπτυξης δεξιοτήτων με σκοπό την αύξηση της συμμετοχής στην αγορά εργασίας και την καλύτερη αντιστοίχιση προσφοράς και ζήτησης στην αγορά εργασίας, μεταξύ άλλων και μέσω της κινητικότητας του εργατικού δυναμικού.
- «Ευρωπαϊκή πλατφόρμα για την καταπολέμηση της φτώχειας», για τη διασφάλιση της κοινωνικής και εδαφικής συνοχής, ούτως ώστε να εξαπλωθούν ευρέως τα οφέλη της ανάπτυξης και της απασχόλησης και τα άτομα που ζουν σε συνθήκες φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού να αποκτήσουν τα μέσα αξιοπρεπούς διαβίωσης και να συμμετάσχουν ενεργά στην κοινωνία.<sup>6</sup>

Ο σχεδιασμός αυτός αφορά την απαραίτητη αναδιάρθρωση και την ανάπτυξη των στόχων, ούτως ώστε τα αποτελέσματα να είναι βιώσιμα και στο μέλλον και να επηρεάσουν. Ωστόσο, η αρωγή των κατά τόπους φορέων και ειδικότερα των τοπικών αυτοδιοικήσεων αποτελεί υψίστης σημασίας παράγοντα στην επιτυχία του προγράμματος. Το πρόγραμμα παρότι θέτει ένα γενικό πλαίσιο δράσης, θα εξειδικεύεται ώστε να ανταποκρίνεται στις τοπικές ανάγκες των κρατών μελών. Δικλείδα ασφαλείας είναι ο έλεγχος από τα αρμόδια όργανα της ΕΕ για την επιτυχία

---

<sup>6</sup> ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ, ΕΥΡΩΠΗ 2020, Στρατηγική για έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη, Βρυξέλλες, 3.3.2010, σελ.5-6

του προγράμματος. Ο μηχανισμός ελέγχου και προόδου θα επιτυγχάνεται ταυτόχρονα μέσω των εκθέσεων προς την ΕΕ και του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης, αλλά θα διατηρείται η αυτονομία των τοπικών οργάνων και μηχανισμών.

Όπως αναφέρεται χαρακτηριστικά μέσα στο κείμενο του «Ευρώπη 2020», *“Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο θα έχει την πλήρη ευθύνη της νέας στρατηγικής και θα αποτελεί την εστία της. Η Επιτροπή θα παρακολουθεί την πρόοδο όσον αφορά την επίτευξη των στόχων, θα διευκολύνει τις ανταλλαγές πολιτικής και θα υποβάλλει τις απαιτούμενες προτάσεις με σκοπό την καθοδήγηση των δράσεων και την προώθηση των εμβληματικών πρωτοβουλιών της ΕΕ. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο θα αποτελεί κινητήρια δύναμη που θα κινητοποιεί τους πολίτες και θα ενεργεί ως από κοινού νομοθέτης στο πλαίσιο βασικών πρωτοβουλιών. Αυτή η τύπου «εταιρικής σχέσης» προσέγγιση θα πρέπει να τηρηθεί και απέναντι σε επιτροπές της ΕΕ, στα εθνικά κοινοβούλια και εθνικές, τοπικές και περιφερειακές αρχές, σε κοινωνικούς εταίρους, σε ενδιαφερόμενα μέρη και στην κοινωνία των πολιτών ώστε όλοι να είναι συμμετέχοντες στην υλοποίηση του οράματος. Η Επιτροπή προτείνει στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο να υιοθετήσει, τον Μάρτιο, τη συνολική προσέγγιση της στρατηγικής και την επιλογή των πρωταρχικών στόχων της ΕΕ, και τον Ιούνιο, να εγκρίνει τις λεπτομερείς παραμέτρους της στρατηγικής, περιλαμβανομένων των ολοκληρωμένων κατευθυντήριων γραμμών και των εθνικών στόχων”*.<sup>7</sup> Οι στόχοι διακατέχονται από μια σύνδεση, καθώς βελτίωση του ενός τομέα οδηγεί σε ανάπτυξη σε έναν άλλον τομέα. Για παράδειγμα, όσο πιο βελτιωμένη η εκπαίδευση τόσο πιο χαμηλά η ανεργία, συνεπώς πέφτουν σταδιακά και τα επίπεδα της φτώχειας.

Η εκπαίδευση θα πρέπει να συνδυαστεί με τη δια βίου μάθηση και κατάρτιση, καθότι ένα 25% του ενωσιακού μαθητικού πληθυσμού έχει προβλήματα ανάγνωσης και η εγκατάλειψη της εκπαίδευσης πρόωρα αποτελεί ένα μείζον πρόβλημα όσον αφορά το μορφωτικό επίπεδο των νέων. Οι μισοί από αυτούς αποκτούν βασικές δεξιότητες, οι οποίες ωστόσο δεν έχουν ανταπόκριση στην αγορά εργασίας. Το 33% των ατόμων ηλικίας 25 έως 34 ετών κατέχουν πανεπιστημιακό τίτλο και αυτό το ποσοστό εν συγκρίσει με το αντίστοιχο 40% των ΗΠΑ και το πλεόν του 50% της Ιαπωνίας μοιάζει ανεπαρκές. Η κατάσταση μοιάζει ακόμη πιο απογοητευτική για τους νέους καθώς περίπου ένα 14% των νέων αφήνουν πρόωρα το σχολείο και ένα 20% είναι πρακτικά αγράμματο, καθώς δεν δύναται να αναγινώσκει. Όσον αφορά στο επίπεδο πανεπιστημιακής εκπαίδευσης, τα πανεπιστημιακά ιδρύματα της Ευρώπης δεν

---

<sup>7</sup> Ο.π., σελ.7

φαίνονται να περιλαμβάνονται στη λίστα με τα 20 καλύτερα πανεπιστημια παγκοσμίως, εκτός από το πανεπιστήμιο του Κέιμπριτζ και της Οξφόρδης.<sup>8</sup>

Η εκπαίδευση συνδέεται στενά με τη νεολαία. Για αυτό το λόγο άλλωστε το δεκαετές πλάνο «Ευρώπη 2020» στοχεύει στην πνευματική ανάπτυξη και επιμόρφωση της νεολαίας και συστήνει ορισμένους στόχους και τρόπους, ώστε να υπάρξει βελτίωση στην κατάρτιση και εκπαίδευση των νέων με συνέπεια την καλύτερη απορρόφησή τους από την αγορά εργασίας και την άνοδο του μορφωτικού επιπέδου.

### «Νεολαία σε κίνηση»

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο θέτουν την ανάπτυξη της εκπαίδευσης και της κατάρτισης των νέων σε πρώτο πλάνο με την πρωτοβουλία «Νεολαία σε κίνηση». Το πρώτο βήμα αφορά τα πανεπιστημιακά ιδρύματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Τα τελευταία έτη, από την αρχή του δεκαετούς πλάνου, τα κράτη μέλη της ΕΕ έχουν εισαγάγει τους στόχους του Ευρώπη 2020 με την κατάρτιση νομοθεσίας που προβλέπει τους όρους της εκπαίδευσης στην ΕΕ για τους πολίτες της. Παρακάτω θα δούμε συγκεκριμένα τα εργαλεία που χρησιμοποιεί το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, ώστε να φέρει εις πέρας τους καταρτισμένους στόχους για τη νεολαία και την εκπαίδευση.

Ένας τομέας που πρέπει να αναβαθμιστεί, ώστε να γίνει πιο ευέλικτος και προσβάσιμος σε μεγαλύτερο αριθμό είναι η ανώτατη ευρωπαϊκή εκπαίδευση. Τούτο μπορεί να επιτευχθεί μέσω της προώθησης της αριστείας και της ισότητας των σπουδαστών, ώστε να βελτιωθούν οι επιδόσεις των ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων μέσω του υγιούς ανταγωνισμού και της πολυπολιτισμικότητας. Ωστόσο, τα πανεπιστήμια δεν στοχεύουν μόνο στην βελτίωση μόνο στο εσωτερικό της ΕΕ, αλλά και τον υπόλοιπο κόσμο. Άλλωστε, ένας από τους στόχους είναι να καταστούν τα ευρωπαϊκά πανεπιστήμια πρωτοπόρα στην έρευνα και την ανάπτυξη με σκοπό την παγκόσμια καταξίωση και την παραγωγή άριστων και ικανότατων αποφοίτων. Ένας άλλος στόχος που θα πρέπει να επιτευχθεί θα είναι η σύνδεση της εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας. Το τελευταίο είναι ιδιαίτερος σημαντικό, καθώς καθίσταται

<sup>8</sup> Άρθρο του Business Insider με τίτλο “Best universities in the world”, 2015

και *ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ, ΕΥΡΩΠΗ 2020, Στρατηγική για έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη*, Βρυξέλλες, 3.3.2010, σελ.7-8

προβληματική η αποτελεσματικότητα των πανεπιστημιακών πτυχίων όσον αφορά την αναγνώρισή τους στην αγορά εργασίας. Και αυτό είναι ένα κενό το οποίο πρέπει να καλυφθεί αποτελεσματικά και σύντομα, ώστε να μην διογκωθεί το ποσοστό ανεργίας για τους νέους απόφοιτους.<sup>9</sup>

---

<sup>9</sup> ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ, ΕΥΡΩΠΗ 2020, Στρατηγική για έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη, Βρυξέλλες, 3.3.2010, σελ.15-17

## Ο ρόλος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή είναι επιφορτισμένη με τον έλεγχο και την ορθή εκτέλεση του προγράμματος, όπως διαμορφώθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, ώστε να καταστούν αποτελεσματικά τα προγράμματα για την κινητικότητα στα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα και την έρευνα και να υπάρξει σύνδεση με τοπικά/ εθνικά προγράμματα και εσωτερικά κονδύλια (όπως είναι τα γνωστά και επιτυχημένα προγράμματα Erasmus, Erasmus Mundus, Tempus και Marie Curie). Παρακάτω θα δούμε πώς λειτουργούν τα εργαλεία αυτά με σκοπό τη βελτίωση της τριτοβάθμιας εμπειρίας για τους φοιτητές και τους ερευνητές.<sup>10</sup>

Μια ακόμη κίνηση προς την κατεύθυνση της βελτίωσης των παροχών της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης αποτελεί ο εκσυγχρονισμός της μέσω της αναβάθμισης του προγράμματος σπουδών, της αναδιάρθρωσης της διοίκησης και της επαρκούς χρηματοδότησης. Ωστόσο, για να υπάρχει αποτελεσματικότητα στην εφαρμογή του προγράμματος θα πρέπει να υπάρχει αξιολόγηση των ακαδημαϊκών επιδόσεων και των ακαδημαϊκών καθοδηγητών.

Σε σύνδεση με τη βελτίωση της εκπαίδευσης είναι η απασχολησιμότητα των νέων. Η προώθηση της νεοφυούς επιχειρηματικότητας και των προγραμμάτων ανέργων στοχεύει στην μείωση της ανεργίας, τα οποία συνδέονται με την *ανακοίνωση Bruges* το 2010 σε σχέση με την ενδυναμωμένη συνεργασία των κρατών μελών στο πεδίο της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης από το 2011 έως το 2020, και τη *διακήρυξη της Κοπεγχάγης* το 2002, που αφορά το *Ευρωπαϊκό Σύστημα Μεταφοράς Πιστωτικών Μονάδων στην Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση*.<sup>11</sup>

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο με ψήφισμά του το 2011 απεφάσισε την *Ανανεωμένη Ευρωπαϊκή Αντζέντα για την εκπαίδευση*, ώστε να επικυρωθούν η άτυπη και η μη τυπική μάθηση. Για τη σύγκριση και σύγκλιση των επαγγελματικών προσόντων των νέων, και όχι μόνο, έχουν καταρτιστεί τα Εθνικά Συστήματα Πιστοποίησης με τα οκτώ επίπεδα επαγγελματικών προσόντων. Το «Ευρωπαϊκό Κέντρο για την Ανάπτυξη της Επαγγελματικής Κατάρτισης (CEDEFOP)» έχει δημοσιεύσει ήδη από το 2009 τον

---

<sup>10</sup> Ό.π., σελ.15-17

<sup>11</sup> *Ευρωπαϊκό Σύστημα Μεταφοράς Πιστωτικών Μονάδων στην Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση, Ένα σύστημα για τη μεταφορά, τη συσσώρευση και την αναγνώριση των μαθησιακών αποτελεσμάτων στην Ευρώπη, ΕΓΓΡΑΦΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ, ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ, Βρυξέλλες, 31.10.2006, σελ.1-3*



οδηγό «Ευρωπαϊκές κατευθυντήριες γραμμές για την επικύρωση της μη τυπικής και της άτυπης μάθησης».<sup>12</sup>

Τα ανωτέρω διευκολύνουν την κινητικότητα των νέων εντός της ΕΕ ξεπερνώντας τις γραφειοκρατικές δυσκολίες. Με βάσει αυτό το πρόγραμμα η είσοδος στην αγορά εργασίας καθίσταται ευκολότερη είτε με τη μορφή τυπικής απασχόλησης είτε με τη μορφή της πρακτικής άσκησης. Μάλιστα έχει αναπτυχθεί και το πρόγραμμα EURES που βοηθάει νέες και νέους να βρουν την πρώτη τους δουλειά, και όχι μόνο, είτε στη χώρα τους είτε σε άλλο κράτος μέλος, στοχευμένα πλέον.

### **Ο ρόλος των κρατών μελών της ΕΕ**

Τα κράτη μέλη οφείλουν να συμπορεύονται προς τους στόχους του προγράμματος και να βρίσκουν τους τρόπους υλοποίησης του πλάνου. Έμφαση δίνεται σε όλα τα στάδια της εκπαίδευσης. Η οικονομική ενίσχυση και οι επενδύσεις πρέπει να προσανατολίζονται προς την βελτίωση της εκπαίδευσης. Θα πρέπει να γίνεται έλεγχος και αξιολόγηση στις βαθμίδες της εκπαίδευσης και να καθίσταται επαρκής και ουσιαστική η βασική εκπαίδευση, ώστε να αποφεύγεται η πρόωρη εγκατάλειψή της. Ένα ακόμη ουσιώδες βήμα είναι η σύνδεση της σχολικής εκπαίδευσης με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας και η καλλιέργεια χρήσιμων επαγγελματικών δεξιοτήτων, ούτως ώστε οι νέοι φεύγοντας από το σχολείο να είναι ικανοί να ανταποκριθούν στις ενήλικες υποχρεώσεις τους ως επίδοξοι εργαζόμενοι. Η σχολική και η πανεπιστημιακή εκπαίδευση θα μπορούσαν να προσφέρουν αρωγή προς τους νέους είτε μέσω γραφείων συμβουλευτικού επαγγελματικού προσανατολισμού είτε μέσω πρακτικής άσκησης και μαθητείας.<sup>13</sup>

### **Τα εργαλεία εφαρμογής του προγράμματος**

Το κάθε κράτος μέλος της ΕΕ φέρει υπ' ευθύνη του την εθνική ενσωμάτωση και εφαρμογή του προγράμματος στους τομείς της εκπαίδευσης και κατάρτισης με την

---

12 Εθνικό σύστημα αναγνώρισης μη τυπικής και άτυπης μάθησης, Ελληνική πραγματικότητα, Συστάσεις από γυναίκες Ρομά και Οργανώσεις της Κοινωνίας των Πολιτών, ΚΕΠΚΑ-ΔΙΕΚ, Πρόγραμμα δια βίου μάθησης, Κοινοφελής επιχείρηση του δήμου Βόλου, Απρίλιος 2014, σελ. 1-4

13 ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ, ΕΥΡΩΠΗ 2020, Στρατηγική για έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη, Βρυξέλλες, 3.3.2010, σελ.12-15

αρωγή της ΕΕ. Το πρόγραμμα *Erasmus+* αφορά τη νεολαία, την εκπαίδευση, την κατάρτιση και την βελτίωση των δεξιοτήτων και της απασχολησιμότητας. Ταυτόχρονα, στοχεύει στην βελτίωση της εκπαίδευσης και της επαρκούς κατάρτισης των νέων μέσω των προγραμμάτων δια βίου μάθησης, που αφορούν την τριτοβάθμια εκπαίδευση, την εκπαίδευση ενηλίκων και διάφορες δραστηριότητες. Το *Erasmus+* αφορά σε τρεις δράσεις, όπου η πρώτη Δράση αφορά την κινητικότητα των ατόμων. Η δεύτερη δράση αφορά τη συνεργασία για την καινοτομία και την ανταλλαγή καλών πρακτικών και η τρίτη Δράση αφορά την ενίσχυση σε θέματα μεταρρυθμίσεων πολιτικής.<sup>14</sup> Με αυτό τον τρόπο οι νέοι θα έχουν περισσότερες ευκαιρίες στην εκπαίδευση και στην αγορά εργασίας.

Ο συνολικός προϋπολογισμός εκτιμάται στα 14,7 δις ευρώ και είναι σαφώς μεγαλύτερος από τον αντίστοιχο του προγράμματος που έληξε το 2013. Ο προϋπολογισμός αυτός θα ωφελήσει την κινητικότητα σε πάνω από 4 εκατομμύρια νέους, οι οποίοι χρησιμοποιώντας το πρόγραμμα θα δύνανται να φοιτήσουν σε κάποιο ενωσιακό ανώτατο εκπαιδευτικό ίδρυμα, να έρθουν σε επαφή με μια ευρύτερη αγορά εργασίας, να εργαστούν είτε εθελοντικά είτε υπό καθεστώς πρακτικής άσκησης. Συγχρόνως, το πρόγραμμα θα προωθήσει την δια-ιδρυματική συνεργασία με αποτέλεσμα τη βελτίωση των διδακτικών μεθόδων και της νεανικής απασχολησιμότητας.

Όσον αφορά την βελτιωμένη παρουσίαση των προσόντων των νέων και την ευθυγράμμιση των δεξιοτήτων τους με άλλους ευρωπαίους συνυποψηφίους στην αγορά εργασίας, είναι η τυποποίηση ενός επίσημης αναγνωρισμένου ευρωπαϊκού βιογραφικού σημειώματος, και αναγνωρισμένων εγγράφων που αποτυπώνουν τις δεξιότητες των νέων μελλοντικών εργαζομένων. Το σύνολο των εγγράφων ονομάζεται *Europass* και είναι ένα απαραίτητο εργαλείο τόσο για τους εργοδότες, που μπορούν να αξιολογήσουν καλύτερα τα προσόντα όχι μόνο εγχώριων αλλά και ευρωπαίων πολιτών που αναζητούν εργασία. Από την άλλη, οι μελλοντικοί εργαζόμενοι ακολουθώντας το μονοπάτι του *Europass* μπορούν να έχουν ίσες ευκαιρίες με οποιονδήποτε άλλο μελλοντικό εργαζόμενο. Μιλάμε πλέον για τυποποίηση προσόντων και ισότητα ευκαιριών. Τουλάχιστον σε θεωρητικό επίπεδο. Το *Europass* περιλαμβάνει, σύμφωνα με την επίσημη ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τον τομέα της εκπαίδευσης, κατάρτισης και νεολαίας ([europa.eu](http://europa.eu)):

- [Βιογραφικό σημείωμα \(CV\)](#)

<sup>14</sup> <https://www.iky.gr/erasmus-plus-key1.../aitiseis-ka1-mathisiaki-kinitikotit> (ημ πρόσβασης 25-4-16)

- Διαβατήριο Γλωσσομάθειας: εργαλείο αυτοαξιολόγησης των γλωσσικών γνώσεων και δεξιοτήτων
- Κινητικότητα Europass: καταγράφει τον χρόνο σπουδών στο εξωτερικό
- Συμπλήρωμα πιστοποιητικού Europass: δεξιότητες που αποδεικνύονται με πιστοποιητικά επαγγελματικής κατάρτισης
- Συμπλήρωμα διπλώματος Europass: καταγράφει τα επιτεύγματα στην τριτοβάθμια εκπαίδευση
- Ευρωπαϊκό Διαβατήριο Δεξιοτήτων: μια ολοκληρωμένη εικόνα των προσόντων και δεξιοτήτων.

Επιπλέον, όσον αφορά την εργασία, συμπληρωματικά θα προσθέσουμε ότι το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Επαγγελματικών Προσόντων άρει τις διαφορές των επαγγελματικών προσόντων που μπορεί να εμφανίζονται σε διαφορετικής εθνικότητας υποψήφιους εργαζόμενους. Συνεπώς, πρόκειται για εργαλεία με σκοπό την διευκόλυνση των σπουδών και τη εργασίας των πολιτών της ΕΕ καταργώντας τα εκπαιδευτικά και επαγγελματικά σύνορα.

Όσον αφορά τους φοιτητές των πανεπιστημιακών ιδρυμάτων εντός της ΕΕ, έχει καθιερωθεί η αναγνώριση των εξαμήνων σπουδών και άλλων εσωτερικών κανονισμών των πανεπιστημιακών ιδρυμάτων μέσω της *Διαδικασίας της Μπολόνιας* και του δημιουργούμενο εξ αυτής *Ευρωπαϊκού Χώρου Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης* το 1999. Ισχύει από το 2010 και αφορά όλα τα πανεπιστημιακά ιδρύματα των κρατών μελών της ΕΕ.<sup>15</sup> Στον τομέα της πανεπιστημιακής έρευνας ηγετικό ρόλο κατέχει το *Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο Καινοτομίας και Τεχνολογίας (EIT)*, που φέρνει κοντά τα καλύτερα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα, ώστε να υπάρχει συνεργασία στον τομέα της έρευνας και της καινοτομίας προς όφελος του κοινωνικού συνόλου.

Επιπροσθέτως, όσον αφορά στον τομέα της έρευνας, το *Πρόγραμμα “Marie Skłodowska-Curie”* χρηματοδοτεί νέους ερευνητές, ώστε να συνεχίσουν τη σταδιοδρομία τους, στηρίζοντας τις εκπαιδευτικές και επαγγελματικές τους προσπάθειες σε συνάφεια με το αντικείμενο της έρευνάς τους.<sup>16</sup>

## **2ο κεφάλαιο: Η αναπτυξιακή στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης «Ευρώπη 2020». Ο πολιτισμός στην ΕΕ. Μια «δημιουργική Ευρώπη**

<sup>15</sup> [ec.europa.eu/education/policy/higher-education/bologna-process\\_el.htm](http://ec.europa.eu/education/policy/higher-education/bologna-process_el.htm) ( ημ προσβ 10-5-16)

<sup>16</sup> [https://europa.eu/european-union/index\\_el](https://europa.eu/european-union/index_el) ( ημ προσβ 10-5-16)

Ο τομέας του πολιτισμού κατέχει κυρίαρχη θέση στην ευρωπαϊκή ήπειρο. Συνεπώς, είναι δεδομένη η προσοχή και η αφοσίωση που επιδεικνύει η ΕΕ στη διάδοση και στην περαιτέρω ανάπτυξη του πολιτισμικού γίνεσθαι. Για αυτό το λόγο έχουν αναπτυχθεί διάφορες δράσεις για την προώθηση του ευρωπαϊκού πολιτισμού και την αλληλεπίδραση των ενωσιακών πολιτών με στόχο την πολυπολιτισμικότητα και την κατάρριψη των προκαταλήψεων. Ο πολιτισμός εκφράζεται μέσω της τέχνης και της δημιουργικότητας και η ΕΕ χρησιμοποιεί ορισμένους έμπρακτους τρόπους, ώστε να προωθήσει την ευρωπαϊκή κουλτούρα. Όπως πληροφορούμαστε μέσω του επίσημου ιστότοπου της ΕΕ, οι παρακάτω πρακτικοί τρόποι βοηθούν στην ανάπτυξη και προώθηση του ευρωπαϊκού πολιτισμού:

- *κατάρτιση προγραμμάτων για την καλύτερη δυνατή αξιοποίηση των ψηφιακών τεχνολογιών και της ενιαίας αγοράς της ΕΕ*
- *παροχή χρηματοδοτήσεων*
- *βοήθεια για την κατάρτιση ερευνητικών σχεδίων*
- *στήριξη για συνεργασία με εταιρίες εντός και εκτός ΕΕ.*

Οι ενωσιακές πολιτικές που αφορούν τον πολιτισμό είτε άμεσα είτε έμμεσα επικεντρώνονται και επιτυγχάνονται:

- μέσω της εκπαίδευσης και της εκμάθησης ξένων γλωσσών, που άρουν την ξενοφοβία και προάγουν την κατανόηση της άλλης κουλτούρας,
- μέσω της επιστημονικής έρευνας, που προωθείται με χρηματοδοτήσεις και υλικοτεχνική στήριξη,
- μέσω της ανάπτυξης των σύγχρονων τεχνολογιών και των μέσων μαζικής επικοινωνίας, όπως τα Social Media, που κατέχουν κυρίαρχη θέση στην επικοινωνία και μετάδοση της πληροφορίας, κυρίως, για τους νέους,
- Μέσω της ανάπτυξης των κοινωνικών πολιτικών, που στηρίζουν και φροντίζουν για τις κοινωνικές ομάδες που βρίσκονται στο περιθώριο,
- Μέσω της περιφερειακής ανάπτυξης σε συνεργασία με τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης.<sup>17</sup>

Όσον αφορά την πολιτική της περιφερειακής ανάπτυξης, η ΕΕ προσφέρει την αρωγή της στον τομέα του πολιτισμού με την παροχή υλικοτεχνικών και χρηματοδοτικών μέσων, όπως για παράδειγμα για την αποκατάσταση ή συντήρηση σχολών μουσικής, συναυλιακών χώρων και χώρων τέχνης, όπως αρχαία και κλασσικά θέατρα που αποτελούν μνημεία του ευρωπαϊκού πολιτισμού. Τα θέατρα *Fenice* στη Βενετία και *Teatro del Liceu* στη Βαρκελώνη, αποκαταστάθηκαν χάρις στο εν λόγω ευρωπαϊκό

17[https://europa.eu/european-union/index\\_el](https://europa.eu/european-union/index_el) ( ημ προσβ 10-5-16)

πρόγραμμα. Πολιτισμός δίχως τέχνη δεν νοείται και γι' αυτό το λόγο το ενωσιακό πρόγραμμα «Δημιουργική Ευρώπη» στηρίζει το χώρο του κινηματογράφου και της εικαστικής καλλιτεχνικής έκφρασης, ώστε να προωθήσουν την ανάπτυξη και την απασχόληση με προϋπολογισμό 1,45 δις ευρώ για το διάστημα 2014 έως 2020. Το πρόγραμμα είναι εμπνευσμένο από τα προηγούμενα ευρωπαϊκά προγράμματα MEDIA, MEDIA Mundus και Πολιτισμός, τα οποία θεωρήθηκαν ιδιαίτερα επιτυχημένα<sup>18</sup>. Άλλωστε, η τέχνη κατέχει ένα σημαντικό μερίδιο στην πρόοδο και την ανάπτυξη του πολιτισμού και της Ευρώπης εν γένει και δε νοείται ΕΕ δίχως την κορωνίδα της ύπαρξής της. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με τον επίσημο ιστότοπο της ΕΕ, το πρόγραμμα «Δημιουργική Ευρώπη»:

- διαφυλάσσει και προωθεί την πολιτιστική και γλωσσική πολυμορφία της Ευρώπης και τον πολιτιστικό της πλούτο
- συμβάλλει στην επίτευξη του στόχου της ΕΕ για έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη
- βοηθά τον κλάδο της τέχνης και της δημιουργίας να προσαρμοστεί στην ψηφιακή εποχή και την παγκοσμιοποίηση
- ανοίγει νέες διεθνείς προοπτικές χάρη στην πρόσβαση σε νέες αγορές και σε νέο κοινό
- προωθεί την οικονομική ανάπτυξη.<sup>19</sup>

Μια ακόμη πρωτοβουλία της ΕΕ για την προώθηση, την αναγνώριση και την παροχή κινήτρου από μέρους των καλλιτεχνών αφορά στα καλλιτεχνικά βραβεία, καλύπτοντας με αυτό τον τιμητικό τρόπο όλο το φάσμα της καλλιτεχνικής έκφρασης και ανάπτυξης. Τα βραβεία που δίνονται είναι:

- [Ευρωπαϊκό βραβείο λογοτεχνίας](#)
- [Ευρωπαϊκό βραβείο Border Breakers](#)
- [Ευρωπαϊκό βραβείο σύγχρονης αρχιτεκτονικής](#)
- [Ευρωπαϊκό βραβείο πολιτιστικής κληρονομιάς “Europa Nostra”](#)
- [Ευρωπαϊκό βραβείο “Prix MEDIA”](#)
- [Σήμα Ευρωπαϊκής Πολιτιστικής Κληρονομιάς](#)
- [Ευρωπαϊκές Πολιτιστικές Πρωτεύουσες](#)<sup>20</sup>

Μια ακόμη μείζονα πρωτοπορία της ΕΕ αφορά στον ετήσιο ορισμό δύο κάθε φορά πόλεων της Ένωσης ως πολιτιστικών πρωτευουσών της Ευρώπης. Τούτο αποτελεί μια σημαντική πολιτική, καθώς προβάλλει κάθε μια πόλη της ΕΕ στους υπόλοιπους

18 [www.europarl.europa.eu/portal/el](http://www.europarl.europa.eu/portal/el) (ημ προσβ 10-5-16)

19 [https://europa.eu/european-union/index\\_el](https://europa.eu/european-union/index_el) (ημ προσβ 10-5-16)

20 [creative-europe.culture.gr/](http://creative-europe.culture.gr/) (ημ προσβ. 10-5-16)

ενωσιακούς πολίτες και αναδεικνύονται ο ιδιαίτερος χαρακτήρας και οι αστικές όψεις κάθε πόλης, μικρής ή μεγάλης. Οι πόλεις αυτές είναι επιφορτισμένες με την ανάδειξη του ευρωπαϊκού τους χαρακτήρα, με την σύσφιξη της συνεργασίας με διάφορους φορείς και οργανισμούς του πολιτισμού τόσο σε τοπικό όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο και με την ανάδειξη νέων καλλιτεχνών, νέων κινημάτων καλλιτεχνικής έκφρασης και πολιτισμικών δρώμενων. Άλλωστε, με το θεσμό της πολιτιστικής πρωτεύουσας γνωρίζουμε ως ευρωπαίοι πολίτες την κουλτούρα των μικρότερων και μεγαλύτερων πόλεων της ευρωπαϊκής ηπείρου, που συνέβαλαν και συμβάλουν στην ανάπτυξη του ευρωπαϊκού πολιτισμού, και οι πόλεις αποκομίζουν παροντικά και μελλοντικά οφέλη.<sup>21</sup>

Το πρόγραμμα «*Δημιουργική Ευρώπη*» της περιόδου 2014 έως 2020 ακολουθεί μια διαφορετική προσέγγιση όσον αφορά τους χρηματοδοτικούς της στόχους. Εν αντιθέσει με τα προγράμματα των προηγούμενων περιόδων του 2000 έως 2006 και του 2007 έως 2013, ο στόχος είναι η πρόκληση ενός ανταγωνιστικού κλίματος ανάμεσα στους ιδιωτικούς και δημόσιους φορείς, ώστε να επιτυγχάνεται η χρηματοδότηση επιλεγμένων και περιορισμένων σε αριθμό ποιοτικών έργων, ώστε να καταστούν κερδοφόρα και σταδιακά η δημόσια χρηματοδότηση να αντικατασταθεί από την χρηματοδότηση από τραπεζικά φορείς. Εισάγεται, λοιπόν, η δημιουργία κινήτρου για τη χρηματοδότηση από συστηματικούς φορείς, όπως οι τραπεζικοί οργανισμοί στην διεκπεραίωση πολιτισμικών εκδηλώσεων και δράσεων<sup>22</sup>. Επιπροσθέτως, η χρηματοδότηση αφορά και ιδιωτικά κονδύλια καθώς και την συγχρηματοδότηση από τοπικά κονδύλια κατά το ήμισυ του συνολικού ποσοστού χρηματοδότησης των έργων. Ωστόσο, πολλάκις οι δήμοι και οι κοινότητες των τοπικών αυτοδιοικήσεων παρουσιάζουν έλλειψη οικονομικών πόρων. Με αυτό τον τρόπο δημιουργείται μια ανισότητα στην συμμετοχή μικρότερων φορέων ελλείψει οικονομικών πόρων με αποτέλεσμα να προωθούνται μόνο μεγάλα έργα με χρηματοδοτήσεις τραπεζικών ιδρυμάτων.<sup>23</sup> Το πρόγραμμα «*Δημιουργική Ευρώπη*» της περιόδου 2014 έως 2020 κατανέμει τον προϋπολογισμό για το πρόγραμμα MEDIA στο 56% των κονδυλίων, στο 31% για το πρόγραμμα Πολιτισμός και στο 13% για τις διατομεακές δράσεις. Το τελευταίο σκέλος θα απαρτίζεται από το Ταμείο Εγγυήσεων, τα υποστηρικτικά γραφεία του προγράμματος «*Δημιουργική Ευρώπη*»

---

21 [https://europa.eu/european-union/index\\_el/](https://europa.eu/european-union/index_el/) (ημ προσβ. 10-5-16)

22 <https://creativegreece.net> (ημ προσβ 10-5-16)

23 Ό.π.

και τη συνεργασία μεταξύ των κρατών. Τα παραπάνω θα προωθήσουν την ανάπτυξη στον πολιτισμικό τομέα, καθώς και στον οικονομικό, διότι θα προσφέρουν θέσεις εργασίας και ενίσχυση των κοινωνικών δεσμών.<sup>24</sup>

*Το Πρόγραμμα υποστηρίζει:*

- Έργα διασυνοριακής συνεργασίας μεταξύ πολιτιστικών δημιουργικών οργανώσεων εντός της Ε.Ε και πέραν αυτής.
- Δίκτυα που βοηθούν τους πολιτιστικούς και δημιουργικούς τομείς να ενεργοποιηθούν σε διεθνικό επίπεδο και να ενισχύσουν την ανταγωνιστικότητά τους.
- Μετάφραση και προώθηση λογοτεχνικών έργων στις αγορές ολόκληρης της ΕΕ.
- Πλατφόρμες πολιτιστικών φορέων που προωθούν ανερχόμενους καλλιτέχνες και ενθαρρύνουν ένα πραγματικά ευρωπαϊκό προγραμματισμό πολιτιστικών και καλλιτεχνικών έργων.
- Δημιουργία ικανοτήτων και επαγγελματική κατάρτιση για επαγγελματίες του οπτικοακουστικού τομέα.
- Ανάπτυξη έργων μυθοπλασίας, κινουμένων σχεδίων, δημιουργικών ντοκιμαντέρ και βιντεοπαιχνιδιών για τις ευρωπαϊκές αγορές του κινηματογράφου, της τηλεόρασης και για άλλες πλατφόρμες.
- Διανομή και πωλήσεις οπτικοακουστικών έργων εντός και εκτός Ευρώπης.
- Φεστιβάλ κινηματογράφου που προωθούν τις ευρωπαϊκές κινηματογραφικές ταινίες.
- Κονδύλια για τη διεθνή συμπαραγωγή κινηματογραφικών ταινιών.
- Ανάπτυξη ακροατηρίου για την καλλιέργεια της κινηματογραφικής παιδείας και για αύξηση του ενδιαφέροντος για τις ευρωπαϊκές κινηματογραφικές ταινίες μέσα από ένα ευρύ φάσμα εκδηλώσεων.
- Σήμα Ευρωπαϊκής Πολιτιστικής Κληρονομιάς.

*Συνολικός Προϋπολογισμός: €1,460,000,000*

*Ποσοστό Επιχορήγησης/Συγχρηματοδότησης: 50%-80%*

*Θεματικές Κατηγορίες:*

- Οπτικοακουστικός τομέας - ΜΜΕ
- Πολιτισμός

*Δικαιούχοι:*

- Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης

---

<sup>24</sup> Ό.π.

- *Κρατικοί Οργανισμοί και Κρατικές Επιχειρήσεις*
- *Μη Κερδοσκοπικοί Οργανισμοί*
- *Μη Κυβερνητικοί Οργανισμοί*

*Εναρξη Υποβολής: 01/01/2014*

*Λήξη Υποβολής: 31/12/2020<sup>25</sup>*

Στον ιστότοπο του Γραφείου «Δημιουργική Ευρώπη» του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού (Διεύθυνση Διεθνών Σχέσεων και Ευρωπαϊκής Ένωσης/Τμήμα Ευρωπαϊκής Ένωσης <http://creative-europe.culture.gr/> μπορεί ο κάθε πολίτης με έναν ευφάνταστο διαδραστικό τρόπο να ενημερωθεί σχετικά με τις δράσεις του προγράμματος, καθώς και τις λεπτομέρειες σχετικά με τη χρηματοδότηση και τον τρόπο υλοποίησης του προγράμματος. Το πρόγραμμα ενέχει τρεις υποκατηγορίες, το πρόγραμμα *Πολιτισμός* υπό τη διεύθυνση του τμήματος Ευρωπαϊκής Ένωσης της Διεύθυνσης Διεθνών Σχέσεων και Ευρωπαϊκής Ένωσης του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, το πρόγραμμα *MEDIA* υπό τη διεύθυνση του Ελληνικού Κέντρου Κινηματογράφου (ΝΠΙΔ του ΥΠΟΠΑΙΘ) και *οι διατομεακές δράσεις* των δύο αυτών προγραμμάτων, το οποίο θα αναλάβει δράση από εφέτος και θα εγγυάται την ορθή λειτουργία του προγράμματος *Πολιτισμός* και του προγράμματος *MEDIA* και τη διευκόλυνση της χρηματοδότησης μέσω του μέσω του Ευρωπαϊκού Ταμείου Επενδύσεων των μικρομεσαίων πολιτιστικών και δημιουργικών επιχειρήσεων και εταιριών μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα.<sup>26</sup> Δυνατότητα συμμετοχής στο πρόγραμμα έχουν όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ (28 τον αριθμό), οι χώρες υπό διαδικασία ένταξης, οι χώρες υποψήφιες προς ένταξη, οι χώρες της Ευρωπαϊκής Ζώνης Ελεύθερων Συναλλαγών και οι χώρες της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Γειτονίας. Οι φορείς που συμμετέχουν στο πρόγραμμα είναι δημόσιου χαρακτήρα, ιδιωτικού χαρακτήρα, Μη Κερδοσκοπικές Οργανώσεις και επιχειρήσεις του κλάδου του πολιτισμού, των οπτικοακουστικών μέσων και της δημιουργίας. Η προϋπόθεση αφορά στο έτος ίδρυσής τους και αυτό πρέπει να υπερβαίνει τα δύο έτη από την *καταληκτική ημερομηνία κατάθεσης της πρότασης*.<sup>27</sup>

---

<sup>25</sup> <http://www.fundingprogrammesportal.gov.cy/easyconsole.cfm/page/programme/flId/419/cat/23> (ημ προσβ 10-5-16)

<sup>26</sup> [www.yppo.gr](http://www.yppo.gr) (ημ προσβ 10-5-16)

<sup>27</sup> Ό.π.



## Η Πράσινη Βίβλος του πολιτισμού

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσιεύει επίσημα έγγραφα στα οποία τίθεται ζητήματα που άπτονται προβληματισμών και μελετών με σκοπό τη συνεργασία και την κατάθεση προτάσεων από ειδικούς φορείς και ιδιώτες επί των θεμάτων που συζητώνται σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Τούτο διευκολύνει τη συνεργασία ΕΕ και φορέων και ιδιωτών προωθώντας ένα δημοκρατικό μοντέλο διαμόρφωσης των λύσεων. Τα έγγραφα αυτά δημοσιεύονται και αποκαλούνται *Πράσινη Βίβλος*.<sup>28</sup>

Με τη στρατηγική «Ευρώπη 2020» και τη δεύτερη φάση της πολιτισμικής ατζέντας για την περίοδο 2014 έως 2020 δημοσιεύεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή η *«Πράσινη Βίβλος για την απελευθέρωση του δυναμικού των κλάδων του πολιτισμού και της δημιουργικότητας»*. Αποτελεί μια καινοτόμα κίνηση, καθώς εισάγονται οι πρωτότυποι όροι των *«πολιτιστικών και δημιουργικών βιομηχανιών»* (“*cultural and creative industries*”). Πολιτισμικές βιομηχανίες είναι αυτές που παράγουν και διανέμουν υπηρεσίες και αγαθά που σχετίζονται με την πολιτισμική έκφραση. «Δημιουργικές βιομηχανίες είναι αυτές που αξιοποιούν τον πολιτισμό ως εισαγόμενο προϊόν, έχουν πολιτισμικό χαρακτήρα και ενεργητική δράση, και αυτές είναι το graphic design, η σχεδίαση, η αρχιτεκτονική, η διαφήμιση, κ.ά...»

Έχοντας προϋπάρξει οι διεργασίες από προηγούμενα προγράμματα με γνώμονα τον πολιτισμό, καταρτήθηκε η *Πράσινη Βίβλος* για τον πολιτισμό με σκοπό να τεθούν επί τάπητος ποικίλα θέματα πολιτισμικής φύσης τόσο με τους ιδιωτικούς όσο και με τους δημόσιους φορείς, ώστε να κατατεθούν προτάσεις σχετικά με την ανάπτυξη πολιτιστικών έργων με κοινοτική χρηματοδότηση. Στο νέο πρόγραμμα, που συμπεριλαμβάνεται στη στρατηγική «Ευρώπη 2020», προέχει η δημιουργικότητα και δίδεται έμφαση στο δημιουργικό κομμάτι του πολιτισμού που εκφράζεται μέσα από τις τέχνες και την εικόνα.<sup>29</sup> Οι νέοι στόχοι είναι να καταρτιστεί μια ψηφιακή ατζέντα, δηλαδή ευρωπαϊκές πλατφόρμες με μέλη αυτών τους ευρωπαϊκούς πολιτιστικούς φορείς, που να αφορά τον πολιτισμό στην Ευρώπη και οι διάφοροι φορείς του πολιτισμού να προωθήσουν πρωτότυπα έργα και ιδέες με έμφαση στην προστασία της πνευματικής ιδιοκτησίας έπειτα από επιλογή και παροχή κοινοτικής

<sup>28</sup> eur-lex.europa.eu › EUROPA › EU law and publications › EUR-Lex (ημ προσβ 10-5-16)

<sup>29</sup>ΘΕΜΑ: Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗ ΕΥΡΩΠΗ 2014-2020 (Υποπρόγραμμα «Πολιτισμός»): Προσκλήσεις υποβολής προτάσεων για έργα ευρωπαϊκής συνεργασίας, ευρωπαϊκά δίκτυα και ευρωπαϊκές πλατφόρμες, Ελληνική Δημοκρατία, Υπουργείο Εσωτερικών, Γενική Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών, Διεύθυνση Οικονομικής και Αναπτυξιακής Πολιτικής Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Τμήμα Αναπτυξιακών Προγραμμάτων, 23/12/2013, Αθήνα, σελ.1

χρηματοδότησης, ώστε να μπορέσει η Ευρώπη να οδεύσει προς την οικονομική, κοινωνική και πολιτική ανάκαμψη.<sup>30</sup>

---

<sup>30</sup> Ό.π., σελ.1-2

### **3ο κεφάλαιο: Η έννοια της κοινότητας και η Επιτροπή των Περιφερειών.**

Παρακάτω θα αναλύσουμε το ρόλο της Επιτροπής των Περιφερειών σε σχέση με τους ΟΤΑ και με τα ευρωπαϊκά προγράμματα, καθώς και με τον έλεγχο που ασκείται στην ορθή εφαρμογή των ευρωπαϊκών προγραμμάτων απευθείας από τους πολίτες της ΕΕ. Επιπροσθέτως, θα αναφερθούμε στην έννοια της κοινότητας, όπως μετουσιώθηκε με το πέρασμα των χρόνων.

#### **Η Επιτροπή των Περιφερειών**

Η Επιτροπή των Περιφερειών (ΕΤΠ) ιδρύθηκε το 1994 από την συνθήκη του Μάαστριχτ με απόφαση των ηγετών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ). Από την σύσταση της αποτελεί συνέλευση συμβουλευτικού χαρακτήρα, στην οποία οι εκπρόσωποι των τοπικών και περιφερειακών αρχών της ΕΕ δύναται να εκφράζουν τις απόψεις τους κατά τη διαδικασία λήψης αποφάσεων και νομοθεσίας επιτυγχάνοντας μια άμεση σύνδεση των πολιτών με τις Βρυξέλλες.<sup>31</sup>

#### **Ο Ρόλος της ΕΤΠ**

Κύρια αρμοδιότητα της ΕΤΠ είναι να γνωμοδοτεί σε περιπτώσεις όπου το Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υποχρεούνται βάσει των Συνθηκών να ζητήσουν τη γνώμη της για θέματα που αφορούν τις τοπικές και περιφερειακές αρχές. Σε περίπτωση που τα προαναφερθέντα όργανα θεωρήσουν ότι είναι αναγκαίο, θέτουν στην ΕΤΠ προθεσμία τουλάχιστον ενός μήνα για την κατάθεση της γνωμοδότησής της. Εάν περάσει η προθεσμία χωρίς την υποβολή της γνώμης της, τα όργανα αυτά μπορούν να ενεργήσουν χωρίς να υπάρξουν κυρώσεις.

Σε κάθε περίπτωση το Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δύναται εκ προθέσεως να ζητήσουν την γνώμη της ΕΤΠ για οποιοδήποτε θέμα και αν θελήσουν. Επιπλέον η ΕΤΠ διαθέτει τη διακριτική ευχέρεια να εκφέρει την άποψη της σε

---

31 [https://europa.eu/european-union/index\\_el](https://europa.eu/european-union/index_el) (ημ προσβ 11-5-16)

οποιοδήποτε θέμα, ακόμη και αν αυτό προβλέπεται η όχι από την συνθήκη.<sup>32</sup> Μερικά από τα καίρια θέματα για τα οποία δύναται να εκφέρει γνώμη η ΕΤΠ είναι:

- η οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή,
  - η απασχόληση,
  - οι κοινωνικές υποθέσεις,
  - η εκπαίδευση, οι νέοι και ο πολιτισμός,
  - η δημόσια υγεία,
  - οι μεταφορές,
  - ο αθλητισμός,
  - το περιβάλλον, η ενέργεια και η κλιματική αλλαγή
- **Οι βασικές αρχές που διέπουν το έργο της ΕΤΠ**
  - **Πολυεπίπεδη Διακυβέρνηση**

Με τον όρο πολυεπίπεδη διακυβέρνηση εννοούμε τη συντονισμένη δράση σε ευρωπαϊκό, τοπικό και περιφερειακό επίπεδο, η οποία βρίσκει τα θεμέλιά της στην εταιρική σχέση και στοχεύει στην χάραξη και υλοποίηση των πολιτικών της ΕΕ.

- **Εγγύτητα**

Σύμφωνα με την αρχή της εγγύτητας όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης πρέπει να είναι όσο πιο κοντά γίνεται στους πολίτες και συνάμα όσο το δυνατόν διαφανέστερη, προκειμένου να εξασφαλιστεί η συμμετοχή των πολιτών στη δημοκρατική διαδικασία.

- **Επικουρικότητα**

Η αρχή της επικουρικότητας εισήχθη στα κείμενα των Συνθηκών την ίδια στιγμή που ιδρύθηκε και η ΕΤΠ. Το σημεινόμενο της αρχής είναι ότι οι πολίτες πρέπει να λαμβάνονται υπόψη σε κάθε απόφαση της ΕΕ. Έτσι οι ενέργειες που δύναται να τελεσφορήσουν καταλληλότερα σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο, δεν θα πρέπει να λαμβάνουν χώρα εντός της ΕΕ.<sup>33</sup>

---

<sup>32</sup> Κανελλόπουλος, Ι. Παναγιώτης, *Το Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Με βάση τη Συνθήκη της Νίκαιας*, 4<sup>η</sup> έκδοση Εκδόσεις Αντ. Σάκκουλα, Αθήνα, Δεκέμβριος 2003, σελ.234-235

<sup>33</sup> [https://europa.eu/european-union/index\\_el](https://europa.eu/european-union/index_el) (ημ προσβ 11-5-16)

### Τα μέλη της ΕΤΠ

Η ΕΤΠ απαρτίζεται από 350 μέλη τα οποία προέρχονται από τα 28 κράτη – μέλη (28 εθνικές αντιπροσωπείες) της ΕΕ. Τα μέλη αυτά αντικατοπτρίζουν την γενική πολιτική, την γεωγραφική και την τοπική αλλά και περιφερειακή ισορροπία του κράτους τους. Κάθε χώρα διαθέτει την διακριτική ευχέρεια να επιλέγει τους τοπικούς και περιφερειακούς αντιπροσώπους της (τακτικά και αναπληρωματικά μέλη), οι οποίοι στη συνέχεια εγκρίνονται από το Συμβούλιο της ΕΕ. Από την ημερομηνία έναρξης του επίσημου διορισμού από το Συμβούλιο αρχίζει και η πενταετής θητεία των μελών, η οποία δύναται να λήξει λόγω παραίτησης, θανάτου ή λήξης της θητείας τους. Επιπλέον, κάθε εθνική αντιπροσωπεία εκλέγει έναν πρόεδρο και διορίζει έναν συντονιστή. Ο ρόλος των συντονιστών είναι να έρχονται σε επαφή μεταξύ της διοίκησης της ΕΤΠ και των μελών της εθνικής τους αντιπροσωπείας. Τέλος, τα μέλη εκλέγουν Πρόεδρο και Αντιπρόεδρο για δυο συναπτά έτη. Το Προεδρείο απαριθμείται από εξήντα μέλη των οποίων έργο είναι η εφαρμογή του πολιτικού προγράμματος.<sup>34</sup>

#### Πίνακας Κατανομή των μελών ανά κράτος – μέλος<sup>35</sup>

Κράτος	Μέλη	Κράτος	Μέλη	Κράτος	Μέλη
Γερμανία	24	Βέλγιο	12	Ιρλανδία	9
Ηνωμένο Βασίλειο	24	Ουγγαρία	12	Κροατία	9
Γαλλία	24	Πορτογαλία	12	Λιθουανία	9
Ιταλία	24	Σουηδία	12	Λετονία	7
Ισπανία	21	Βουλγαρία	12	Σλοβενία	7
Πολωνία	21	Αυστρία	12	Εσθονία	6
Ρουμανία	15	Σλοβακία	9	Κύπρος	5
Ολλανδία	12	Δανία	9	Λουξεμβούργο	5
Ελλάδα	12	Φινλανδία	9	Μάλτα	5
Τσεχία	12				
<b>ΣΥΝΟΛΟ</b>					<b>350</b>

### Αρμοδιότητες της ΕΤΠ

Όπως προαναφέρθηκε, κύρια αρμοδιότητα της ΕΤΠ είναι η κατάρτιση γνωμοδοτήσεων στις περιπτώσεις εκείνες όπου το Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, είτε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ζητήσουν τη γνώμη της. Τα κείμενα αυτά

---

34 Ο.π.

35 Ο.π.

συνήθως είναι νομοθετικού περιεχομένου και αφορούν τις τοπικές και τις περιφερειακές αρχές. Εκτός από την αρμοδιότητα της γνωμοδότησης, η Επιτροπή διαθέτει και άλλες αρμοδιότητες οι οποίες είναι:

- **Τα ψηφίσματα**

Μέσω των οποίων, η ΕΤΠ δύναται να διατυπώσει την γνώμη της για διάφορα θέματα πολιτικής επικαιρότητας.

- **Οι διερευνητικές γνωμοδοτήσεις και εκθέσεις αντικτύπου**

Με τις διερευνητικές γνωμοδοτήσεις η ΕΤΠ συμβάλλει με την εμπειρία των μελών της, στην διαμόρφωση της μελλοντικής πολιτικής της ΕΕ. Επιπλέον δύναται να της ζητηθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να καταρτίσει εκθέσεις αντικτύπου οι οποίες θα αφορούν την εκτίμηση ζητημάτων τοπικού και περιφερειακού επιπέδου.

- **Οι μελέτες και διάφορες άλλες δημοσιεύσεις**

Η ΕΤΠ διεκπεραιώνει μελέτες για ποικίλα ζητήματα της τοπικής και της περιφερειακής πτυχής της ΕΕ, τα έγγραφα των οποίων προετοιμάζονται με την αρωγή εξωτερικών εμπειρογνομόνων. Επιπροσθέτως, η ΕΤΠ μηχανουργεί δημόσια έγγραφα για να διευκρινίσει επεξηγηματικά τις ενέργειες της και για να αναλύσει την τρέχουσα πολιτική επικαιρότητα.

- **Η διοργάνωση διαφόρων εκδηλώσεων**

Τέλος, αρμοδιότητα της είναι και η διοργάνωση διαφόρων εκδηλώσεων όπως τα σεμινάρια, τα συνέδρια και οι εκθέσεις. Αποτελώντας σημείο συνάντησης των τοπικών και περιφερειακών αρχών οι εκδηλώσεις πραγματοποιούνται στα πλαίσια συνεργασίας των αρχών αυτών και των υπόλοιπων θεσμικών οργάνων της ΕΕ. Μια φορά το χρόνο στην ΕΤΠ διεξάγεται η ευρωπαϊκή εβδομαδιαία εκδήλωση, με τίτλο *Open Days*, στην οποία λαμβάνουν μέρος χιλιάδες επισκέπτες που συμμετέχουν σε ζωντανούς διαλόγους και επιζητά τη συνεργασία νέων εταίρων για την εκπόνηση νέων

κοινών-σχεδίων.<sup>36</sup>

---

36 [www.eklogika.gr/page/EuropeanUnion/epitropi-perifereivn-ee](http://www.eklogika.gr/page/EuropeanUnion/epitropi-perifereivn-ee) (ημ προσβ 10-5-16)

### **Πολιτικές Ομάδες της ΕΤΠ**

Τα μέλη της ΕΤΠ σχημάτισαν τέσσερις πολιτικές ομάδες, στις οποίες αντανακλούνται οι πολιτικές τους πεποιθήσεις. Κάθε ομάδα διαθέτει τη δική της γραμματεία και έχει τη δυνατότητα να διοργανώνει συναντήσεις πριν κάθε σύνοδο της Ολομέλειας αλλά και να πραγματοποιήσει δύο έκτακτες συνεδριάσεις τον χρόνο εκτός των Βρυξελλών. Οι πολιτικές ομάδες είναι:

- η Ομάδα του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος (PPE)
- η Ομάδα του Κόμματος των Ευρωπαίων Σοσιαλιστών (PES)
- η Ομάδα της Συμμαχίας Φιλελεύθερων και Δημοκρατών για την Ευρώπη (ALDE)
- η Ομάδα της Ευρωπαϊκής Συμμαχίας (EA) καθώς και
- η Ομάδα των Ευρωπαίων Συντηρητικών και Μεταρρυθμιστών (ECR)<sup>37</sup>

### **Οι Επιτροπές της ΕΤΠ**

Η ΕΤΠ φέρει εις πέρας το έργο της μέσω των εσωτερικών επιτροπών της στις οποίες συμμετέχουν τα μέλη της προετοιμάζοντας τις γνωμοδοτήσεις για τα θέματα που διερωτάται κάθε φορά. Αρμοδιότητα των επιτροπών αυτών είναι η κατάρτιση σχεδίων γνωμοδοτήσεων και η διοργάνωση διασκέψεων και σεμιναρίων. Κάθε υποβληθέν σχέδιο γνωμοδότησης συζητείται και εγκρίνεται ή όχι σε μία από τις πέντε ετήσιες συνόδους της Ολομέλειας της Επιτροπής. Από τη στιγμή που θα εγκριθεί από την Ολομέλεια, η επίσημη πλέον γνωμοδότηση αποστέλλεται προς όλα τα θεσμικά ευρωπαϊκά όργανα και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της ΕΕ. Οι έξι διαφορετικές Επιτροπές που καταρτίζουν τις γνωμοδοτήσεις της είναι<sup>38</sup>:

- Η Επιτροπή Ιθαγένειας, Διακυβέρνησης, Θεσμικών και Εξωτερικών Υποθέσεων (CIVEX)
- Η Επιτροπή Εδαφικής Συνοχής και Προϋπολογισμού της ΕΕ (COTER)
- Η Επιτροπή Οικονομικής και Κοινωνικής Πολιτικής (ECON)
- Η Επιτροπή Περιβάλλοντος, Κλιματικής Αλλαγής και Ενέργειας (ENVE)
- Η Επιτροπή των Φυσικών Πόρων (NAT), καθώς και
- Η Επιτροπή Εκπαίδευσης, Νεολαίας και Έρευνας (SEDEC)

### **Κοινωνία πολιτών**

---

37 cor.europa.eu/el/Pages/home.aspx (ημ προσβ. 11-5-16)

38 Το σύγχρονο θεσμικό πλαίσιο της περιφερειακής ανάπτυξης στην Ελλάδα, Εκδόσεις Παπαζήση 2013, Χρήστος Απ. Λαδιάς, σελ.141-143 και Επίσημη ιστοσελίδα της ΕΕ

Για την επίτευξη των στόχων της στρατηγικής «Ευρώπη 2020», δεν αρκεί η μονόπλευρη δραστηριοποίηση των κυβερνήσεων των κρατών μελών της ΕΕ. Θα πρέπει παράλληλα να ενεργοποιηθούν όλοι οι συντελεστές μιας κοινωνίας όπως οι επιχειρήσεις, οι συνδικαλιστικές οργανώσεις, οι τοπικές αρχές, αλλά και κάθε ένας πολίτης ξεχωριστά. Κάποια από τα όργανα που διαδραματίζουν τον ρόλο του συντονιστή των συμμετοχών των ενδιαφερόμενων ομάδων και φορέων είναι:

- η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, η οποία συμμετέχει ενεργά εφαρμόζοντας τις εθνικές, οικονομικές και κοινωνικές επιτροπές της, καθώς και
- η ΕΠΤ η οποία με το έργο της, δύναται να παράσχει επικούρηση στις τοπικές και περιφερειακές αρχές να δραστηριοποιηθούν, ιδιαίτερα στα κράτη όπου κατέχουν εξουσίες σε τμήματα όπως εκπαίδευση, κλιματική αλλαγή, καινοτομία και μεταφορές τα οποία αφορούν τη στρατηγική «Ευρώπη 2020».<sup>39</sup>

Τα ευρωπαϊκά αναπτυξιακά προγράμματα οδηγούν τα κράτη μέλη στη συνεργασία και σύμπραξη με αποτέλεσμα να παρουσιάζουν βελτίωση στις δράσεις τους, να υπάρχει επαρκέστερη αξιολόγηση και συνεργασία. Τούτα δημιουργούν το αίσθημα της θέλησης για αλλαγή προς το καλύτερο.

#### **Πλατφόρμες και δίκτυα της ΕΤΠ**

Η ΕΤΠ διαθέτει ορισμένες πλατφόρμες και δίκτυα μέσω των οποίων παρέχεται η δυνατότητα στις τοπικές και περιφερειακές αρχές, να συμμετάσχουν στον ευρωπαϊκό διάλογο και να ανταλλάξουν *εμπειρίες και βέλτιστες πρακτικές* σε πολιτικές της Ευρώπης. Οι πλατφόρμες και τα δίκτυα αυτά διαμορφώνουν θέματα που απασχολούν άμεσα τους δήμους και τις περιφέρειες. Συγκεκριμένα:

- Η Πλατφόρμα Παρακολούθησης της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020» (Europe 2020 Monitoring Platform), επιτηρεί τις τοπικές και τις περιφερειακές αρχές οι οποίες λαμβάνουν μέρος στην εφαρμογή της στρατηγικής της ΕΕ για ευφυή, βιώσιμη ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς.
- Το Δίκτυο Παρακολούθησης της Επικουρικότητας (Subsidiarity Network), επιτρέπει την άμεση συμμετοχή των τοπικών και των περιφερειακών αρχών στην ευρωπαϊκή διαδικασία λήψης αποφάσεων τόσο στο νομοθετικό, όσο και στο προνομοθετικό στάδιο.

---

<sup>39</sup> [https://europa.eu/european-union/index\\_el](https://europa.eu/european-union/index_el) (ημ προσβ 10-5-16)



- Ο Ευρωπαϊκός Όμιλος Εδαφικής Συνεργασίας (European Grouping of Territorial Cooperation), διευκολύνει τη διασυνοριακή, διακρατική ή διαπεριφερειακή συνεργασία.
- Ο Άτλας της Αποκεντρωμένης Συνεργασίας (Atlas of Decentralised Cooperation), επεκτείνει και μοιράζεται πληροφορίες για τον ρόλο των τοπικών και περιφερειακών αρχών της ΕΕ στον τομέα της συνεργασίας για την ανάπτυξη.
- Το Σύμφωνο των Δημάρχων (Covenant of Mayors), είναι η κύρια ευρωπαϊκή πρωτοβουλία συμμετοχή των τοπικών και περιφερειακών αρχών στην καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής και την ανάπτυξη ενός πιο βιώσιμου ενεργειακού μέλλοντος για τις πόλεις. Πρόκειται για μια εθελοντική δέσμευση από τους υπογράφοντες να ανταποκριθεί και να υπερβεί τον στόχο μείωσης των εκπομπών CO<sub>2</sub> της ΕΕ κατά 20% μέσω της αύξησης της ενεργειακής απόδοσης και την ανάπτυξη των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.<sup>40</sup>

#### **Η Πλατφόρμα Παρακολούθησης της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020» (Europe 2020 Monitoring Platform)**

Η Πλατφόρμα Παρακολούθησης της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020» (Europe 2020 Monitoring Platform), αποτελεί διάδοχος της στρατηγικής της Λισσαβόνας της ΕΤΠ, η οποία δημιουργήθηκε το 2006 για να παρακολουθείται η υλοποίηση καθώς και η εξέλιξη της στρατηγικής της Λισσαβόνας. Στόχοι της πλατφόρμας αυτής είναι:

- η συμμετοχή των τοπικών και των περιφερειακών αρχών, για την κατοχύρωση της βέλτιστης υλοποίησης των διάφορων πολιτικών της στρατηγικής «Ευρώπη 2020»,
- η διερεύνηση της συνεχόμενης σχέσης ανάμεσα στην στρατηγική «Ευρώπη 2020» και την πολιτική συνοχή,
- η επίβλεψη του τοπικού και του περιφερειακού επιπέδου στη διαδικασία διακυβέρνησης που περιλαμβάνει η στρατηγική για τον εντοπισμό των εμποδίων που

---

<sup>40</sup> [cor.europa.eu/el/Pages/home.aspx](http://cor.europa.eu/el/Pages/home.aspx) (ημ προσβ. 11-5-16)

αντιμετωπίζουν κατά τη διάρκεια της υλοποίησης της στρατηγικής οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές, καθώς και

- η βελτίωση της ανταλλαγής πληροφοριών, εμπειριών και βέλτιστων πρακτικών.

Οι σημαντικότερες αποφάσεις σχετικά με την στρατηγική αυτή λαμβάνονται από τους πολιτικούς εκπροσώπους της πλατφόρμας. Οι πολιτικοί εκπρόσωποι συναντιούνται μια ημέρα πριν από το καθιερωμένο ετήσιο εαρινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, λαμβάνοντας μέρος στον Εδαφικό διάλογο της ΕΤΠ στον οποίο δύναται να πραγματοποιήσουν ανοικτό διάλογο με κορυφαίους πολιτικούς εκπροσώπους των θεσμικών οργάνων της ΕΕ. Τα ζητήματα για τα οποία δύναται να συζητήσουν, αφορούν τους δήμους και τις περιφέρειες σχετικά με την υλοποίηση της στρατηγικής. Η πλατφόρμα παρακολούθησης της στρατηγικής Ευρώπη 2020 διαθέτει μια Συντονιστική Επιτροπή και έναν Πολιτικό Συντονιστή οι οποίοι παρέχουν κατεύθυνση στην ατζέντα της πλατφόρμας και συνάμα υποβάλλουν έκθεση σχετικά με τις εργασίες της στο Προεδρείο και σε άλλα θεσμικά όργανα. Σήμερα, Πολιτικός Συντονιστής είναι ο Michel Delebarre και μέλη της Συντονιστικής Επιτροπής είναι: ο Markku Markkula (Πρόεδρος της ΕΤΠ), η Linda Gillham, ο Alin Adrian Nica και ο Adam Banaszak.<sup>41</sup>

### **Η τοπική αυτοδιοίκηση στην Ευρώπη ως μετουσίωση της κοινότητας**

Η κατοχύρωση της τοπικής αυτοδιοίκησης σύμφωνα με το Κοινοτικό Δίκαιο δεν είναι θεμελιώδης αρχή, η οποία θα αποτελούσε δεσμευτική για τον κοινοτικό νομοθέτη. Στην προκειμένη περίπτωση γενάται το ερώτημα της υπαρκτής ή μη κατοχύρωσης της τοπικής αυτοδιοίκησης στο Κοινοτικό Δίκαιο.<sup>42</sup>

Βέβαια για να υπάρξει κάποια μορφή Κοινότητας θα πρέπει απαραίτητως:

- να εφαρμόζεται ενιαία σε όλα τα κράτη μέλη το νομικό πλαίσιο που ρυθμίζει την τοπική αυτοδιοίκηση

---

41Ο.π.

42 Ευρυδίκη Μπεσιλα-Βήκα, Δονάτου Παπαγιάννη, *Σύγχρονες αρμοδιότητες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Ευρωπαϊκή Ενοποίηση*, Εκδόσεις Π.Ν. Σάκουλας, Αθήνα 1998, σελ 68

Τα κράτη μέλη να παραχωρούν τμήμα της εθνικής τους κυριαρχίας προς χάριν ενός κοινού ενωσιακού δικαίου.

- οι κοινοτικοί κανόνες να υπερισχύουν των εθνικών κανόνων.

Τοιουτοτρόπως, επιτυγχάνεται στα κράτη μέλη η ενιαία εφαρμογή του Κοινοτικού Δικαίου. *Η κοινοτική έννομη τάξη αποτελεί μια αυτόνομη τάξη, τα κράτη μέλη όμως που τη συναποτελούν, παραμένουν κυρίαρχα.* Οι στόχοι της Κοινότητας επιτυγχάνονται με την αμοιβαία αποδοχή των κρατών.<sup>43</sup>

Βλέπουμε, λοιπόν ότι με τη γέννηση των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων μετουσιώνεται η έννοια της κοινότητας και του κοινοτισμού μέσω της ευρωπαϊκής έννομης τάξης και της επικουρίας των ΟΤΑ. Από τα μιλέτια της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας και τις εθνοτικές κοινότητες της Ευρώπης του Μεσαίωνα και της Αναγέννησης σταδιακά οι χώρες της Ευρώπης οδηγήθηκαν στη σύσταση μια ένωσης «Κοινοτήτων» με διαφορετικά χαρακτηριστικά η κάθε μια και θεσμοθέτηση κοινών στόχων.

### **Η αρχή της επικουρικότητας στην τοπική αυτοδιοίκηση**

Σύμφωνα με τις Συνθήκες της ΕΕ το σημαινόμενο της αρχής της επικουρικότητας είναι ότι κάθε απόφαση θα πρέπει να λαμβάνεται όσο γίνεται πιο κοντά στον πολίτη. Όταν η αρχή της επικουρικότητας εφαρμόζεται μεταξύ ΕΕ και κρατών μελών, τότε δεν υπάρχει άμεση σύνδεση αυτής με τις τοπικές αυτοδιοικήσεις. Θα μπορούσε να υπάρξει άμεση σύνδεση, σε περίπτωση που αναγνωρίζονταν στην αρχή, άμεση ισχύ.<sup>44</sup>

Η τοπική αυτοδιοίκηση λαμβάνει πολύ μικρό όφελος από την αρχή της επικουρικότητας ώσπερ, όπως παρατηρείται δεν παράσχεται άμεση προστασία στην τοπική αυτοδιοίκηση μέσω της αρχής της επικουρικότητας. Επομένως η τοπική αυτοδιοίκηση δεν δύναται να εφαρμόζει την αρχή της επικουρικότητας όσον αφορά τις αρμοδιότητες που επαφίενται στην τοπική αυτοδιοίκηση. Ωστόσο, η αρχή της επικουρικότητας παραβιάζει το αυτοδιοικητικό των ΟΤΑ, καθώς παρεμβάλλονται ενίοτε αρμοδιότητες της κεντρικής εξουσίας.<sup>45</sup>

---

43Ο.π., σελ 70

44 Ό.π., σελ 88

45 Ό.π.

#### **4ο κεφάλαιο: Η Τοπική Αυτοδιοίκηση στην ΕΕ. Μελέτη περιπτώσεων κρατών μελών.**

##### **Το σύγχρονο «Κοινωνικό Συμβόλαιο» των κρατών μελών**

Το κοινό ευρωπαϊκό δίκαιο συστάθηκε αρχής γενομένης της δημιουργίας των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και αποτελεί την έμπρακτη μορφή της μερικής εκχώρησης της εθνικής (και νομοθετικής) κυριαρχίας προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο πλέον. Άλλωστε, το *Σύνταγμα της Ελλάδος 1975/1986/2001/2008* αναφέρεται ρητώς στην εν λόγω εκχώριση μέρους της εθνικής και νομοθετικής κυριαρχίας στο άρθρο 28 του Ελληνικού Συντάγματος από το 1975. Η έννοια της κοινότητας σε επίπεδο κρατών μελών της ΕΕ αφορά την κοινή ευρωπαϊκή νομοθεσία για τη σύσταση και τις λειτουργίες των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης των ενωσιακών κρατών και τη συμμόρφωση των τοπικών αυτοδιοικούμενων οργανισμών προς την κοινή ευρωπαϊκή νομοθεσία. Στην ελληνική έννομη τάξη η αποκεντρωμένη διοίκηση και οι αρμοδιότητες των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης κατοχυρώνονται στο *Σύνταγμα της Ελλάδας 1975/1986/2001/2008* με τα άρθρα 101 και 102 (που αναθεωρήθηκε από την αναθεωρητική Βουλή των Ελλήνων το 1986). Ωστόσο, παρότι οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης στη Ελλάδα χαίρουν συνταγματικώς κατοχυρωμένες αυτονομίες, παραχωρημένες από την κεντρική διοίκηση του κράτους, διακρίνουμε μια αντίφαση ως προς τη ευρωπαϊκή νομοθεσία, καθότι δεν υπάρχει ρητή αναγνώριση του αυτοδιοίκητου των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ), συνεπώς δεν διασφαλίζεται ευκρινώς και ουσιαστικά η μη παρέμβαση του κοινοτικού δικαίου στον αυτοδιοίκητο χαρακτήρα των ΟΤΑ των κρατών μελών. Αποτελεί ένα ευρωπαϊκό νομικό κενό που δημιουργεί παρανοήσεις και αυθαιρεσίες όσον αφορά τους ΟΤΑ εκ μέρους του κοινοτικού νομοθέτη<sup>46</sup>. Απαιτούνται ορισμένες προϋποθέσεις, ώστε να καταστεί μια ομάδα κρατών ως κοινότητα και η εκδήλωση του κοινοτικού αισθήματος αποτυπώνεται ρητώς στο κοινοτικό δίκαιο, το οποίο διέπει τις διακρατικές σχέσεις των κρατών μελών της ΕΕ. Τα κράτη μέλη της ΕΕ λειτουργούν ως μέλη μιας κοινότητας, της ευρωπαϊκής κοινότητας, συνεπώς αξιώνεται η ευθυγράμμιση με ένα κοινό ευρωπαϊκό δίκαιο που να καθοδηγεί τους ΟΤΑ για την ορθή και έγκαιρη εφαρμογή των ευρωπαϊκών προγραμμάτων για τις

<sup>46</sup> Ευρυδίκη Μπεσιλα-Βήκα, Δονάτου Παπαγιάννη, Σύγχρονες αρμοδιότητες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Ευρωπαϊκή Ενοποίηση, Εκδόσεις Π.Ν. Σάκκουλας, Αθήνα 1998, σελ 68.

κοινές δράσεις<sup>47</sup>, όπως είναι για παράδειγμα η στρατηγική «Ευρώπη 2020», που αναπτύξαμε σε προηγούμενο κεφάλαιο. Το κοινοτικό δίκαιο αποκτά ενωσιακή ισχύ λόγω της εκχώρησης μέρους της εθνικής και νομικής κυριαρχίας των κρατών μελών. Η συμφωνία εκχώρησης μέρους της νομικής ελευθερίας και εθνικής κυριαρχίας μεταξύ των κρατών μελών προς χάριν του κοινοτικού οφέλους και της αρμονικής ευρωπαϊκής συμβίωσης, δηλαδή ενός σύγχρονου «Κοινωνικού Συμβολαίου» σύμφωνα με τις θεωρίες του Τόμας Χόμπς και του Ζαν Ζακ Ρουσσώ<sup>48</sup>, που όμως στη θέση των ατομικών οντοτήτων έχουμε πλέον την οντότητα του κράτους μέλους ως ίσου και ελεύθερου μέλους μια κοινότητας, οδήγησε σε μια αυτόνομη κοινοτική έννομη τάξη με διακριτά χαρακτηριστικά. Τα κράτη μέλη λοιπόν συμφωνούν ως προς την αμοιβαία αποδοχή της υπερίσχυσης των κανονισμών του δικαίου της Κοινότητας και εναρμονίζουν τις πολιτικές τους σύμφωνα με αυτούς τους κανονισμούς. Καταλήγουμε λοιπόν στην παραδοχή της ισχύος του κοινοτικού δικαίου έναντι των εθνικών δικαίων<sup>49</sup> και στην ισοτιμία τους με το συνταγματικό δίκαιο, γραπτό ή άγραφο, του εκάστοτε κράτους μέλους.

Παρακάτω θα εξετάσουμε τις αρμοδιότητες των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) σε ορισμένα κράτη μέλη της ΕΕ και, μάλιστα, σε κράτη μέλη που αποτελούν το σκληρό πυρήνα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Θα αναλύσουμε την οργάνωση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στο Ηνωμένο Βασίλειο, τη Γαλλία, την Ιταλία και τη Γερμανία, ώστε να κατανοήσουμε σφαιρικά τη μορφή της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην ΕΕ.

### **Οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην ΕΕ**

Η κατοχύρωση της τοπικής αυτοδιοίκησης σύμφωνα με το Κοινοτικό Δίκαιο δεν είναι θεμελιώδης αρχή, η οποία θα αποτελούσε δεσμευτική για τον κοινοτικό νομοθέτη.

---

<sup>47</sup> Ευρυδίκη Μπεσιλα-Βήκα, Δονάτου Παπαγιάννη, Σύγχρονες αρμοδιότητες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Ευρωπαϊκή Ενοποίηση, Εκδόσεις Π.Ν. Σάκκουλας, Αθήνα 1998, σελ 68.

<sup>48</sup> <http://www.tovima.gr/books-ideas/article/?aid=468567> (ημ. προσβ 20-5-16)

<sup>49</sup> Ευρυδίκη Μπεσιλα -Βήκα, Δονάτου Παπαγιάννη, Σύγχρονες αρμοδιότητες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Ευρωπαϊκή Ενοποίηση, Εκδόσεις Π.Ν. Σάκκουλας, Αθήνα 1998, σελ 70.

Στην προκειμένη περίπτωση αναγεννάται το ερώτημα της υπαρκτής ή μη κατοχύρωσης της τοπικής αυτοδιοίκησης στο Κοινοτικό Δίκαιο.<sup>50</sup>

Βέβαια για να υπάρξει κάποια μορφή Κοινότητας θα πρέπει απαραίτητως:

- να εφαρμόζεται ενιαία σε όλα τα κράτη μέλη το νομικό πλαίσιο που ρυθμίζει την τοπική αυτοδιοίκηση ,
- Τα κράτη μέλη παραχωρούν μέρος της εθνικής τους κυριαρχίας και συμμορφώνονται ως προς τις επιταγές της κοινοτικής έννομης τάξης.
- οι κοινοτικοί κανόνες να υπερισχύουν των εθνικών κανόνων.

Τοιουτοτρόπως, επιτυγχάνεται στα κράτη μέλη η ενιαία εφαρμογή του Κοινοτικού Δικαίου. *Η κοινοτική έννομη τάξη αποτελεί μια αυτόνομη τάξη, τα κράτη μέλη όμως που τη συναποτελούν, παραμένουν κυρίαρχα.* Οι στόχοι της Κοινότητας επιτυγχάνονται με την αμοιβαία αποδοχή εκ μέρους των κρατών.<sup>51</sup> Στην ΕΕ παρότι υπάρχουν όργανα που διαμορφώνουν τις πολιτικές και φροντίζουν για την αποτελεσματική εφαρμογή τους, εντούτοις δεν νοείται να υπάρξει εφαρμογή στις περιφέρειες της ΕΕ δίχως τη συνεργασία με την αποκεντρωμένη διοίκηση δηλαδή τους δήμους και τις περιφέρειες, εφόσον το αποκεντρωμένο σύστημα διακυβέρνησης επικρατεί στην ΕΕ. Οι περιφερειακές ενότητες των κρατών μελών αποκτούν διευρυμένες αρμοδιότητες και τίθεται ζήτημα βελτίωσης των δράσεων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, καθώς προωθείται η ενωσιακή συνεργασία των διαφόρων ευρωπαϊκών περιφερειών. Η κάθε περιφέρεια αναλαμβάνει δυναμικά το ρόλο της στη διεκπεραίωση των πολιτικών της ΕΕ στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων της.<sup>52</sup> Ο ενωσιακός έλεγχος των ΟΤΑ και η διακρατικές συνεργασίες των διαφόρων ΟΤΑ αποσκοπούν στην αποτελεσματική εφαρμογή των ευρωπαϊκών αναπτυξιακών προγραμμάτων με αποτέλεσμα εντέλει τη βελτίωση της δράσης και της ποιότητας υπηρεσιών των ΟΤΑ που βρίσκονται σε λιγότερο ανεπτυγμένες περιοχές σε σχέση με άλλες λόγω της συνεργασίας με δυναμικότερους ΟΤΑ. Ωστόσο, ο ανταγωνισμός μεταξύ των ενωσιακών ΟΤΑ ενδέχεται να οδηγεί σε οικονομική εξασθένηση των λιγότερο ισχυρών τοπικών οργανισμών. Οι εθνικές και ευρωπαϊκές επιδοτήσεις και η

50 Ευρυδική Μπεσιλα-Βήκα, Δονάτου Παπαγιάννη, Σύγχρονες αρμοδιότητες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Ευρωπαϊκή Ενοποίηση, Εκδόσεις Π.Ν. Σάκκουλας, Αθήνα 1998, σελ 68

51 Ευρυδική Μπεσιλα -Βήκα, Δονάτου Παπαγιάννη, Σύγχρονες αρμοδιότητες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Ευρωπαϊκή Ενοποίηση, Εκδόσεις Π.Ν. Σάκκουλας, Αθήνα 1998, σελ 70

52« ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ Τ.Α. ΠΕΡΙΟΔΟΣ Θ', ΤΕΥΧΟΣ 107, ΜΑΙΟΣ 2004

οικονομική ενίσχυση από τα ευρωπαϊκά προγράμματα προσφέρει αρωγή στους ασθενέστερους οικονομικά ΟΤΑ με αποτέλεσμα την γενικότερη ανάπτυξη και εξίσωση των περιφερειών ανεξαρτήτως οικονομικών δυνατοτήτων κάθε περιφέρειας και δήμου.<sup>53</sup>

### **Ηνωμένο Βασίλειο**

Το Ηνωμένο Βασίλειο διαθέτει μακρόχρονη παράδοση στην οργάνωση της τοπικής διοίκησης και αυτοδιοίκησης<sup>54</sup>. Μέχρι τις αρχές της δεκαετίας του 1970 η περιφέρειά της ήταν οργανωμένη σε 83 δήμους και 45 κομητείες, οι οποίες περιελάμβαναν ένα σύνολο διευρυμένων περιφερειών κατανεμημένων με γεωγραφική διαίρεση. Ωστόσο, αυτό που θα πρέπει να προσέξουμε είναι ότι κάθε κομητεία είχε το δικό της τύπο ΟΤΑ. Μπορούμε να διακρίνουμε τέσσερα είδη οργάνωσης της τοπικής αυτοδιοίκησης<sup>55</sup>:

- Τα διαμερίσματα των αστικών και αγροτικών περιοχών, στα οποία εντάσσονταν οι μικρές πόλεις και τα χωριά, και τα οποία δεν έχουν αυτόνομες αρμοδιότητες.
- Οι δήμοι, στους οποίους εντάσσονταν οι μεσαίου μεγέθους πόλεις.
- Τα συμβούλια των ενοριών που ήταν αρμόδια για την κατασκευή και λειτουργία χώρων ψυχαγωγίας, όπως αθλητικά κέντρα, πλατείες, κήποι, κ.ά..
- Το ειδικό καθεστώς αυτοδιοίκησης του Λονδίνου. Σε αυτή την περίπτωση, οι δήμοι διέθεταν αυτόνομες αρμοδιότητες για τοπικά θέματα και είχαν ανεξαρτησία από τις κομητείες.

Σήμερα στο Ηνωμένο Βασίλειο η Τοπική Αυτοδιοίκηση διέπεται από αυτονομία και δημοκρατικότητα, καθώς τα μέλη και τα όργανά της εκλέγονται από το λαό άμεσα και συστήνονται από τη Βουλή των Κοινοτήτων. Οι κομητείες μοιράζονται τις διευρυμένες αρμοδιότητες που αφορούν σε μεγάλης κλίμακας υπηρεσίες και οι αυστηρά τοπικές αρμοδιότητες περνούν στα χέρια των διαμερισμάτων, ενώ οι οδοποιία ανήκει στο πεδίο αρμοδιοτήτων και των δύο με τη τακτική της σύμπραξης. Στις αστικές περιοχές υπάρχουν 6 μητροπολιτικές κομητείες με 36 μητροπολιτικά

---

53 Ό.π.

54 Ευρ. Μπέσιλα - Βήκα, Τοπική Αυτοδιοίκηση, Ένας σύγχρονος διοικητικός θεσμός, Αθήνα 2001, σελ.16

55 Ό.π., σελ.17

διαμερίσματα και στις αγροτικές περιοχές υφίστανται 39 κομητείες και 296 διαμερίσματα. Οι μητροπολιτικές κομητείες και οι αστικές μη μητροπολιτικές κομητείες αναλαμβάνουν τις ίδιες αρμοδιότητες, με εξαίρεση τη διοίκηση της αστικής συγκοινωνίας η οποία ανήκει στα διαμερίσματα, και αναλαμβάνουν τη διευθέτηση ζητήματα κοινωνικών υπηρεσιών και παιδείας. Τα συμβούλια των ενοριών αναλαμβάνουν τη διευθέτηση θεμάτων τοπικής εμβέλειας.

Οι δραστηριότητες των αγγλικών ΟΤΑ υπάγονται στον δικαστικό έλεγχο μετά από προσφυγή για έλεγχο της νομιμότητας των πράξεων και τα αρμόδια Υπουργεία αναλαμβάνουν τον έλεγχο της σκοπιμότητας των πράξεων.<sup>56</sup> Ο κάθε ΟΤΑ αποτελείται από το συμβούλιο-το ανώτατο συμβούλιο-με τους αιρετούς συμβούλους και αναλαμβάνει την εκτέλεση των έργων. Οι δράσεις του χρηματοδοτούνται από τις επιχορηγήσεις και άλλες χρηματοδοτικές πηγές.

Το διοικητικό σύστημα του Λονδίνου διακρίνεται σε δύο επίπεδα:

- Το επίπεδο του στρατηγικού σχεδιασμού, ο κυκλοφοριακός έλεγχος των οχημάτων και οι πυροσβεστική υπηρεσία υπόκεινται στις αρμοδιότητες του συμβουλίου μείζονος περιοχής με συνεδριάσεις δύο φορές το μήνα
- Το επίπεδο των θεμάτων παιδείας, κοινωνικών υπηρεσιών, παιδείας, κ.ά. αναλαμβάνεται από τα 32 δημοτικά συμβούλια με συνεδριάσεις κάθε 6 εβδομάδες.

## **Ιταλία**

Η Ιταλία διαθέτει το μοντέλο της ενιαίας αποκεντρωμένης διοίκησης και έχει κοινοβουλευτική δημοκρατία με δύο νομοθετικά όργανα, τη Γερουσία και τη Βουλή. Η αυτοδιοίκηση, με τη σημερινή της μορφή, κατέστη πραγματικότητα με το Σύνταγμα του 1948<sup>57</sup>, όπου καθιερώθηκε η διαίρεση της χώρας σε Περιφέρειες, σε επαρχίες και σε δήμους. Στις ιταλικές περιφέρειες επικρατεί ο διαχωρισμός σε αυτές με ειδικό καθεστώς και σε αυτές με κοινό καθεστώς. Στο σύστημα του κοινού καθεστώτος το Περιφερειακό Συμβούλιο ασκεί τη νομοθετική εξουσία και οι Περιφέρειες ασκούν νομοθετικό έργο για θέματα που επαφίονται στις τοπικές τους αρμοδιότητες, όπως ορίζεται από το καταστατικό τους, και σίγουρα όχι για θέματα τα

---

<sup>56</sup> Μπέσιλα - Βήκα, Τοπική Αυτοδιοίκηση, Ένας σύγχρονος διοικητικός θεσμός, Αθήνα 2001, σελ. 19

<sup>57</sup> Μπέσιλα - Βήκα, Τοπική Αυτοδιοίκηση, Ένας σύγχρονος διοικητικός θεσμός, Αθήνα 2001, σελ.55



οποία ανήκουν στη σφαίρα της συνταγματικής αρμοδιότητας.<sup>58</sup> Η εκτελεστική εξουσία των Περιφερειών ασκείται από τον πρόεδρο και το επαρχιακό συμβούλιο. Τη διοίκηση του κάθε δήμου αναλαμβάνει ο εκλεγμένος επαρχιακός σύμβουλος και την κάθε επαρχία το εκλεγμένο δημοτικό συμβούλιο. Οι δήμοι διαχειρίζονται τους χώρους της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης και του αθλητισμού, όπως τα νηπιαγωγεία, τους αθλητικούς χώρους, καθώς και την δημοτική αστυνομία, κ.ά.. Οι Περιφέρειες έχουν σαφώς πιο αυξημένες αρμοδιότητες με αποτέλεσμα να συμπράττουν στον σχεδιασμό του κρατικού προγραμματισμού, στη διοίκηση και τη σύσταση των υπηρεσιών κοινωνικών παροχών, κ.ά.. Οι επαρχίες αναλαμβάνουν τα θέματα χωροταξικού και οικονομικού σχεδιασμού. Η άσκηση του ελέγχου στην τοπική αυτοδιοίκηση ακολουθεί την πυραμιδική ιεραρχία, όπου τα κρατικά όργανα ασκούν προληπτικά-α priori-τον έλεγχο στις Περιφέρειες, πριν την ενεργοποίηση κάποιου νόμου, και οι Περιφέρειες με τη σειρά τους ελέγχουν τις επαρχίες και τους δήμους. Εδώ να επισημάνουμε ότι οι περιφερειακές διοικητικές πράξεις ελέγχονται από μια ad hoc -επί τούτου- επιτροπή υπό την εποπτεία κυβερνητικού επιτρόπου με εντολή του Υπουργικού Συμβουλίου<sup>59</sup>. Όσον αφορά το χρηματοδοτικό κομμάτι για τη διεκπεραίωση των έργων, τα έσοδα προέρχονται από τη φορολογία των πολιτών στις Περιφέρειες και τους δήμους και από το ειδικό κρατικό ταμείο, το οποίο τροφοδοτείται από τους φόρους των πολιτών, και χρηματοδοτεί τις επαρχίες και τους δήμους.<sup>60</sup> Χαρακτηριστικό της τοπικής αυτοδιοίκησης είναι η ομοιομορφία της δημοτικής εξουσίας σε κάθε περιοχή. Υπάρχουν οι αρμοδιότητες που υπάγονται ξεκάθαρα στην εξουσία του κάθε δήμου και υπάρχουν οι αρμοδιότητες που διασταυρώνονται και μεταβιβάζονται. Οι δήμοι οφείλουν να φροντίζουν υποχρεωτικά για θέματα που αφορούν τη δημόσια υγεία, την τοπική αστυνομία, τη δημόσια τάξη, κ.ά., ενώ δύνανται να αποφασίζουν προαιρετικά για τοπικά, ελάσσονος σημασίας, θέματα.<sup>61</sup>

---

58 Σταματόπουλος Δημήτριος, Συγκριτική Αυτοδιοίκηση, Καλαμάτα 2002, σελ.72

59 Σταματόπουλος Δημήτριος, Συγκριτική Αυτοδιοίκηση, Καλαμάτα 2002, σελ.72

60 Ό.π.

61 Ό.π.

## Γαλλία

Ο θεσμός της διοικητικής διαίρεσης και οργάνωσης θεσπίστηκε αρχικά στο Σύνταγμα του 1946 με τη διοικητική διαίρεση της χώρας σε νομούς, σε κοινότητες και σε υπερπόντια εδάφη (καθότι η Γαλλία διαθέτει εδάφη και εκτός της ευρωπαϊκής ηπείρου, κατάλοιπο της αποικιοκρατικής κατοχής<sup>62</sup>). Με το ισχύον γαλλικό Σύνταγμα του 1958, θεσπίστηκε η αρχή της τοπικής αυτοδιοίκησης των ΟΤΑ. Συγκεκριμένα, η χώρα διοικητικά διαιρείται σε Περιφέρειες, σε Διαμερίσματα, σε νομούς, σε δήμους και σε κοινότητες, με τις Περιφέρειες και τους δήμους να αποτελούν αυτοδιοικούμενους οργανισμούς και τα υπερπόντια εδάφη να θεωρούνται περιφερειακοί οργανισμοί. Οι δήμοι ασχολούνται με τη διοίκηση και την επίλυση των τοπικών ζητημάτων, καθώς και με τη διευθέτηση και επίλυση ζητημάτων που αφορούν στο δίκτυο ύδρευσης και αποχέτευσης και τη συντήρησή τους, καθώς και στη συντήρηση του επαρχιακού και εθνικού οδικού δικτύου, στα μέτρα πολιτικής προστασίας, στην διεξαγωγή των διαδικασιών των εθνικών και τοπικών εκλογών, στη λειτουργία των κοινωνικών υπηρεσιών, στα γηροκομεία, στα αθλητικά κέντρα, τις (δημοτικές) βιβλιοθήκες, κ.ά..<sup>63</sup>

Παρατηρούμε ότι η ελληνική τοπική αυτοδιοίκηση ακολουθεί το γαλλικό σύστημα οργάνωσης των ΟΤΑ.<sup>64</sup>

## Γερμανία

Η διοίκηση και το πολίτευμα της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας κατοχυρώθηκαν με το Θεμελιώδη Νόμο του 1949 (που αργότερα κατέστη το Σύνταγμα της Ο.Δ. της Γερμανίας μετά την επανένωση της Ανατολικής και Δυτικής Γερμανίας). Η αρχή του ομοσπονδιακού κράτους ορίζει ότι η χώρα αποτελείται, με γνώμονα το δημόσιο δίκαιο, από πολιτείες, οι οποίες συνδέονται με την κεντρική κρατική εξουσία, ώστε οι εξουσίες να επιμερίζονται. Ο επιμερισμός των εξουσιών ακολουθεί την ιεραρχία της πυραμίδας και συνεπώς μιλάμε για ένα μίγμα κεντρικού και αποκεντρωμένου συστήματος εξουσίας και διοίκησης. Το κέντρο της διοίκησης θεωρείται η Ομοσπονδία και η χώρα διαιρείται σε 16 ομόσπονδα κρατίδια με δικές

---

62 Σημείωση της γράφουσας.

63 ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ Τ.Α. ΠΕΡΙΟΔΟΣ Θ', ΤΕΥΧΟΣ 107, ΜΑΙΟΣ 2004

64 Σημείωση της γράφουσας.

τους εξουσίες. Ωστόσο, δεν μπορούμε να μιλήσουμε για αυτονομία των κρατιδίων, καθώς οι αυστηρά δικές τους αρμοδιότητες τους αφορούν τοπικά ζητήματα. Τα ομόσπονδα κρατίδια ασκούν τη δική τους εκτελεστική, δικαστική και νομοθετική εξουσία διαθέτοντας δική τους κυβέρνηση. Συνεπώς, δεν αναφερόμαστε σε καθαρά τοπική αυτοδιοίκηση παρά σε τοπικές κυβερνήσεις. Ωστόσο, η Ομοσπονδία αποφασίζει για εκτελεστικά και νομοθετικά ζητήματα μείζονος σημασίας και η τοπική διοίκηση ανήκει στα ομόσπονδα κρατίδια.<sup>65</sup>

Η Ομοσπονδία της Γερμανίας αποτελείται από:

Ομοσπονδιακό Κοινοβούλιο (*Bundestag*)  
Ομοσπονδιακό Συμβούλιο (*Bundesrat*)  
Πρόεδρο της Ομοσπονδίας (*Bundespräsident*)  
Ομοσπονδιακή Κυβέρνηση (*Bundesregierung*)  
Ομοσπονδιακά Δικαστήρια (*Bundesgerichte*)  
Ομοσπονδιακή Διοίκηση (*Bundesverwaltung*)

Η τοπική διοίκηση ανήκει στο εκάστοτε ομόσπονδο κρατίδιο, τα οποία είναι 16 συνολικά στον αριθμό. Το κάθε ένα ακολουθεί τις επιταγές του δικού του συντάγματος, υπάγεται όμως από νομικής άποψης κυρίως στο Σύνταγμα της Ο.Δ. της Γερμανίας. Ασκεί ξεχωριστή εκτελεστική, νομοθετική και δικαστική εξουσία. Ασκούν τη διοίκηση και νομοθετούν για εξειδικευμένα θέματα που δεν καλύπτει το νομοθετικό έργο της Ομοσπονδίας και το γράμμα του Συντάγματος (*Grundgesetz*). Αναλαμβάνουν τη νομοθέτηση για τοπικά θέματα, όπως η χωροταξία, κ.ά..<sup>66</sup>

Τα περισσότερα ομόσπονδα κρατίδια έχουν διαιρέσει την επικράτειά τους σε διοικητικές Περιφέρειες, τους νομούς, για τη διευκόλυνση της κρατικής διοίκησης. Οι Περιφέρειες είναι αρμόδιες για τη διοίκηση των περιοχών τους και αφορούν ειδικά τοπικά ζητήματα. *Οι υπηρεσίες των Διοικητικών Περιφερειών (Νομών) ασκούν επομένως, στην επικράτειά τους, μια συντονιστική λειτουργία σε οριζόντιο επίπεδο, καθώς επίσης και μια διαμεσολαβητική λειτουργία μεταξύ των ομόσπονδων Υπουργείων, στο ανώτερο επίπεδο, και των οργανισμών δημοτικής (τοπικής) αυτοδιοίκησης, στο κατώτερο επίπεδο*<sup>67</sup>. Ο περιφερειακός πρόεδρος προΐσταται της

---

65 ΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΣΤΗ ΓΕΡΜΑΝΙΑ, Κ. Σερράος, Εθνικό Μετσόβειο Πολυτεχνείο, 2005, σελ.3

66 Ο.π., σελ 7-8

67 Ο.π., σελ.9

διοικητικής Περιφέρειας.<sup>68</sup> Οι μικρότερες οργανώσεις τοπικής διοίκησης στη Γερμανία είναι οι Κοινότητες, οι οποίες είτε ανήκουν σε επαρχίες (πόλεις) είτε όχι. Ασχολούνται με την επίλυση και διευθέτηση τοπικών ζητημάτων, όπως η αποχέτευση και η ρίψη σκουπιδιών, τα Μέσα Μαζικής Μεταφοράς, το τοπικό οδικό δίκτυο, ο πολεοδομικός σχεδιασμός, η συντήρηση των σχολείων, των αθλητικών και πολιτιστικών κέντρων, κ.ά., με εξαίρεση θέματα που άπτονται το γενικό δημόσιο συμφέρον, όπως η εξωτερική πολιτική και η άμυνα. Δεν υπάρχει μια ομοιομορφία στη σύσταση των οργάνων κάθε κοινότητας. Αυτή η ανομοιομορφία οφείλεται σε ιστορικούς λόγους. Ωστόσο, τα γενικά σημεία αφορούν την εκλογή των κοινοτικών οργάνων από τους πολίτες και τη σύσταση αποφασιστικών συμβουλίων. Την τοπική Αυτοδιοίκηση ασκούν οι Επαρχίες, οι οποίες αποτελούνται από τις Κοινότητες, και αναλαμβάνουν αυξημένες κρατικές και τοπικές αρμοδιότητες σχετικά με τον πολεοδομικό σχεδιασμό και την περιβαλλοντική προστασία. Η κάθε επαρχία αποτελείται από το -αιρετό από το λαό- τοπικό κοινοβούλιο, και την τοπική Διοίκηση. Ο Ομόσπονδος Σύμβουλος αναλαμβάνει την προεδρία του τοπικού κοινοβουλίου και προΐσταται σε ορισμένες επαρχίες της τοπικής Διοίκησης. Ενίοτε, με εντολή της κρατικής εξουσίας διευθετούν συγκεκριμένα θέματα. Λόγω της αρχής της αμοιβαιότητας υπάρχει σαφής διάκριση και σεβασμός ανάμεσα στις τοπικές και τις κρατικές εξουσίες, αν και ενίοτε παρουσιάζονται αντιπαραθέσεις όταν διασταυρώνονται οι αρμοδιότητες.<sup>69</sup>

---

68 Ό.π.

69 Ό.π., σελ. 10-11

## **5<sup>ο</sup> κεφάλαιο: Η τοπική αυτοδιοίκηση στην Ελλάδα**

Στο παρόν κεφάλαιο θα δούμε την ιστορική εξέλιξη της τοπικής αυτοδιοίκησης στην Ελλάδα από την ίδρυση του ελληνικού κράτους, καθώς και τους νόμους που διέπουν την οργάνωση της τοπικής αυτοδιοίκησης στην Ελλάδα, ώστε να μπορέσουμε να κατανοήσουμε τη λειτουργία των ΟΤΑ και να εμβαθύνουμε στην επόμενη ενότητα στις δράσεις του δήμου Παύλου Μελά σε σχέση με τη στρατηγική «Ευρώπη 2020».

### **Πρόγραμμα Καλλικράτης**

Το 2010 εγκρίθηκε από την Βουλή ο νόμος 3852/2010 με τίτλο «*Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης*», ο οποίος αφορούσε στην υποχρεωτική συνένωση των Δήμων.<sup>70</sup> Ο νόμος αυτός ουσιαστικά στοιχειοθετεί τη δεύτερη υποχρεωτική προσπάθεια συνένωσης των Δήμων, μετά το νόμο «Σχέδιο Ιωάννης Καποδίστριας». Κάποιες από τις νομοθετικές διατάξεις του νόμου δημοσιεύτηκαν στις 7 Ιουνίου του 2010 στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ 87<sup>Α</sup>) με σκοπό την άμεση χρησιμοποίησή τους στην διεξαγωγή των αυτοδιοικητών εκλογών του ίδιου έτους. Ολοκληρωτικά ο νόμος αυτός τέθηκε σε ισχύ την 1<sup>η</sup> Ιανουαρίου του 2011.<sup>71</sup> Στόχος του προγράμματος Καλλικράτης, αποτελούσε η εκ νέου συνένωση των μικρών δήμων και κοινοτήτων για την δημιουργία μεγαλύτερων. Έτσι σύμφωνα με τον νόμο 3852/2010 οι δήμοι θα συγκροτούν πλέον τον Α' βαθμό Αυτοδιοίκησης, οι Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις και οι Επαρχίες καταργούνται με τη συγκρότηση των Περιφερειών (αποτελώντας τον Β' βαθμό Αυτοδιοίκησης) και συνάμα δημιουργούνται επτά Αποκεντρωμένες Διοικήσεις. (Άρθρο 6 ν.3852/2010. Συστάθηκαν οι εξής Αποκεντρωμένες Διοικήσεις: Αποκεντρωμένη Διοίκηση Αττικής με έδρα την Αθήνα, Αποκεντρωμένη Διοίκηση Θεσσαλίας -Στερεάς Ελλάδας με έδρα τη Λάρισα, Αποκεντρωμένη Διοίκηση Ηπείρου -Δυτικής Μακεδονίας με έδρα τα Ιωάννινα, Αποκεντρωμένη Διοίκηση Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου με έδρα την Πάτρα, Αποκεντρωμένη Διοίκηση Αιγαίου με έδρα τον Πειραιά, Αποκεντρωμένη Διοίκηση Κρήτης με έδρα το Ηράκλειο, Αποκεντρωμένη Διοίκηση Μακεδονίας –Θράκης με έδρα τη Θεσσαλονίκη).<sup>72</sup>

<sup>70</sup> [www.ypes.gr/el/regions/programma](http://www.ypes.gr/el/regions/programma)(ημ προσβ 14-5-16)

<sup>71</sup> Ο.π.

<sup>72</sup> Μπαλλιάν Δάφνη–Καρολίνα , *Η τοπική αυτοδιοίκηση μετά τον Καλλικράτη*, Εθνικό και Καποδιστριακό Παν. Αθηνών, Τμήμα Νομικής, σελ.5

### Η ιστορική εξέλιξη της τοπικής αυτοδιοίκησης στην Ελλάδα

Η ελληνική εθνότητα κατά την περίοδο της τουρκοκρατίας διέθετε ως βασική μορφή τοπικής διοίκησης, τις κοινότητες.<sup>73</sup> Η κοινότητα παραδοσιακά αποτελεί τη μορφή εκείνης της κοινωνικής οργάνωσης, στο περιβάλλον της οποίας διαμένει μια ομάδα ανθρώπων αναπτύσσοντας παραγωγικές και κοινωνικές σχέσεις.<sup>74</sup>

### Η συνταγματική κατοχύρωση του θεσμού της τοπικής αυτοδιοίκησης

Η τοπική αυτοδιοίκηση, είναι η διοίκηση των τοπικών ζητημάτων μιας συγκεκριμένης εδαφικής περιοχής, από όργανα εκλεγμένα με την ελεύθερη βούληση των πολιτών της περιοχής αυτής. Στην Ελλάδα ο θεσμός της τοπικής αυτοδιοίκησης κατοχυρώθηκε συνταγματικά ως εξής:

- Στις 20 Δεκεμβρίου του 1821 η Α΄ Εθνοσυνέλευση, ψήφισε το λεγόμενο Προσωρινό Πολίτευμα και κατήργησε τις ήδη υπάρχουσες κοινότητες για την ενσωμάτωση της διοίκησης, χωρίς να υπάρχει κάποια αναφορά για τοπική αυτοδιοίκηση.<sup>75</sup> Αργότερα με τον νόμο 12/1822 η χώρα διαιρέθηκε σε επαρχίες με εσωτερικές αντεπαρχίες α΄ και β΄ βαθμού (τα όργανα των οποίων ήσαν διορισμένα και όχι εκλεγμένα) και οι κοινότητες πλέον θα διοικούνταν από τους δημογέροντες.<sup>76</sup>
- Το 1823 η Β΄ Εθνοσυνέλευση αναθεώρησε το Προσωρινό Πολίτευμα (το οποίο είχε ψηφιστεί από την Α΄ Εθνοσυνέλευση) και ψήφισε το νέο Σύνταγμα με την ονομασία Νόμος της Επιδάουρου. Επιπλέον ψηφίζοντας τον Οργανισμό των Ελληνικών Επαρχιών θέσπισε την υποδιαίρεση των επαρχιών σε πόλεις, κωμοπόλεις και χωριά.

---

<sup>73</sup> Σιακούλης Νικόλαος, *Ιστορία της Τοπικής Αυτοδιοίκησης επί Τουρκοκρατίας*, Καλαμάτα 2003, σελ.

29

<sup>74</sup> [www.ypes.gr](http://www.ypes.gr) (ημ προσβ 14-5-16)

<sup>75</sup> Μπέσιλα-Βήκα Ευριδίκη, Παπαγιάννη Δονάτου, *Τοπική Αυτοδιοίκηση, Ένας σύγχρονος διοικητικός θεσμός*, Εκδόσεις Σάκκουλας, Αθήνα 2001, σελ. 135

<sup>76</sup> Ανδριανόπουλου- Μαθιουδάκη, *Ελληνική Επανάσταση και αυτοδιοίκηση*, (Επιθεώρηση Πολιτικής Επιστήμης) τεύχος 5, σελ. 10

- Το 1827 πραγματοποιήθηκε στην Τροιζήνα η Γ΄ Εθνοσυνέλευση στην οποία καθιερώθηκε με ψήφισμα η υπάρχουσα διαδικασία εκλογής δημογερόντων καθώς και κρατική εποπτεία των οργάνων της διοίκησης.
- Με την κυβέρνηση του Ιωάννη Καποδίστρια (1828-1831) η Ελληνική Επικράτεια διαιρέθηκε σε τμήματα όπου κάθε ένα τμήμα αποτελούνταν από επαρχίες. Κάθε επαρχία διέθετε πόλεις, κωμοπόλεις και χωριά.<sup>77</sup>
- Κατά την περίοδο της Αντιβασιλείας (1833-1835) ο Ελλαδικός χώρος κατανεμήθηκε σε δήμους με θεσμική οργάνωση και εκλογικό σύστημα.<sup>78</sup>
- Με το Σύνταγμα του 1844 για πρώτη φορά καθιερώθηκε ο θεσμός της τοπικής αυτοδιοίκησης. Πλέον ο δήμος είχε την ιδιότητα της τοπικής αυτοδιοίκησης.
- Το 1864 το Σύνταγμα όρισε την άμεση εκλογή των δημάρχων από πολίτες που είτε διέθεταν ορισμένη περιουσία είτε που ασκούσαν κάποιο επάγγελμα στον δήμο. Η εκλογή των δημοτικών αρχών θα γινόταν πλέον με καθολική και μυστική ψηφοφορία.
- Ο Χαρίλαος Τρικούπης κατά τη διάρκεια της πρωθυπουργίας του (1875) κατέθεσε τα εξής νομοσχέδια: i) το «περί της Νομαρχιακής Επιτροπής», ii) το «περί κοινοτήτων» και iii) το «περί τροποποιήσεως του περί δήμων Νόμου». Πιο συγκεκριμένα με το «περί της Νομαρχιακής Επιτροπής» νομοσχέδιο, ο Νομός πλέον διέθετε την ιδιότητα του αυτοδιοικούμενου νομικού προσώπου, με το «περί κοινοτήτων» νομοσχέδιο η κοινότητα πλέον είχε νομική προσωπικότητα και τέλος με το «περί τροποποιήσεως του περί δήμων Νόμου» καθιερώθηκε η έγκριση των αποφάσεων να γίνονται από τον Νομάρχη.<sup>79</sup>
- Το Σύνταγμα του 1911 παρέλειψε το άρθρο 105 του προηγούμενου ισχύοντος Συντάγματος το οποίο όριζε ότι η μυστική ψηφοφορία θα διεξάγονταν με σφαιρίδια

---

77 Μπέσιλα-Βήκα Ευριδίκης, Παπαγιάννη Δονάτου, Σύγχρονες αρμοδιότητες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Ευρωπαϊκή Ενοποίηση, Εκδόσεις Σάκκουλας, Αθήνα 1997, σελ. 12

78 Μπέσιλα-Βήκα Ευριδίκη, *Τοπική Αυτοδιοίκηση, Ένας σύγχρονος διοικητικός θεσμός*, Εκδόσεις Σάκκουλας, Αθήνα 2001, σελί 39

79 Μπέσιλα-Βήκα Ευριδίκη, *Τοπική Αυτοδιοίκηση, Ένας σύγχρονος διοικητικός θεσμός*, Εκδόσεις Σάκκουλας, Αθήνα 2001, σελ.146

αλλά τόνισε την καθολικότητα της ψηφοφορίας. Επιπλέον, κατήγγησε το δικαίωμα της άμεσης εκλογής.<sup>80</sup>

- Το 1912 η κυβέρνηση του Ελευθέριου Βενιζέλου ψήφισε τον νόμο ΔΝΖ' με τον οποίο οι κοινότητες κατείχαν την ιδιότητα των αυτοδιοικούμενων νομικών προσώπων μαζί με τους δήμους. Οι δυο αυτές μορφές τοπικής αυτοδιοίκησης διέφεραν μόνο ως προς την οργάνωση. Οι κοινότητες είχαν τη δυνατότητα της ίδρυσης ενός νέου νομικού προσώπου για τα κοινά τους συμφέροντα.<sup>81</sup>

- Με το Σύνταγμα του 1925/1927 για πρώτη φορά είχαμε την πλήρη καθιέρωση της τοπικής αυτοδιοίκησης με το άρθρο 104 του Συντάγματος του 1925, του οποίου το περιεχόμενο προστέθηκε με κάποιες τροποποιήσεις στο άρθρο 107 του Συντάγματος του 1927. Πλέον ο δήμος και η κοινότητα αποτελούσαν την α' βαθμού τοπική αυτοδιοίκηση.<sup>82</sup>

- Το Σύνταγμα του 1952 όριζε ως διοικητική οργάνωση του Κράτους την τοπική αυτοδιοίκηση και την αποκέντρωση.

- Κατά την περίοδο 1968/1973 της Δικτατορίας των Συνταγματαρχών το Σύνταγμα αναφερόταν στην τοπική αυτοδιοίκηση, αλλά λόγω της παράβλεψης του αιρετού των αρχών της, δεν τέθηκαν σε ισχύ.

- Το Σύνταγμα του 1975 όρισε ουσιαστικά την τοπική αυτοδιοίκηση με την εξασφάλιση α) των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης με την ιδιότητα των εδαφικών νομικών προσώπων, β) της άμεσης εκλογής των οργανισμών, γ) την αυτονομία αυτών, δ) την κρατική εποπτεία καθώς και την διαχείριση των τοπικών ζητημάτων από τους ίδιους.

---

80 Ο.π.

81 Ο.π.

82 Ο.π., σελ.150



- Με το Σχέδιο Ι. Καποδίστριας (νόμος 2539/1997) « Περί συγκροτήσεως της Πρωτοβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης» οι κοινότητες της χώρας συνενώθηκαν και δημιουργήθηκαν μεγαλύτεροι δήμοι για την καλύτερη δυνατή τοπική αυτοδιοίκηση.<sup>83</sup>

- Το 2004 ψηφίστηκε από την Ελληνική Βουλή το Αναπτυξιακό Πρόγραμμα Θησέας, (ο νόμος 3274/2004) για την υποστήριξη των οργανισμών α΄ βαθμού τοπικής αυτοδιοίκησης με σκοπό την εκτέλεση επενδύσεων τοπικής ανάπτυξης, καθώς και την αναμόρφωση της ποιότητας των ήδη υπάρχοντων υποδομών και υπηρεσιών ως προς την πραγματοποίηση επενδύσεων τοπικής ανάπτυξης, καθώς και για τη βελτίωση της ποιότητας των υφιστάμενων υποδομών και των παρεχόμενων υπηρεσιών με αρμονική, ισόρροπη, και βιώσιμη ανάπτυξη.

Παρατηρούμε, λοιπόν, ότι η ελληνική τοπική αυτοδιοίκηση εξελίχθηκε στο πέρασμα των ετών και επηρεάστηκε από εσωτερικούς και εξωτερικούς παράγοντες. Ωστόσο, η μοίρα της σύγχρονης ελληνικής τοπικής αυτοδιοίκησης δεν είναι ξέχωρη από την κοινοτική έννομη τάξη, τη στρατηγική «Ευρώπη 2020» και τη σύμπραξη των υπόλοιπων ελληνικών και ξένων ΟΤΑ.

---

83 ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α, « Πρόταση για την ανασυγκρότηση της Πρωτοβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Αθήνα, 1997, σελ 13

## **B' Μέρος**

### **6<sup>ο</sup> κεφάλαιο: Η κοινωνική πολιτική στο δήμο Παύλου Μελά**

Τα σχέδια δράσης του δήμου Παύλου Μελά που θα αναλύσουμε παρακάτω επικεντρώνονται στους τομείς της νεολαίας, της εκπαίδευσης και του πολιτισμού σε σχέση με τη στρατηγική «Ευρώπη 2020», που αναλύσαμε εκτενώς στο πρώτο μέρος της παρούσας εργασίας. Η προηγούμενη ανάλυση όσον αφορά τους στόχους της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» στον τομέα της εκπαίδευσης, του πολιτισμού και της κοινωνικής ανάπτυξης θα μας βοηθήσει να κατανοήσουμε πλήρως το ρόλο της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» στα σχέδια δράσης των τοπικών αυτοδιοικήσεων και συγκεκριμένα στα σχέδια δράσης του δήμου Παύλου Μελά της Θεσσαλονίκης.

Ο δήμος Παύλου Μελά αξιοποιεί τις δημοτικές του επιχειρήσεις και τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, ώστε να διασφαλίσει την αποτελεσματική διεκπεραίωση των στρατηγικών σχεδίων. Συγκεκριμένα, για την εκπόνηση των στόχων του «Ευρώπη 2020» έχει ως εργαλεία όσον αφορά την ανάπτυξη της κοινωνικής πολιτικής τις Υπηρεσίες Υγείας, τις Υπηρεσίες Πρόνοιας και τις λοιπές Υπηρεσίες πρόνοιας. Σε αυτά περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων, όσον αφορά την προστασία της νεολαίας, τα Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών και οι Παιδικοί Σταθμοί με αρμόδιο φορέα τον Κοινωνικό Οργανισμό και τα Κοινωνικά Φροντιστήρια με αρμόδιο φορέα το δήμο Παύλου Μελά. Όσον αφορά τον τομέα της εκπαίδευσης ο δήμος Παύλου Μελά αξιοποιεί τις υποδομές εκπαίδευσης και των κέντρων δια βίου μάθησης, ώστε να εφαρμόζει επαρκώς τους στόχους της ευρωπαϊκής στρατηγικής.

- Τα νομικά πρόσωπα του δήμου Π.Μ.

Ο δήμος Παύλου Μελά οργανώνεται με τα νομικά πρόσωπα του δήμου, όπως είναι ο Κοινωνικός Οργανισμός Δήμου Παύλου Μελά. Ο Κοινωνικός Οργανισμός προήλθε από τη συγχώνευση των παρακάτω νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου:

- α) ΔΗΜΟΤΙΚΟΙ ΠΑΙΔΙΚΟΙ ΚΑΙ ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΑΚΟΙ ΣΤΑΘΜΟΙ ΔΗΜΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥΠΟΛΗΣ
- β) ΠΑΙΔΙΚΟΙ ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΑΚΟΙ ΣΤΑΘΜΟΙ ΕΥΚΑΡΠΙΑΣ
- γ) ΔΗΜΟΤΙΚΟΙ ΠΑΙΔΙΚΟΙ ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΑΚΟΙ ΣΤΑΘΜΟΙ ΠΟΛΙΧΝΗΣ
- δ) ΚΑΠΗ ΔΗΜΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥΠΟΛΗΣ

ε) ΚΑΠΗ ΕΥΚΑΡΠΙΑΣ

ζ) ΚΑΠΗ ΔΗΜΟΥ ΠΟΛΙΧΝΗΣ

η) ΚΕΝΤΡΟ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ (ΚΕΦΟ) ΔΗΜΟΥ ΠΟΛΙΧΝΗΣ

θ) ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΔΗΜΟΥ ΠΟΛΙΧΝΗΣ

Συστάθηκε το 2011 (ΦΕΚ 1186/9-6- 2011) με την μορφή Νομικών προσώπων Δημοσίου Δικαίου. Διοικείται από 11μελές διοικητικό συμβούλιο, που ακολουθεί τη θητεία του Δημοτικού Συμβουλίου. Σκοπός της ίδρυσης και λειτουργίας του νομικού προσώπου είναι η καθημερινή φροντίδα, διατροφή, διαπαιδαγώγηση και ψυχαγωγία βρεφών και νηπίων, εργαζομένων ή μη γονέων.

- Η κοινωνική πολιτική του δήμου Π.Μ.<sup>84</sup>

Ο όρος «κοινωνική πολιτική», σύμφωνα με το εναρμονισμένο ευρωπαϊκό σύστημα στατιστικών κοινωνικής προστασίας (ESSPROS), αναφέρεται στο σύνολο των παροχών σε χρήμα ή σε είδος από προγράμματα κοινωνικής προστασίας που αποσκοπούν στην αντιμετώπιση ενός καθορισμένου συνόλου κινδύνων και αναγκών. Στη βιβλιογραφία ο όρος κοινωνική πολιτική συνδέεται γενικότερα με την καταγραφή, ιεράρχηση και κάλυψη κοινωνικών κινδύνων και αναγκών μέσα από σύνολο ρυθμίσεων και παροχών σε τομείς όπως υγεία, ασφάλιση, απασχόληση, στέγαση και προνοιακές υπηρεσίες. Οι παρεμβάσεις στοχεύουν στην εξατομικευμένη φροντίδα και κάλυψη αναγκών, συνδεδεμένων ιδίως με την παιδική μέριμνα, την προστασία της τρίτης ηλικίας, την ενίσχυση της οικογένειας, την υποστήριξη ατόμων με αναπηρίες και άλλων κοινωνικών ομάδων.

Η Τ.Α ως άμεσος αποδέκτης των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι πολίτες της, παρότι δεν φέρει την κύρια ευθύνη άσκησης κοινωνικής πολιτικής, αλλά αποτελεί έναν ενδιάμεσο κρίκο της αλυσίδας και του πλέγματος των κοινωνικών παροχών, στα χρόνια της κρίσης διαδραμάτισε σημαντικό ρόλο. Προσπάθησε να ανταποκριθεί σε προκλήσεις, να επιλύσει κρίσιμα προβλήματα, να αξιοποιήσει ευκαιρίες, να ανταποκριθεί σε ένα νέο, δυναμικότερο ρόλο, αναπτύσσοντας προϊόντα και υπηρεσίες με σκοπό την εξυπηρέτηση των πολιτών της. Ο δήμος αναπτύσσει ένα ευρύ φάσμα υπηρεσιών κοινωνικού χαρακτήρα που αφορούν στην υγεία, κοινωνική φροντίδα, πρόνοια και απασχόληση. Με τη λειτουργία νέου τύπου δομών και υπηρεσιών, που προέκυψαν από συγχρηματοδοτούμενα ευρωπαϊκά και εθνικά

<sup>84</sup> Αναπτυξιακό σχέδιο δήμου Παύλου Μελά για την περίοδο 2014-2020

προγράμματα, όπως κέντρο ημερήσιας φροντίδας ηλικιωμένων, κέντρο δημιουργικής απασχόλησης παιδιών και ΑΜΕΑ, δομές αντιμετώπισης της φτώχειας, κατ οίκον εξυπηρέτησης ηλικιωμένων και ΑΜΕΑ, προσπάθησε να καλύψει το κενό των κρατικών παροχών.

Συγκεκριμένα η κοινωνική πολιτική στο δήμο ασκείται από:

- α) την Αντιδημαρχία Κοινωνικής Πολιτικής, Υγείας και Προνοιακών Θεμάτων – Τμήμα Υγείας, Κοινωνικών, Προνοιακών Θεμάτων,
  - β) τον Κοινωνικό Οργανισμό (ΝΠΔΔ) και
  - γ) την Δημοτική Κοινωφελή Επιχείρηση Δήμου Παύλου Μελά “ΙΡΙΣ” (ΝΠΙΔ).
- Επιπρόσθετα στα γεωγραφικά όρια του δήμου δραστηριοποιούνται και άλλοι φορείς με κοινωνική παρέμβαση, προσδίδοντας προστιθέμενη αξία στην περιοχή και πεδίο ανάπτυξης συνεργασιών και περαιτέρω δράσεων.

- Ο τομέας της Κοινωνικής Πρόνοιας

Η ανάπτυξη πολιτικής κοινωνικής πρόνοιας αποσκοπεί στην υποστήριξη και κοινωνική φροντίδα της βρεφικής και παιδικής ηλικίας, της τρίτης ηλικίας, καθώς και των ατόμων με αναπηρίες.

- Παιδική μέριμνα

Η αγωγή, η εκπαίδευση, η φιλοξενία, η σίτιση, η ψυχαγωγία, η ιατρική παρακολούθηση, η ψυχολογική, κοινωνική στήριξη των οικογενειών και οι υπηρεσίες που προσφέρονται μέσω υποστηρικτικών φορέων αποτελούν το πλαίσιο παροχής υπηρεσιών για την προσχολική ηλικία, που παρέχονται από τον Κοινωνικό Οργανισμό του Δήμου Παύλου Μελά (ΝΠΔΔ). Σε πολλά κείμενα της Ε.Ε έχει διατυπωθεί εξάλλου η προτεραιότητα για διαθεσιμότητα οικονομικά προσιτών και καλής ποιότητας υπηρεσιών φροντίδας νηπίων από 0 έως την υποχρεωτική εκπαίδευση.

Στο πλαίσιο λειτουργίας του καταγράφονται 5 βρεφονηπιακοί και 7 παιδικοί σταθμοί, με άνιση κατανομή στις 3 δημοτικές ενότητες. Στη δημοτική ενότητα Πολίχνης λειτουργεί ένας βρεφονηπιακός σταθμός και πέντε παιδικοί σταθμοί, στη δημοτική ενότητα Σταυρούπολης λειτουργούν τρεις βρεφονηπιακοί και δύο παιδικοί σταθμοί, ενώ στη δημοτική ενότητα Ευκαρπίας λειτουργεί μόνο ένας βρεφονηπιακός σταθμός.

Στην Ευκαρπία οι ανάγκες δεν καλύπτονται, διαπίστωση που ενισχύεται από την λειτουργία νέων ιδιωτικών σταθμών τα τελευταία χρόνια. Η περιοχή συγκεντρώνει νεαρό ηλικιακό πληθυσμό, συνεχώς αυξανόμενο, με ανάγκες οι οποίες δεν μπορούν να καλυφθούν από την λειτουργία ενός και μόνου βρεφονηπιακού σταθμού. Γενικότερα, και στις τρεις δημοτικές ενότητες υπάρχει αναγκαιότητα ενίσχυσης του κοινωνικού εξοπλισμού σε βρεφονηπιακούς και παιδικούς σταθμούς, δεδομένου ότι μόνο το 44,03% των αιτήσεων για βρέφη και το 71,3% για προνήπια ικανοποιείται. Επίσης στις περιοχές της Νικόπολης και Πολίχνης λειτουργούν από τη Δημοτική Κοινωφελή Επιχείριση Δήμου Παύλου Μελά 2 Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης παιδιών (ΚΔΑΠ) δυναμικότητας 47 και 70 παιδιών αντίστοιχα. Στόχος των κέντρων δημιουργικής απασχόλησης είναι η υποστήριξη των γυναικών για τη διευκόλυνση της πρόσβασής τους στην αγορά εργασίας, μέσα από την ελάφρυνση τους από οικογενειακές υποχρεώσεις, όπως είναι η φύλαξη και η φροντίδα των παιδιών. Ενεργητικά δηλαδή μέτρα ειδικά για ανθρώπους που βρίσκονται εκτός αγοράς εργασίας. Επιπλέον, δίνεται η δυνατότητα στα παιδιά των εργαζόμενων μητέρων να απασχοληθούν δημιουργικά, να συνδυάσουν τη διασκέδαση και το παιχνίδι με τη δημιουργία και ανάπτυξη ικανοτήτων. Μέσα από την δημιουργική απασχόληση το παιδί απολαμβάνει τη χαρά του παιχνιδιού, αλλά παράλληλα μαθαίνει, κοινωνικοποιείται, καλλιεργεί τα συναισθήματά του, αποκτά δεξιότητες, αυξάνει την αντίληψή του. Ωστόσο η συμμετοχή των γονέων στην αγορά εργασίας δεν υποστηρίζεται από άλλα ειδικά μέτρα, εκτός από την παροχή πρόσβασης σε υπηρεσίες προσχολικής φροντίδας παιδιών που χρηματοδοτείται κυρίως από το ΕΚΤ.

▪ Δομές αντιμετώπισης της φτώχειας

Το 2010 η ελληνική κυβέρνηση στο πλαίσιο της Στρατηγικής 2020 έθεσε ένα συγκεκριμένο στόχο, τη μείωση της φτώχειας από 23% που ήταν το 2008 σε 18% το 2020. Ο στόχος αυτός επιβεβαιώθηκε στο ελληνικό εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων(2013). Το ΕΠΜ αναγνωρίζει τα παιδιά ως μια από τις κύριες ομάδες στόχους στο πλαίσιο της δράσης που πρέπει να ληφθεί για την καταπολέμηση των κοινωνιών συνεπειών της κρίσης

Τα τελευταία χρόνια η οικονομική κρίση, τα μέτρα δημοσιονομικής λιτότητας και η απορρύθμιση της αγοράς εργασίας έχουν επιδεινώσει σημαντικά τις συνθήκες διαβίωσης του πληθυσμού και έχουν οδηγήσει σε διεύρυνση των ανισοτήτων και όξυνση των κοινωνικών προβλημάτων. Τα χαμηλά και μεσαία εισοδηματικά

στρώματα υπέστησαν σημαντικές απώλειες, οι οποίες, σε συνδυασμό με την ραγδαία αύξηση της ανεργίας, οδήγησαν την κοινωνία σε υψηλά επίπεδα φτώχειας. Υπό το πρίσμα αυτής της κατάστασης λειτουργούν στο δήμο νέες δομές που προσανατολίζονται στην προσφορά υπηρεσιών προνοιακού χαρακτήρα, με στόχο την προσωρινή αντιμετώπιση των προβλημάτων διαβίωσης που αντιμετωπίζουν οι πολίτες που βρίσκονται σε κατάσταση φτώχειας ή στο όριο της φτώχειας. Συγκεκριμένα λειτουργούν:

- Κοινωνικό παντοπωλείο
- Συσσίτιο
- Κοινωνικό φαρμακείο
- Κοινωνικό ιατρείο
- Δημοτικός λαχανόκηπος
- Τράπεζα χρόνου
- Γραφείο διαμεσολάβησης
- Κοινωνικό φροντιστήριο

Οι δομές δημιούργησαν μια δυναμική στην περιοχή. Συνολικά σε 20 μήνες λειτουργίας κατατέθηκαν 3.180 αιτήσεις και εξυπηρετήθηκαν 16.656 άτομα (συμπεριλαμβανομένων των μελών των οικογενειών). Σε όλες τις δομές ο αριθμός των αιτήσεων που ικανοποιήθηκαν ανταποκρίνεται στο αριθμό των αιτήσεων που κατατέθηκαν. Εξαιρείται το κοινωνικό παντοπωλείο, στο οποίο εξυπηρετείται μόνο το 33,2% των αιτούντων, γεγονός που επιβάλλει την ένταση των διαδικασιών εύρεσης χορηγιών και την προμήθεια μεγαλύτερων ποσοτήτων σε τρόφιμα από ίδιους πόρους του δήμου.

Από τους πολίτες που απευθύνθηκαν στις δομές, το 59,14% βρίσκεται σε κατάσταση φτώχειας, ενώ ποσοστό 29,40% είναι απειλούμενοι από φτώχεια. Από αυτούς ποσοστό 87,50% είναι άνεργοι και 39,91% ανασφάλιστοι. Σε κατάσταση φτώχειας κατατάσσονται τα νοικοκυριά με ετήσιο εισόδημα 5.000 € με 1 μέλος, 6.000€ με 2 μέλη, 8.000€ με 3 μέλη, 10.000€ με 4 μέλη, 12.000€ με 5 μέλη. Επίσης, κατά τη διάρκεια της κρίσης των τελευταίων ετών, ο δήμος Παύλου Μελά, υλοποιεί δράσεις που αφορούν:

- στην παροχή δωροεπιταγών σε φτωχούς πολίτες

- στην παροχή δεκατιανού, από ίδιους πόρους του δήμου, σε μαθητές, από οικογένειες με σοβαρές οικονομικές δυσκολίες, που υποστηρίζονται καθ'όλη τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς, μετά από υπόδειξη της εκπαιδευτικής κοινότητας
  - στην οικονομική ενίσχυση άπορων οικογενειών, από ίδιους πόρους του δήμου
- Χαρακτηριστικό στοιχείο έκτασης της φτώχειας είναι ο αριθμός σιτιζόμενων από τη Μητρόπολη Νεαπόλεως και Σταυρουπόλεως. Σήμερα στη μητρόπολη λειτουργούν 17 συσσίτια και 10 τράπεζες τροφίμων, σε επίπεδο δυτικής Θεσσαλονίκης, από τα οποία 5 συσσίτια και 2 τράπεζες τροφίμων λειτουργούν στο Δήμο Παύλου Μελά. Συνολικά οι ωφελούμενοι της μητρόπολης σε επίπεδο δυτικής Θεσσαλονίκης ανέρχονται στις 3.412 άτομα. Από αυτούς 805 άτομα είναι κάτοικοι του Δήμου Παύλου Μελά.

### Προνοιακά επιδόματα-Μια πολιτική εισοδηματικής στήριξης

Ο δήμος Παύλου Μελά κατέχει τη δεύτερη θέση, μετά το δήμο Θεσσαλονίκης, σε αριθμό δικαιούχων προνοιακών επιδομάτων και ανασφάλιστων πολιτών. Σύμφωνα με στοιχεία του τμήματος κοινωνικής αρωγής και προνοιακών επιδομάτων της Διεύθυνσης Κοινωνικής Προστασίας και Δημόσιας Υγείας του δήμου Θεσσαλονίκης καταγράφηκαν (έτος 2013) τα εξής:

- τα διεκπεραιωνόμενα βιβλιάρια ασθενείας ανασφάλιστων πολιτών στο Δήμο Παύλου Μελά, ανέρχονται σε 1250.
- οι δικαιούχοι προνοιακών επιδομάτων για το δήμο Παύλου Μελά ανέρχονται σε 2070.
- καταγράφεται αύξηση σύνταξης κοινωνικών εκθέσεων, σε σχέση με τα προηγούμενα έτη, αιτούντων για προνοιακά επιδόματα απροστάτευτων ανηλίκων, στεγαστικής συνδρομής και έκτακτης οικονομικής ενίσχυσης.

Αξίζει, επίσης, να σημειωθεί ότι το έτος 2013 καταγράφηκαν 1442 παιδιά που δεν έχουν ολοκληρώσει τα απαιτούμενα εμβόλια. Πραγματοποιήθηκε ήδη στο κοινωνικό ιατρείο ο εμβολιασμός 328 ανασφάλιστων παιδιών.

Τόσο τα παλιά όσο και τα νέα επιδόματα δύσκολα μπορούν να θεωρηθούν ως καθοριστικοί παράγοντες για την καταπολέμηση της παιδικής φτώχειας και η πολιτική χρηματικών επιδομάτων δεν διακατέχεται από μια προσέγγιση που στόχο έχει την εξισορρόπηση των καθολικών μέτρων, με μέτρα που προσθέτουν έλεγχο των μέσων διαβίωσης. Επίσης τα επιδόματα δεν είναι σύμφωνα με τη σύσταση της Ε.Ε για επένδυση στα παιδιά, μέσα από μια ισορροπία μεταξύ καθολικών και στοχευμένων προγραμμάτων.

## Ο τομέας της Απασχόλησης

Η στήριξη και ενίσχυση της απασχόλησης δεν είναι ζήτημα που μπορεί να αντιμετωπισθεί σε επίπεδο Τ.Α. Το πρόβλημα της ανεργίας είναι δομικό, απαιτείται αναδιάρθρωση της παραγωγικής βάσης και σχεδιασμός από την κεντρική διοίκηση. Η Τ.Α εφαρμόζει πολιτικές σε πεδία που μπορεί να ανταποκριθεί βάσει των αρμοδιοτήτων της, των πόρων και του στελεχιακού της δυναμικού.

Στο δήμο Παύλου Μελά οι πολιτικές που εφαρμόζονται αφορούν στη συμμετοχή του δήμου σε αναπτυξιακές συμπράξεις, σε διαδημοτικό επίπεδο, για την υλοποίηση τοπικών σχεδίων δράσης για την απασχόληση, με την ευκαιρία χρηματοδοτικών προγραμμάτων. Ωστόσο, το αποτέλεσμα των σχεδίων δεν ανταποκρίθηκε στους στόχους για τους οποίους σχεδιάστηκαν και στην παροχή υπηρεσιών συμβουλευτικής στήριξης σε ανέργους.

Η υπηρεσία στήριξης της απασχόλησης αναπτύσσεται σε τρία βασικά πεδία:

- συμβουλευτική και προώθηση στην απασχόληση
- πληροφόρηση για προκηρύξεις ΑΣΕΠ –Φορέων
- δικτύωση με επιχειρήσεις.

Η υπηρεσία περιλαμβάνει την υποδοχή και διερεύνηση, τις τεχνικές σύνταξης βιογραφικού σημειώματος και συνοδευτικής επιστολής, τις δυνατότητες βελτίωσης επαγγελματικών προσόντων, πληροφόρηση για επιδοτούμενα προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης, ενημέρωση για εκπαιδευτικά θέματα, πληροφόρηση για μικρές αγγελίες κενών θέσεων εργασίας, προώθηση σε ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης (προγράμματα κατάρτισης, προγράμματα ΟΑΕΔ).

Η υπηρεσία στήριξης της απασχόλησης έχει εξατομικευμένο χαρακτήρα. Λειτουργεί συνοδευτικά και υποστηρικτικά, παρέχοντας βοήθεια στους ανέργους εξυπηρετούμενους στις διαδικασίες που απαιτούν τα Κέντρα Προώθησης της Απασχόλησης και ο ΟΑΕΔ, δηλαδή ενημέρωση για εγγραφή στα μητρώα ανέργων, ενημέρωση για τις διαδικασίες ένταξης, συμπλήρωση του δελτίου εξατομικευμένης παρέμβασης. Σκοπός είναι τα άτομα να ενεργοποιηθούν σε σχέση με την αγορά εργασίας, να θέσουν συγκεκριμένους επαγγελματικούς στόχους, να βελτιώσουν το επαγγελματικό τους προφίλ, να αναδείξουν τον εαυτό τους μέσα από τη σύνταξη του



βιογραφικού σημειώματος και συνοδευτικής επιστολής, να γνωρίσουν τις διαδικασίες της συνέντευξης και τους κανόνες της εργασιακής συμπεριφοράς.

Τα ανωτέρω ακολουθούν πλήρως τις επιταγές της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» καθώς το αντίστοιχο EURES — δίκτυο των ευρωπαϊκών υπηρεσιών απασχόλησης — διευκολύνει τις επιχειρήσεις να προσλαμβάνουν άτομα από το εξωτερικό, αλλά και τους πολίτες να βρίσκουν δουλειά σε άλλες χώρες.

### Ο τομέας της Κοινωνικής Προστασίας

Οι βασικές δραστηριότητες που αναπτύσσονται αφορούν σε ένα σύνολο υπηρεσιών συμβουλευτικής υποστήριξης και κοινωνικών δράσεων-προγραμμάτων, με έντονο ανθρωποκεντρικό χαρακτήρα και παρέχονται κύρια από το Τμήμα Υγείας, Κοινωνικών και Προνοιακών Θεμάτων του δήμου Παύλου Μελά. Οι δράσεις στοχεύουν στην ενίσχυση της κοινωνικής αλληλεγγύης και της κοινωνικής συνοχής, μέσω της πρόληψης, της συμβουλευτικής και κοινωνικής υποστήριξης των πολιτών, με εξατομικευμένο τρόπο, (μέσα από την υποδοχή του ατόμου, τη διάγνωση και αντιμετώπιση του προβλήματος του ή την παραπομπή του σε άλλο αρμόδιο κοινωνικό φορέα).

Προσφέρεται συμβουλευτική υποστήριξη και πληροφόρηση σε όλους τους πολίτες που ζητούν βοήθεια, ανεξάρτητα από ηλικία, μόρφωση ή χώρα προέλευσης και παράλληλα αναπτύσσονται κοινωνικές παρεμβάσεις, με σκοπό την πρόληψη και αντιμετώπιση των κοινωνικών προβλημάτων, την άρση των διακρίσεων και την ενδυνάμωση των ατόμων που απειλούνται από κοινωνικό αποκλεισμό.

Οι αποδέκτες είναι κατά κύριο λόγο άτομα και οικογένειες, με χαμηλό εισόδημα, που λόγω της δύσκολης οικονομικής κατάστασης που βιώνουν δεν μπορούν να αντεπεξέλθουν στις κοινωνικές και οικονομικές τους υποχρεώσεις και συναντούν εμπόδια στην πρόσβασή τους στην απασχόληση, στην εκπαίδευση, στη στέγαση, στις κοινωνικές υπηρεσίες και υπηρεσίες υγείας. Κυρίως, είτε αντιμετωπίζουν κάποιες χρόνιες καταστάσεις, όπως είναι η ανεργία, η εξαθλίωση, η πείνα, το διαζύγιο, εξαρτήσεις, ψυχιατρικά θέματα, κ.α., είτε βρίσκονται σε μια αιφνίδια κατάσταση κρίσης, όπως είναι η ασθένεια, η διάσταση, η έξωση, ο θάνατος, κ.α. Επίσης, πολλές είναι οι περιπτώσεις που απευθύνονται για ενημέρωση ή συμβουλευτική υποστήριξη σε προνοιακά θέματα, όπως επιδόματα, διαδικασίες επιτροπών κ.α.

Τα τελευταία χρόνια το προφίλ των εξυπηρετούμενων έχει αλλάξει. Πλέον στην κοινωνική υπηρεσία απευθύνονται άτομα που στο παρελθόν ασκούσαν προσοδοφόρα επαγγέλματα, με κοινωνική αναγνώριση και θέση, αλλά λόγω της γενικότερης κρίσης αντιμετωπίζουν πλέον πολλά κοινωνικά και οικονομικά προβλήματα. Το ποσοστό των ανασφάλιστων πολιτών αυξάνεται συνεχώς, κατάσταση που δεν αφορά μόνο τις ευπαθείς κοινωνικές ομάδες, αλλά διευρύνεται σε ένα μεγάλο τμήμα του τοπικού πληθυσμού που έχει αποκλειστεί από την αγορά εργασίας. Ιδιαίτερα έχει ενταθεί το φαινόμενο πολιτών που υφίστανται υλικές στερήσεις, διαβιούν σε νοικοκυριά χωρίς εργαζόμενα μέλη, είναι ανασφάλιστοι, αδυνατούν να καλύψουν σημαντικά υλικά αγαθά (ενοίκιο, εξόφληση δανείου, θέρμανση, απρόοπτα έξοδα, κ.α) και έχουν πραγματική ανάγκη για άμεση παροχή οικονομικής, υλικής και ιατρικής βοήθειας.

Συγκεκριμένα από την κοινωνική υπηρεσία του δήμου παρέχονται δράσεις συμβουλευτικής υποστήριξης:

- Ψυχολογική στήριξη
- Κοινωνική εργασία και συμβουλευτική
- Μαθησιακή στήριξη σε μαθητές (ανίχνευση μαθησιακών δυσκολιών, αντιμετώπιση)
- Συμβουλευτική στα σχολεία πρωτοβάθμιας βάρθμιας εκπαίδευσης

Σχεδιάζονται και υλοποιούνται κοινωνικές δράσεις και προγράμματα όπως:

- Δημοτική τράπεζα αίματος
- Παιδικές κατασκηνώσεις
- Κατασκηνώσεις για ΑΜΕΑ
- Δημιουργική απασχόληση παιδιών κατά τους καλοκαιρινούς μήνες
- Μαθήματα ελληνικής γλώσσας σε μετανάστες
- Πρόγραμμα πρόληψης παιδικής παχυσαρκίας “ΠΑΙΔΕΙΑΤΡΟΦΗ”
- Διαμεσολάβηση για επανασύνδεση οικιακού ηλεκτρικού ρεύματος σε νοικοκυριά που αντιμετωπίζουν οικονομικές δυσκολίες και ένταξή τους στο κοινωνικό οικιακό τιμολόγιο.

Σχεδιάζονται και υλοποιούνται δράσεις ευαισθητοποίησης –ενημέρωσης πολιτών:

- Ημέρες σταδιοδρομίας, για μαθητές γ’ γυμνασίου και α’ λυκείου.
- Σχολές γονέων, που διοργανώνονται σε συνεργασία με το Ινστιτούτο

Διαρκούς

- Εκπαίδευσης Ενηλίκων της ΓΓ Δια Βίου Μάθησης, καθώς και από το τμήμα

Υγείας, Κοινωνικών, Προνοιακών Θεμάτων του δήμου.

- Ομάδες αυτογνωσίας

- Ημερίδες-Ενημερωτικές ομιλίες - συναντήσεις για θέματα κοινωνικά, υγείας, συμβουλευτικής σε γονείς και εκπαιδευτικούς, εργασίας κ.α

Μία διαφορετική προσέγγιση στην άσκηση κοινωνικής πολιτικής είναι η προώθηση και ανάπτυξη του εθελοντισμού και της κοινωνικής αλληλεγγύης. Στην κατεύθυνση αυτή έχει υποστηριχθεί η δημιουργία δικτύου εθελοντών, οι οποίοι δρουν υποστηρικτικά στο μεγαλύτερο εύρος κοινωνικών δομών και δράσεων του δήμου Παύλου Μελά, συμβάλλοντας στην επίτευξη των στόχων και βοηθώντας το έργο της κοινωνικής προστασίας και αλληλεγγύης του δήμου. Σήμερα το μητρώο εθελοντών αριθμεί 225 ενεργούς εθελοντές. Η κίνηση αυτή ευθυγραμμίζεται με την πολιτική της «Ευρώπης 2020» σχετικά με την κοινωνική αλληλεγγύη και τις δράσεις της νεολαίας και ιδιαίτερα τη δράση «Νεολαία σε κίνηση».

Στο πλαίσιο δραστηριοποίησης τους περιλαμβάνονται οι ακόλουθες δράσεις:

- Συλλογή τροφίμων και φαρμάκων για το κοινωνικό παντοπωλείο και φαρμακείο
- Εκμάθηση ελληνικής γλώσσας σε μετανάστες και ομογενείς κατοίκους του Δήμου
- Στήριξη του κοινωνικού φροντιστηρίου του Δήμου με ενισχυτική διδασκαλία σε μαθητές γυμνασίου και λυκείου
- Στήριξη του κοινωνικού ιατρείου με τη λειτουργία ιατρείων, διαφόρων ειδικοτήτων
- Προληπτικές εξετάσεις σε θέματα υγείας και εμβολιασμοί από εθελοντές ιατρούς, σε άπορα και ανασφάλιστα άτομα, που αφορά την ασφάλεια του κοινωνικού συνόλου με σκοπό την κοινωνική ένταξη και την ευημερία του κοινωνικού συνόλου.
- Περισυλλογή-φροντίδα αδέσποτων ζώων από την εθελοντική ομάδα Φιλόζωων του δήμου Παύλου Μελά
- Φροντίδα και καθαρισμός πάρκων, δενδροφυτεύσεις
- Υποστήριξη πολιτιστικών και αθλητικών δράσεων του δήμου

Μεταξύ εθελοντή και δήμου Παύλου Μελά υπογράφεται πρωτόκολλο συνεργασίας.

Ο Δήμος Παύλου Μελά, δίνοντας βαρύτητα στην κοινωνική πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αναζήτησε τρόπους για την ενδυνάμωση του θεσμού των κοινωνικών υπηρεσιών, η προσφορά των οποίων κρίνεται απαραίτητη. Ωστόσο η μόνη αναφορά στην αντικατάσταση των υφιστάμενων επιδομάτων σε παιδιά είναι το «ενιαίο επίδομα στήριξης τέκνων» και το «ειδικό επίδομα στήριξης τρίτεκνων και

πολύτεκνων». Δεν παρέχεται όμως πληροφόρηση για τις επιπτώσεις που θα φέρουν αυτά στην παιδική φτώχεια

### Ο Κοινωνικός Οργανισμός του δήμου Π.Μ

Ο Κοινωνικός Οργανισμός, με στόχο τη διεύρυνση και ποιοτικότερη προσφορά υπηρεσιών, αναπτύσσει συνεργασίες με φορείς σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο για τη στήριξη της νεολαίας στα πλαίσια της στρατηγικής «Ευρώπη 2020», ακολουθώντας την εμβληματική πρωτοβουλία «Μια βιομηχανική πολιτική για την εποχή της Παγκοσμιοποίησης»

Συγκεκριμένα:

- ΕΕΤΑΑ ΑΕ, για την υλοποίηση των προγραμμάτων "Εναρμόνιση Οικογενειακής και Επαγγελματικής Ζωής" και "Βοήθεια στο Σπίτι".
- Ψυχιατρικό Νοσοκομείο Θεσσαλονίκης: η συνεργασία αφορά στην υλοποίηση του προγράμματος "τέστ γλωσσικών διαταραχών ΑΝΟΜΙΛΟ".
- ΤΕΙ Θεσσαλονίκης, τμήμα Βρεφονηπιοκομίας, για την πρακτική και εργαστηριακή άσκηση σπουδαστών.
- ΑΠΘ-τμήμα γλωσσολογίας, με αίτημα του πανεπιστημίου, για την διεξαγωγή ερευνητικών προγραμμάτων.
- ΙΕΚ-δημόσια και ιδιωτικά, για την πρακτική και εργαστηριακή άσκηση σπουδαστών.
- Στο πλαίσιο του προγράμματος "διασύνδεση ηλικιών" στα ΚΑΠΗ καλλιεργείται η συνεργασία με τους παιδικούς σταθμούς, τα νηπιαγωγεία και τα σχολεία της τοπικής κοινωνίας.

Τον οργανισμό επανδρώνουν κοινωνικοί λειτουργοί, βρεφονηπιοκόμοι, νηπιαγωγοί και άλλες ειδικότητες και η χρηματοδότηση τους προέρχεται από ευρωπαϊκά κονδύλια και από επιχορηγήσεις τόσο του δήμου όσο και από ιδιώτες στο πλαίσιο της σταδιακής μετάβασης στην χρηματοδότηση από μη ενωσιακούς φορείς.

### Κέντρο Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών

Σκοπός του συγκεκριμένου προγράμματος είναι «η δημιουργική απασχόληση παιδιών εκτός σχολικού ωραρίου, για την καλύτερη αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου αλλά και για την εξυπηρέτηση της εργαζόμενης μητέρας». Ορισμένες από τις υπηρεσίες

που παρέχει είναι η ασφαλής απασχόληση των παιδιών, η δημιουργική απασχόληση του ελεύθερου χρόνου, προγράμματα ψυχαγωγίας, άθλησης. Τα στοιχεία ωστόσο δείχνουν ότι η βελτίωση σε ποσοστό κάλυψης είναι περισσότερο εμφανής για υπηρεσίες φροντίδας παιδιών τρία έως έξι ετών παρά για παιδιά κάτω των τριών

#### Κέντρο Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών Αμει

Στο Δήμο επίσης λειτουργεί κέντρο Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών με Αναπηρία που στόχο έχει «τη δημιουργική απασχόληση, την κοινωνική ένταξη και τη στήριξη της οικογένειας ώστε να αντιμετωπίσει καταστάσεις κοινωνικού αποκλεισμού και να αποφευχθεί η ιδρυματική περίθαλψη των παιδιών με αναπηρία». Τα κέντρα δημιουργικής απασχόλησης ευθυγραμμίζονται με την προώθηση της κοινωνικής ένταξης και της καταπολέμησης της φτώχειας σύμφωνα με τη στρατηγική «Ευρώπη 2020» και προωθούν την ανάπτυξη των υπηρεσιών φροντίδας παιδιών νηπιακής ηλικίας στην Ευρώπη για μια διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη.

#### Γραφείο Παροχής Κοινωνικών -Υποστηρικτικών Υπηρεσιών Δήμου Παύλου Μελά

Αδιαμφισβήτητο γεγονός αποτελεί η αύξηση της ανεργίας και των οικονομικών πιέσεων, της αποσύνθεσης των οικογενειακών δεσμών, τα διάφορα κοινωνικά προβλήματα. Υπό αυτές τις συνθήκες, για την εξασφάλιση ίσων ευκαιριών και δικαιωμάτων για όλους, την καταπολέμηση των διακρίσεων και την άρση των εμποδίων, για την ένταξη στην αγορά εργασίας των ευπαθών ομάδων του πληθυσμού γίνεται αναγκαία η ύπαρξη υπηρεσιών πρόνοιας που αποσκοπούν στη βελτίωση της ποιότητας ζωής και στην καταπολέμηση του κοινωνικού και εργασιακού αποκλεισμού. Όλοι οι προαναφερόμενοι λόγοι οδήγησαν στη δημιουργία του ανωτέρω γραφείου.

#### Βοήθεια Στο Σπίτι

Η γήρανση του πληθυσμού είναι από τα σοβαρότερα κοινωνικά προβλήματα που καλούνται να αντιμετωπίσουν οι σύγχρονες κοινωνίες. Επομένως αποτελεί επιτακτική

ανάγκη η ανάπτυξη ενός πλαισίου αποτελεσματικών υπηρεσιών φροντίδας και υποστήριξης για την τρίτη ηλικία.

Σημαντικό ρόλο σε αυτό το θέμα, δεν έχει μόνο το κράτος, η οικογένεια και γενικά το συγγενικό και φιλικό περιβάλλον, αλλά σημαντικό ρόλο επιβάλλεται να διαδραματίσει η τοπική αυτοδιοίκηση.

Τα δύο προγράμματα που υλοποιεί ο Δήμος "Βοήθεια στο Σπίτι" και "Κοινωνική Μέριμνα", μέσω του Β' και του Α' ΚΑΠΗ αντίστοιχα, παρέχουν στήριξη στην τρίτη ηλικία και ειδικότερα σε άτομα που ζουν μόνα τους και χρειάζονται ιδιαίτερη φροντίδα. Παρέχουν υπηρεσίες κοινωνικής και συναισθηματικής στήριξης, ικανοποίησης των καθημερινών αναγκών, καθώς και υπηρεσίες υγειονομικής φροντίδας.

Πρωταρχικός στόχος του Προγράμματος Βοήθεια στο Σπίτι είναι η στήριξη των ηλικιωμένων, ώστε να μείνουν κοντά στο οικογενειακό τους περιβάλλον, η προσπάθεια για βελτίωση της ποιότητας ζωής τους, η αξιοποίηση των δεξιοτήτων τους και η δημιουργία προϋποθέσεων για αξιοπρεπή διαβίωση.<sup>85</sup>

### Κοινωνική Μέριμνα

Το πρόγραμμα αυτό εφαρμόζεται σε μοναχικά και ηλικιωμένα άτομα που αδυνατούν να αυτοεξυπηρετηθούν πλήρως, λόγω προσωρινών ή μόνιμων προβλημάτων υγείας, σε άτομα με ειδικές ανάγκες ή οικογένειες που αντιμετωπίζουν σοβαρά κοινωνικά προβλήματα, καθώς και σε άτομα που χρήζουν πρόσκαιρης ή ειδικής φροντίδας.

### Κέντρο Πληροφόρησης Νέων

Το Κέντρο δίνει τη δυνατότητα για δωρεάν, ανεξάρτητη και έγκυρη πληροφόρηση. Μέσω του κέντρου καταγράφονται οι ανάγκες των νέων, επιδιώκοντας έτσι την καταπολέμηση της ανεργίας με την συνεργασία των επιχειρήσεων του δήμου. Επίσης το Κέντρο οργανώνει πολιτιστικές εκδηλώσεις, αθλητικά Τουρνουά, εκδρομές. Οι νέοι έχουν πρωταρχικό ρόλο σε αυτή την προσπάθεια. Η ποιοτική εκπαίδευση και κατάρτιση, η επιτυχής ένταξη στην αγορά εργασίας και η μεγαλύτερη κινητικότητα των νέων αποτελούν ζωτικούς παράγοντες για την ενεργοποίηση των δυνατοτήτων όλων των νέων και την επίτευξη των στόχων της «Ευρώπης 2020»

---

85 [www.pkm.gov.gr](http://www.pkm.gov.gr) (ημ προσβ 2-6-16)

## Κέντρα Εξυπηρέτησης Πολιτών (Κ.Ε.Π.)

Τα ΚΕΠ είναι υποκαταστήματα του Κράτους, στα οποία ο πολίτης μπορεί να κάνει όλες τις συναλλαγές του με το δημόσιο.

"Ο πολίτης με μία "στάση" στο ΚΕΠ μπορεί να απευθυνθεί σε πολλές υπηρεσίες. Είναι σημαντικό ότι εξυπηρετείται πλήρως από ένα μόνο σημείο και αντί να απευθύνεται σε διαφορετικές υπηρεσίες για διαφορετικές πληροφορίες απευθύνεται σε ένα σημείο από το οποίο μπορεί να λαμβάνει πληροφορίες που αφορούν πολλές υπηρεσίες. Ο πολίτης ενημερώνεται επι-τόπου από τα στελέχη του Κέντρου για όλα τα ζητήματα της Δημόσιας Διοίκησης, ακόμα και τα πιο σύνθετα.

Ο Δήμος Παύλου Μελά επεδίωξε από πολύ νωρίς την ένταξη του στο πρόγραμμα αυτό εκτιμώντας ότι είναι ένα πολύ σημαντικό βήμα στην προσπάθεια εκσυγχρονισμού του δημοσίου τομέα, αφού διαδραματίζουν σπουδαίο ρόλο στην καθημερινή ζωή του πολίτη.

### **Πολιτιστικές δραστηριότητες με κοινωνικό χαρακτήρα**

Όλες οι ετήσιες πολιτιστικές εκδηλώσεις του Δήμου οργανώνονται από την Αντιδημαρχία Πολιτισμού η οποία σχεδιάζει το πολιτιστικό πρόγραμμα και προωθεί την υλοποίησή του.

### Απονομή Επαίνων

Ο Δήμος απονεύει επαίνους στους πρωτεύσαντες μαθητές των σχολείων της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης της περιοχής, στους διακριθέντες μαθητές στους Περιφερειακούς Καλλιτεχνικούς Μαθητικούς, Μουσικούς και Αθλητικούς Αγώνες Κεντρικής και Δυτικής Μακεδονίας. Άλλωστε στην Τρίτη εμβληματική πρωτοβουλία «Νεολαία σε κίνηση» αναφέρονται ξακάθαρα οι παρακάτω στόχοι:

-βοήθεια στους σπουδαστές και στους ασκούμενους **για να σπουδάσουν στο**

#### **εξωτερικό**

**-περισσότερα εφόδια στους νέους** για να διευκολυνθεί η ένταξή τους στην αγορά εργασίας

-ενίσχυση των επιδόσεων και της παγκόσμιας αίγλης των ευρωπαϊκών

#### **πανεπιστημίων**

-βελτίωση όλων των επιπέδων εκπαίδευσης και κατάρτισης (**ακαδημαϊκή αριστεία, ισότητα ευκαιριών**)

- Ημέρα Αγάπης

Με στόχο την περαιτέρω στήριξη των ευπαθών κοινωνικών ομάδων πραγματοποιείται κάθε χρόνο η Ημέρα Αγάπης. Στόχο έχει την καταπολέμηση των αιτιών και μηχανισμών που οδηγούν στον αποκλεισμό, καθώς και στην κοινωνική και ψυχολογική στήριξη και ενίσχυση των ατόμων των ευπαθών κοινωνικών ομάδων, προκειμένου να υπερβούν τις πάσης φύσεως αναστολές και φραγμούς, που οδηγούν στην περιθωριοποίηση.

Ο δήμος Παύλου Μελά έχει αναπτύξει ένα ολοκληρωμένο δίκτυο κοινωνικών παροχών στα πλαίσια της ευρωπαϊκής στρατηγικής.

### **Διευρυμένες υπηρεσίες κοινωνικής υποστήριξης**

#### Μέτρο καταπολέμησης της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού

Το σχέδιο δράσης περιλαμβάνει δύο βασικές ενέργειες, από τις οποίες η μία αφορά στα κρίσιμα ζητήματα ανεργίας και φτώχειας, που απαιτούν παρεμβάσεις βελτίωσης υφιστάμενων δομών και δράσεων αντιμετώπισης της ανθρωπιστικής κρίσης και η δεύτερη εστιάζεται στη συνέχιση, βελτίωση και πύκνωση υφιστάμενων δράσεων και πολιτικών κοινωνικής ένταξης ευάλωτων ομάδων πληθυσμού. Πιο συγκεκριμένα:

Ακολουθείται μέτρο για την καταπολέμηση της ακραίας φτώχειας και κάθε διάκρισης με την λειτουργία δομών υποστήριξης και υπηρεσιών αλληλεγγύης. Το σχέδιο περιλαμβάνει δράσεις βελτίωσης της πρόσβασης ευπαθών ομάδων πληθυσμού σε υψηλής ποιότητας κοινωνικές υπηρεσίες, με στόχο την καταπολέμηση της ακραίας φτώχειας και κάθε διάκρισης. Οι προτεινόμενες δράσεις κρίνονται υψηλής προτεραιότητας, βάσει των διαπιστωμένων αναγκών, έτσι όπως αυτές αναδείχθηκαν από την ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης. Η ενέργεια αποτελεί συνέχεια υφιστάμενων πολιτικών στο πεδίο της κοινωνικής ένταξης και αντιστοιχεί πλήρως στους επιχειρησιακούς άξονες της εθνικής και περιφερειακής στρατηγικής για την κοινωνική ένταξη και την καταπολέμηση της φτώχειας.

Οι δράσεις αφορούν τη διεύρυνση και υποστήριξη λειτουργίας δομών αντιμετώπισης της φτώχειας. Αντικείμενο των δράσεων αποτελεί η υποστήριξη ομάδων πληθυσμού που απειλούνται από κοινωνικό αποκλεισμό και βιώνουν συνθήκες ακραίας φτώχειας, είτε βρίσκονται σε κατάσταση κρίσης, είτε αδυνατούν να καλύψουν τις βασικές ανάγκες διαβίωσης τους. Η διεύρυνση και υποστήριξη των δομών κρίνεται αναγκαία,



ώστε να εξασφαλισθεί η ποσοτική και ποιοτική αναβάθμιση τους, με στόχο την προαγωγή της πρόσβασης περισσότερων ωφελουμένων σε βασικά κοινωνικά αγαθά, την ενδυνάμωση και κοινωνική ενσωμάτωση των ευπαθών κοινωνικά ομάδων, την αντιμετώπιση του φαινομένου της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού.

Προτείνεται η ανάπτυξη και υποστήριξη εναλλακτικής μορφής λειτουργίας της δομής παροχής συσσιτίου, που θα βοηθήσει στην αναβάθμιση των προσφερόμενων υπηρεσιών, στην επίλυση τεχνικών προβλημάτων λειτουργίας, στην εξασφάλιση μεγαλύτερου αριθμού ωφελουμένων. Η έκδοση κοινωνικής κάρτας, η ανάπτυξης δικτύου επισιτιστικής αλληλεγγύης (συμμετοχή επιχειρηματικών μονάδων σίτισης), η σίτιση φτωχών πολιτών σε τοπικές μονάδες εστίασης αποτελούν νέα στοιχεία λειτουργίας της δομής.

Όσον αφορά στη λειτουργία του δημοτικού λαχανόκηπου, προτείνεται η υποστήριξη και διεύρυνση της δομής μέσω της διερεύνησης νέου χώρου μετεγκατάστασης του. Ο μέχρι σήμερα χώρος λειτουργίας του δημοτικού λαχανόκηπου κρίνεται ακατάλληλος, από άποψη ποιότητας εδάφους (πρώην χώρος ρίψης μπαζωμάτων), υδροδότησης και πρόσβασης, με αποτέλεσμα την αξιοποίηση ελάχιστης μη παραγωγικής έκτασης και τον περιορισμό του αριθμού των ωφελουμένων. Η αναγκαιότητα αλλαγής οικοπέδου είναι προτεραιότητα. Απαιτούνται ενέργειες εύρεσης χώρου μετεγκατάστασης, διαμόρφωσης του νέου χώρου και διεύρυνση της λειτουργίας της δομής με τη συμμετοχή περισσότερων ωφελουμένων.

Η ενίσχυση της λειτουργίας του γραφείου διαμεσολάβησης, αφορά στη διεύρυνση του ρόλου του, μέσω ανάπτυξης πολυεπίπεδων λειτουργιών κοινωνικής παρέμβασης (παροχή κοινωνικών-υποστηρικτικών υπηρεσιών, κοινωνικής φροντίδας, συμβουλευτικής υποστήριξης, εμπύχωσης, πληροφόρησης, ενημέρωσης, συνηγορικής, διαμεσολάβησης, αντιμετώπισης) και την περαιτέρω ενίσχυση του με υπηρεσίες νομικής συμβουλευτικής και υποστήριξης σε θέματα οικογενειακού προϋπολογισμού.

Στην προσπάθεια άμβλυνσης των κοινωνικών ανισοτήτων και ανταπόκρισης στην υψηλή ζήτηση υπηρεσιών κοινωνικής στήριξης και σε σχέση με τη μειωμένη διαθεσιμότητα πόρων γίνεται προσπάθεια ένταξης του δήμου, είτε με ίδια μέσα, είτε σε συνεργασία με άλλους κοινωνικούς φορείς ή ΜΚΟ, σε κοινωνικά προγράμματα που αφορούν στη στέγαση και στη βασική υλική συνδρομή. Επιπρόσθετα αναπτύσσονται και υλοποιούνται υποστηρικτικές υπηρεσίες με ίδια μέσα, αλλά και

σε συνεργασία με εθελοντές, όπως παροχή δεκατιανού και διδακτική υποστήριξη σε άπορους μαθητές α'βάθμιας εκπαίδευσης (κοινωνικό φροντιστήριο), οικονομική ενίσχυση φτωχών πολιτών, διάθεση φυτικών υπολειμμάτων από κλαδέματα για θέρμανση.

Στον ευρωπαϊκό χώρο αντίστοιχα ο όρος μη-κυβερνητικές οργανώσεις (ΜΚΟ) καλύπτει το σύνολο των μη-κρατικών οργανώσεων που δεν έχουν κερδοσκοπικό χαρακτήρα και σχετίζονται με την προάσπιση και προώθηση θεμελιωδών δικαιωμάτων και σκοπών κοινής ωφέλειας. Η επιδίωξη από τις ΜΚΟ σκοπών γενικότερου συμφέροντος είναι το στοιχείο που τις διαφοροποιεί από τις «οργανώσεις συμφερόντων» (επαγγελματικές οργανώσεις και επιχειρήσεις αλλά και πολιτικά κόμματα), οι οποίες μεριμνούν αποκλειστικά για την προστασία και προώθηση των ιδιαίτερων οικονομικοκοινωνικών συμφερόντων των μελών τους. Σε ευρύτερη χρήση ο όρος ΜΚΟ μπορεί να αποδοθεί σε κάθε μη-κερδοσκοπικό οργανισμό, που είναι ανεξάρτητος από την κυβέρνηση. Σε ότι αφορά το ρόλο των ΜΚΟ, απαραίτητο θα ήταν να επισημανθεί ότι οι οργανώσεις αυτές επιτελούν διαμεσολαβητικό ρόλο μεταξύ κοινωνίας και κράτους και εμπεριέχονται στον ορισμό της «κοινωνίας των πολιτών», της κοινωνικής οικονομίας και του κοινοτισμού.

Στο πλαίσιο ανάπτυξης ενεργειών καταπολέμησης της φτώχειας και κάθε διάκρισης, στον προγραμματισμό του δήμου εντάσσονται δράσεις που αφορούν στην προώθηση πολιτικών κοινωνικής ενσωμάτωσης περιθωριοποιημένων κοινοτήτων στα γεωγραφικά του όρια, με στόχο την καταπολέμηση του αποκλεισμού, μέσω της αποτροπής κάθε μορφής κοινωνικής και πολιτισμικής μειονεξίας.

Συγκεκριμένα προγραμματίζονται οι δράσεις:

- Καταγραφή συνθηκών διαβίωσης περιθωριοποιημένων κοινοτήτων που εντοπίζονται στις περιοχές Μετεώρων, στην Πολίχνη, Εφεδρούπολης, στην Ευκαρπία και Αμπελώνων στη Σταυρούπολη.
- Σχεδιασμός και εφαρμογή ολοκληρωμένων παρεμβάσεων κοινωνικοοικονομικής ενσωμάτωσης.

Ενδεικτικά, οι παρεμβάσεις θα αφορούν προγράμματα ενίσχυσης γλωσσικών και κοινωνικών δεξιοτήτων, πληροφόρησης, συμβουλευτικής υποστήριξης κ.α

Ο συνολικός προϋπολογισμός της ενέργειας ανέρχεται σε 2.454.000 €, εκ των οποίων δράσεις με κόστος 200.000 € είναι δεύτερης προτεραιότητας.

Μέτρο για την κοινωνική πρόνοια, κοινωνική ένταξη και δικτύωση

Το σχέδιο δράσης περιλαμβάνει την ανάπτυξη και υλοποίηση πολυεπίπεδων λειτουργιών προνοιακής, κοινωνικής φροντίδας, συμβουλευτικής υποστήριξης, εμπύχωσης, πληροφόρησης, ενημέρωσης, αντιμετώπισης, δικτύωσης με κοινωνικούς και άλλους φορείς, καθώς και διεύρυνση της συνεργασίας και περαιτέρω αξιοποίηση των υφιστάμενων διαδημοτικών δικτύων, στα οποία ο δήμος Παύλου Μελά είναι βασικός εταίρος.

Περιλαμβάνονται ενέργειες προετοιμασίας για την άσκηση των νέων αρμοδιοτήτων στον τομέα της κοινωνικής προστασίας και αλληλεγγύης, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο άρθρο 94, τμήμα Β του Ν. 3852/2010 “Νέα αρχιτεκτονική της αυτοδιοίκησης και της αποκεντρωμένης διοίκησης-πρόγραμμα Καλλικράτης”. Η διαδικασία έχει σταματήσει, αλλά στην περίπτωση που ενεργοποιηθεί, απαιτούνται ενέργειες προετοιμασίας που αφορούν στη χωροθέτηση της νέας υπηρεσίας και διαμόρφωσης του χώρου, μετάπτωση των δεδομένων, σύσταση και λειτουργία υπηρεσίας κοινωνικής αρωγής και προνοιακών επιδομάτων, εκπαίδευση προσωπικού. Επίσης, περιλαμβάνεται η εκπόνηση τοπικού ολοκληρωμένου σχεδίου κοινωνικής παρέμβασης, που αφορά στο σχεδιασμό, ανάπτυξη και υλοποίηση πολυτομεακών και πολυεπίπεδων κοινωνικών δομών και υπηρεσιών, του δήμου και των νομικών του προσώπων άσκησης κοινωνικής πολιτικής, που στοχεύουν στην εξατομικευμένη φροντίδα και κάλυψη αναγκών, συνδεδεμένων με την παιδική μέριμνα, την προστασία της τρίτης ηλικίας, την ενίσχυση της οικογένειας, την υποστήριξη ατόμων με ειδικές ανάγκες και άλλων κοινωνικών ομάδων, τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης παιδιών και νέων.

Η επικαιροποίηση και εξειδίκευση στατιστικών στοιχείων για το κοινωνικό προφίλ του δήμου, κρίνεται σημαντική ενέργεια, ώστε να αποτυπωθεί και να αξιολογηθεί η υπάρχουσα κατάσταση, να διερευνηθούν μέθοδοι και πολιτικές για ένα πιο αποτελεσματικό σύστημα κοινωνικής προστασίας και παροχών σε τοπική κλίμακα και να ιεραρχηθούν και να σχεδιασθούν οι επόμενες στοχοθετημένες παρεμβάσεις. Η δράση θα περιλαμβάνει την αποτύπωση των χαρακτηριστικών των εξυπηρετούμενων, των διαθέσιμων υποδομών, των ποιοτικών χαρακτηριστικών των παρεχόμενων κοινωνικών υπηρεσιών από τις εποπτευόμενες από το δήμο υπηρεσίες και νομικά πρόσωπα.

Επιπρόσθετα, περιλαμβάνονται δράσεις που αφορούν:

- στην παροχή υπηρεσιών συμβουλευτικού και υποστηρικτικού χαρακτήρα (ψυχοκοινωνική, μαθησιακή υποστήριξη, υποστήριξη γονέων, εκπαιδευτικών),
- στοχευμένες ενέργειες για ειδικές ομάδες πληθυσμού, όπως άτομα σε κρίσιμη κατάσταση, παιδιά, μαθητές, γονείς, εκπαιδευτικοί, μονογονεϊκές οικογένειες, μετανάστες, ΑμΕΑ
- στην αναβάθμιση και ενίσχυση της συνεργασίας με υφιστάμενα διαδημοτικά κοινωνικά δίκτυα, καθώς και στην ενίσχυση, υποστήριξη και αξιοποίηση του υφιστάμενου δικτύου εθελοντών

Μέτρο για την αναβάθμιση των κοινωνικών υποδομών με δημιουργία νέων ή επέκταση υφιστάμενων

Το προτεινόμενο σχέδιο δράσης ανταποκρίνεται στην αναγκαιότητα αναβάθμισης και ενίσχυσης του κοινωνικού εξοπλισμού (παιδικοί – βρεφονηπιακοί σταθμοί, ΚΑΠΗ, ΚΔΑΠ, ΚΔΑΠ-ΜΕΑ, ΚΗΦΗ) του δήμου, έτσι όπως αναδείχθηκε από το πρώτο κεφάλαιο του επιχειρησιακού προγράμματος. Περιλαμβάνει μελέτες και έργα ανέγερσης νέων υποδομών, ενεργειακές και βιοκλιματικές αναβαθμίσεις υφιστάμενων, όπως επίσης διαμορφώσεις, βελτιώσεις και συντηρήσεις αυτών, ενίσχυση του κινητού εξοπλισμού και ενεργειακές επιθεωρήσεις των κτηρίων.

Ο παιδικός σταθμός «αερόστατο», που λειτουργεί στην δημοτική ενότητα Πολίχνης, στεγάζεται σε ενοικιαζόμενο χώρο, το μίσθωμα του οποίου λήγει το Δεκέμβρη του 2015. Απαιτούνται άμεσα ενέργειες ανεύρεσης νέου χώρου μετεγκατάστασης, που θα καλύπτει τις λειτουργικές ανάγκες ενός παιδικού σταθμού δυναμικότητας 25 νηπίων και εργασίες διαμόρφωσης του νέου χώρου.

Σχετικά με την αναγκαιότητα αναβάθμισης των υφιστάμενων κοινωνικών υποδομών, με σκοπό την αναβάθμιση της λειτουργικότητάς τους, αλλά και τη βελτίωση της ενεργειακής τους συμπεριφοράς, προγραμματίζεται:

- η διαμόρφωση του αύλειου χώρου του βρεφονηπιακού σταθμού Ευκαρπίας,
- η ενεργειακή αναβάθμιση των κτηρίων των παιδικών σταθμών “Ουράνιο Τόξο” και “Σπιτάκι στο Δάσος”,
- η τακτοποίηση του ιδιοκτησιακού καθεστώτος της έδρας λειτουργίας του Κοινωνικού Οργανισμού και ενεργειακή - βιοκλιματική αναβάθμιση του κτηρίου και του περιβάλλοντος χώρου,

- η τροποποίηση των εσωτερικών διαρρυθμίσεων των κτηρίων παιδικών και βρεφονηπιακών σταθμών για την ενίσχυση της δυναμικότητας τους,
- η διαμόρφωση χώρου για στέγαση του εντευκτηρίου ΚΑΠΗ στην Ευκαρπία,
- η κατασκευή δικτύου πυρόσβεσης και θερμομόνωσης στο κτήριο των ΑΜΕΑ στην Πολίχνη,
- η ενεργειακή επιθεώρηση των κτηρίων για έκδοση πιστοποιητικών ενεργειακής απόδοσης.

Οι ανάγκες σε χώρους φιλοξενίας βρεφών και νηπίων είναι αυξημένες. Μεγάλο ποσοστό των αιτήσεων δεν εξυπηρετείται, ιδιαίτερα στις νεόδμητες περιοχές Ευκαρπίας και Πολίχνης. Η ανέγερση νέων βρεφονηπιακών σταθμών θα δώσει λύση στο πρόβλημα φιλοξενίας σε πολλά παιδιά προσχολικής ηλικίας. Δεδομένης της αναγκαιότητας

δημιουργίας νέων βρεφονηπιακών τμημάτων και στις τρεις δημοτικές ενότητες, προγραμματίζεται:

- η ανέγερση νέου βρεφονηπιακού σταθμού στην περιοχή των Μετεώρων, Ο.Τ. 532, στη δημοτική ενότητα Πολίχνης και η προμήθεια του σχετικού εξοπλισμού,
- η ανέγερση νέου βρεφονηπιακού σταθμού στην περιοχή της Ηλιούπολης, Ο.Τ. 2005, στη δημοτική ενότητα Σταυρούπολης και η προμήθεια του σχετικού εξοπλισμού,
- η ανέγερση νέου βρεφονηπιακού σταθμού στη δημοτική ενότητα Ευκαρπίας, Ο.Τ.28 και η προμήθεια του σχετικού εξοπλισμού.

Οι αναφερόμενες δράσεις συμπεριλαμβάνονται στο σχέδιο δράσης του δήμου, με επισπεύδουσα υπηρεσία τη Δ/ση Τεχνικών Υπηρεσιών, και οι δαπάνες τους θα καλυφθούν είτε από ίδιους πόρους του δήμου, είτε με χρηματοδότηση, ή ένταξη των δράσεων σε αναπτυξιακά προγράμματα. Ο συνολικός προϋπολογισμός της ενέργειας ανέρχεται σε 3.592.431 €, εκ των οποίων προτεινόμενες δράσεις ύψους 2.480.000 € είναι δεύτερης προτεραιότητας.

## 7<sup>ο</sup> Κεφάλαιο: Η εκπαίδευση στο δήμο Παύλου Μελά

### Η εκπαίδευση στο δήμο Π.Μ. στα πρότυπα του ευρωπαϊκού εκπαιδευτικού προτύπου

Στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης αλλά και στις υπόλοιπες αναπτυγμένες οικονομικά χώρες κυριαρχεί η αντίληψη ότι το ανθρώπινο κεφάλαιο αποτελεί σημαντική πηγή οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης, γι' αυτό η επένδυση στη μόρφωση-κατάρτιση του ανθρώπινου δυναμικού θεωρείται προτεραιότητα της εκπαιδευτικής πολιτικής. Η προτεραιότητα αυτή μεταφράζεται σε μια σειρά νέων κατευθύνσεων στη δομή και λειτουργία των εκπαιδευτικών συστημάτων, ιδιαίτερα στα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι κατευθύνσεις αυτές αναφέρονται μεταξύ άλλων στα εξής :

1. στην ανάγκη συνεργασίας των κρατών-μελών για ανταλλαγή εμπειριών και τεχνογνωσίας σε θέματα εκπαίδευσης
2. στην καθιέρωση νέων ευέλικτων δομών δια βίου εκπαίδευσης και κατάρτισης του ανθρώπινου δυναμικού
3. στην αποκεντρωτική λειτουργία των εκπαιδευτικών συστημάτων ανάλογα με τη διοικητική δομή και τις γεωγραφικές συνθήκες κάθε χώρας
4. στην ενίσχυση της κινητικότητας του εκπαιδευτικού δυναμικού (διδασκόντων, μαθητών, στελεχών διοίκησης κτλ.) για την μετεκπαίδευση - επιμόρφωση σε σύγχρονους επιστημονικούς τομείς
5. στην εξασφάλιση ίσων ευκαιριών στην εκπαίδευση με την ανάπτυξη πολιτικών για την αντιμετώπιση του λειτουργικού αναλφαβητισμού και της σχολικής αποτυχίας
6. στην εφαρμογή στην εκπαιδευτική πράξη των αρχών της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης, με στόχο την ισότιμη ένταξη των παλινοστούντων και αλλοδαπών μαθητών στο νέο κοινωνικό περιβάλλον
7. στην ταχύτατη ένταξη των νέων τεχνολογιών στην εκπαιδευτική διαδικασία για την αναβάθμιση των συνθηκών μάθησης στο «παραδοσιακό» εκπαιδευτικό περιβάλλον αλλά και για την υλοποίηση εναλλακτικών μορφών παροχής εκπαιδευτικών υπηρεσιών, κυρίως μέσα από τη μεθοδολογία της Ανοικτής και Εξ Αποστάσεως εκπαίδευσης.

Στο πλαίσιο αυτό η εκπαίδευση στις χώρες - μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης διακρίνεται σε τρεις βαθμίδες (Πρωτοβάθμια, Δευτεροβάθμια, Τριτοβάθμια) αλλά παρουσιάζει σημαντικές διαφοροποιήσεις στη δομή, έτσι ώστε να επιμερίζονται οι ευθύνες και να εξασφαλίζεται λειτουργική ευελιξία. Ιδιαίτερα η διοικητική λειτουργία της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, στην οποία θα επικεντρωθεί η μελέτη αυτή, διαρθρώνεται σε τέσσερα επίπεδα, το κεντρικό, το περιφερειακό, το τοπικό και το σχολικό σε καθένα από τα οποία δίδεται μεγαλύτερο ή μικρότερο βάρος ανάλογα με την ιστορική εξέλιξη, τη διοικητική οργάνωση και τις πολιτικές επιλογές της κυβέρνησης κάθε χώρας. Όσον αφορά το κεντρικό επίπεδο, σε όλες τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης εκπροσωπείται από το αρμόδιο υπουργείο Παιδείας που αποτελεί και τον ανώτατο διοικητικό φορέα της εκπαίδευσης. Στις αρμοδιότητες του Υπουργείου είναι η λήψη αποφάσεων που αφορούν στο σχεδιασμό της εκπαιδευτικής πολιτικής, στην οργάνωση και τον έλεγχο της λειτουργίας της, καθώς και στη μέριμνα για τη χρηματοδότησή της. Το υπουργείο Παιδείας πλαισιώνουν θεσμικά όργανα - συμβουλευτικά σώματα, όπως είναι για παράδειγμα το Εθνικό Συμβούλιο Προγραμμάτων στην Γαλλία ή το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο στην Ελλάδα τα οποία επικουρούν το έργο του.

Το περιφερειακό επίπεδο περιλαμβάνει τις διοικητικές υπηρεσίες της εκπαίδευσης που εδρεύουν σε κάθε περιφέρεια ή διοικητικό διαμέρισμα μιας χώρας. Αρμοδιότητες των υπηρεσιών αυτών είναι να διευκολύνουν τη λειτουργία της εκπαίδευσης στην περιοχή της δικαιοδοσίας τους, σύμφωνα με τις κατευθύνσεις του υπουργείου Παιδείας. Βέβαια, σε ορισμένες χώρες, όπου το σύστημα της εκπαίδευσης είναι αποκεντρωτικό, τα περιφερειακά όργανα διοίκησης της εκπαίδευσης έχουν τη δυνατότητα να λαμβάνουν αποφάσεις σε θέματα εκπαιδευτικού σχεδιασμού και να τις υλοποιούν.

Το τοπικό επίπεδο περιλαμβάνει τα όργανα διοίκησης της εκπαίδευσης που εντάσσονται στα πλαίσια των Δήμων. Οι φορείς αυτοί έχουν ευθύνη να υλοποιούν τις αποφάσεις της κεντρικής εκπαιδευτικής διοίκησης και να διευκολύνουν τις λειτουργίες της εκπαίδευσης στις περιοχές ευθύνης τους.

Τέλος, σε σχολικό επίπεδο, οι διοικητικές αποφάσεις λαμβάνονται από τη διεύθυνση της σχολικής μονάδας, καθώς επίσης και από άλλα όργανα, όπως είναι το συμβούλιο των διδασκόντων, οι σχολικές επιτροπές και οι σύλλογοι γονέων. Οι αποφάσεις που λαμβάνονται, σύμφωνα με τις οδηγίες του υπουργείου, αφορούν τόσο στην

εκπαιδευτική όσο και στην ευρύτερη κοινωνική και πολιτιστική λειτουργία του σχολείου στην τοπική κοινωνία..

Σύμφωνα με τα παραπάνω, χρειάζεται να τονιστεί ότι τα περιφερειακά και τοπικά όργανα διοίκησης της εκπαίδευσης, δεν έχουν σε όλες τις χώρες τις ίδιες αρμοδιότητες. Στις χώρες που ακολουθούν το συγκεντρωτικό μοντέλο στην εκπαίδευση (Γαλλία, Ιταλία, Ισπανία κτλ.) οι αποφάσεις ουσιαστικά λαμβάνονται από το Υπουργείο Παιδείας και τα περιφερειακά όργανα είναι διαχειριστικά και εκτελεστικά όργανα των αποφάσεων αυτών, όπως η Ελλάδα. Αντίθετα, στις χώρες που ακολουθούν το αποκεντρωτικό μοντέλο εκπαίδευσης (Μ. Βρετανία, Σουηδία, Φιλανδία κτλ.), οι τοπικοί φορείς απολαμβάνουν μεγαλύτερη διοικητική ελευθερία.<sup>86</sup>

#### Παιδεία: Σχολικές μονάδες – Μαθητικό δυναμικό

Στα γεωγραφικά όρια του δήμου λειτουργούν συνολικά 94 σχολικές μονάδες πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, οι οποίες στεγάζονται σε 80 σχολικά κτίρια. Λειτουργούν 70 σχολικές μονάδες προσχολικής και πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης και 24 σχολικές μονάδες δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, εξυπηρετώντας συνολικά 15.192 μαθητές, για το σχολικό έτος 2014-2015. Η προσχολική εκπαίδευση εξυπηρετεί 1.653 νήπια και προνήπια, στη Α/θμια εκπαίδευση φοιτούν 6.687 μαθητές και στη Β/θμια 6.852 μαθητές. Αξιοσημείωτο είναι ότι το 1/4 των μαθητών της Β/θμιας εκπαίδευσης φοιτούν σε ΕΠΑΛ (1700 περίπου μαθητές εκ οποίων οι 1500 στα ΕΠΑΛ Σταυρούπολης). Στη δημοτική ενότητα Σταυρούπολης λειτουργούν δύο ΕΠΑΛ μονού κύκλου και ένα εσπερινό με αρκετές ειδικότητες, σε ένα νέο και σύγχρονα εξοπλισμένο συγκρότημα. Η κατάργηση της ΕΠΑΣ και των ειδικοτήτων, που λειτουργούσαν σ' αυτή, δημιούργησε έντονα προβλήματα σε μαθητές που ήθελαν να παρακολουθήσουν τις συγκεκριμένες ειδικότητες και ουσιαστικά τους οδήγησαν σε ιδιωτικά ΙΕΚ, εν μέσω οικονομικής κρίσης. Το 5ο Ειδικό Δημοτικό Σχολείο στη δημοτική ενότητα Ευκαρπίας εξυπηρετεί μαθητές από τη δυτική Θεσσαλονίκη και την επαρχία Λαγκαδά. Για την κάλυψη των αναγκών των εργαζόμενων γονιών

---

<sup>86</sup> Κωνσταντίνου Αγγελάκου, Γιάννη Γούπιου, Ξένης Μπαλωτή, Τάσου Σαπουνάκη, Ο ρόλος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στη διοίκηση και λειτουργία των σχολικών μονάδων : η ευρωπαϊκή εμπειρία, Πρωτοβάθμια τοπική αυτοδιοίκηση και εκπαίδευση : αρμοδιότητες, όργανα, λειτουργίες», Ελληνική Εταιρία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης ΑΕ.



λειτουργούν 30 ολόημερα τμήματα στην προσχολική και 81 στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση. Επίσης τμήματα ένταξης λειτουργούν σε 31 σχολικές μονάδες, 5 προσχολικής, 20 πρωτοβάθμιας και 6 δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης για την αντιμετώπιση των ιδιαιτεροτήτων μάθησης. Τα τμήματα ένταξης δεν καλύπτουν στο σύνολό τους τις ανάγκες του δήμου, με κυριότερο πρόβλημα τη μη έγκαιρη τοποθέτηση εκπαιδευτικών. Όσον αφορά την διαχρονική εξέλιξη του μαθητικού δυναμικού δεν παρατηρείται σημαντική μεταβολή, μόνο μικρές αυξομειώσεις ανά έτος. Οι χώροι των σχολείων (μεταξύ αυτών και αίθουσες πολλαπλών δραστηριοτήτων και κλειστά γυμναστήρια) χρησιμοποιούνται, κατά τις ώρες μη λειτουργίας τους, για υλοποίηση εκπαιδευτικών, κοινωνικών, πολιτιστικών και αθλητικών προγραμμάτων από το τμήμα αθλητισμού του δήμου, τους συλλόγους γονέων και κηδεμόνων και τους πολιτιστικούς και αθλητικούς συλλόγους της περιοχής, μετά από γνωμοδότηση της Διεύθυνσης του σχολείου, των σχολικών επιτροπών και απόφαση της Δημοτικής Επιτροπής Παιδείας. Επίσης, αίθουσες διδασκαλίας χρησιμοποιούνται για τη λειτουργία τμημάτων του κοινωνικού φροντιστηρίου.

### Κέντρο Δια Βίου Μάθησης

Ιδιαίτερα σημαντικός είναι ο ρόλος των σχολείων ως χώρων τυπικής εκπαίδευσης του Κέντρου Δια Βίου Μάθησης του δήμου. Το Κέντρο Δια Βίου Μάθησης ιδρύθηκε με την από 17/10/2012 προγραμματική σύμβαση μεταξύ δήμου Παύλου Μελά, Γενικής Γραμματείας Δια Βίου Μάθησης του Υπ. Παιδείας και το Ι.ΝΕ.ΔΙ.ΒΙ.Μ (Ίδρυμα Νεολαίας και Δια Βίου Μάθησης). Στεγάζεται στο πρώην δημαρχείο Ευκαρπίας και τα προγράμματα υλοποιούνται σε χώρους τυπικής εκπαίδευσης (3 σχολικά κτήρια στη Δ.Ε. Σταυρούπολης, 3 στη Δ.Ε.Πολίχνης και ένα στη Δ.Ε Ευκαρπίας). Το κέντρο υλοποιεί μεγάλο αριθμό επιμορφωτικών προγραμμάτων για ενήλικες, σε διάφορες θεματικές ενότητες. Κατά το σχολικό έτος 2013-1014 υλοποιήθηκαν 59 τμήματα διαφόρων θεματικών πεδίων, τα οποία παρακολούθησαν 1.080 ενήλικες. Για το σχολικό έτος 2014-15 το ενδιαφέρον των κατοίκων του Δήμου είναι ιδιαίτερα αυξημένο. Κατατέθηκαν 1200 αιτήσεις, ολοκληρώθηκαν ήδη τα 28 πρώτα τμήματα και εντός του Μαρτίου ξεκίνησαν άλλα 11. Το ενδιαφέρον των αιτούντων εστιάζεται κυρίως στις θεματικές ενότητες των νέων τεχνολογιών, ξένων γλωσσών, ποιότητας ζωής, περιβάλλον και οικονομίας–επιχειρηματικότητας.

## Φεστιβάλ Παιδείας

Η θεσμοθέτηση του Φεστιβάλ παιδείας αντανακλά την έμφαση που δίνει ο δήμος Παύλου Μελά στην αναβάθμιση των πολιτιστικών στοιχείων

Το Φεστιβάλ Παιδείας, που διοργανώνεται κάθε χρόνο από το τμήμα παιδείας, αποτελεί κορυφαία έκφραση πολιτιστικής δημιουργίας των παιδιών. Ξεκίνησε ως πολιτιστική εκδήλωση το 1993, εξελίχθηκε και καθιερώθηκε ως θεσμός με την συμμετοχή της σχολικής κοινότητας στο σύνολό της (μαθητές, εκπαιδευτικοί, σύλλογοι γονέων). Συμμετέχουν, σχεδόν στο σύνολο τους, οι σχολικές μονάδες, 2500 μαθητές, με εκδηλώσεις θεάτρου, μουσικής, χορού, εικαστικών, παρουσίασης περιβαλλοντικών προγραμμάτων, αγωγής υγείας. Επίσης το τμήμα παιδείας, σε συνεργασία με τις Διευθύνσεις Α/θμιας και Β/θμιας Εκπαίδευσης, διοργανώνει διάφορες πολιτιστικές εκδηλώσεις και ενημερωτικές συναντήσεις που αφορούν στη σχολική κοινότητα.

Στο δήμο Παύλου Μελά αρμόδιες υπηρεσίες για τον τομέα της παιδείας είναι το Τμήμα Παιδείας, που ανήκει στην Αντιδημαρχία Παιδείας και Πολιτισμού, η Σχολική Επιτροπή Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης (ΝΠΔΔ), η Σχολική Επιτροπή Β/θμιας Εκπαίδευσης (ΝΠΔΔ) και η Δημοτική Επιτροπή Παιδείας, η οποία έχει εισηγητικό ρόλο και δρα υποστηρικτικά στις παραπάνω δομές.

Οι αρμοδιότητες του Τμήματος Παιδείας είναι :

- Η ανάδειξη αναγκαιότητας ανέγερσης σχολικών κτιρίων.
- Η χωροταξική κατανομή μαθητών.
- Η κατανομή κρατικών επιχορηγήσεων στις σχολικές επιτροπές για κάλυψη λειτουργικών δαπανών των σχολείων, δαπανών θέρμανσης και αποζημίωσης σχολικών τροχονόμων.
- Η φύλαξη και καθαριότητα των σχολικών κτιρίων.
- Η παραχώρηση σχολικών χώρων σε τρίτους.
- Ο έλεγχος συλλόγων γονέων και κηδεμόνων.
- Η οργάνωση και στήριξη του Φεστιβάλ Παιδείας.
- Η λειτουργία του Κέντρου Δια Βίου Μάθησης – υλοποίηση προγραμμάτων
- Η Γραμματειακή υποστήριξη Δημοτικής Επιτροπής Παιδείας.

Το τμήμα παιδείας για την διεκπεραίωση των θεμάτων που άπτονται των αρμοδιοτήτων του συνεργάζεται με: α) τους Διευθυντές των σχολικών μονάδων, β) τους προϊσταμένους Διευθύνσεων Α/θμιας και Β/θμιας εκπαίδευσης δυτικής

Θεσ/νίκης, γ) τους συλλόγους γονέων και κηδεμόνων του Δήμου, δ) το Υπουργείο Παιδείας και Δια Βίου Μάθησης και το Ίδρυμα Νεολαίας και Δια Βίου Μάθησης, ε) το Υπουργείο Εσωτερικών, στ) τις Υπηρεσίες του Δήμου (Τεχνική Υπηρεσία, Οικονομική υπηρεσία, τμήμα πολιτισμού, τμήμα κοινωνικών υπηρεσιών, τμήμα πρασίνου, τμήμα προγραμματισμού), ζ) τις σχολικές επιτροπές Α/θμιας και Β/θμιας εκπαίδευσης του δήμου.

Τα ΝΠΔΔ (Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου), οι Σχολικές Επιτροπές Α/θμιας και Β/θμιας Εκπαίδευσης έχουν στην ευθύνη τους:

- Τη διοίκηση και οικονομική στήριξη σχολικών μονάδων.
- Την κατανομή ποσών στα συμβούλια σχολικών κοινοτήτων για την κάλυψη λειτουργικών δαπανών.
- Τη μισθοδοσία τροχονόμων και συμβασιούχων καθαριστριών.
- Την πλήρη λογιστική κάλυψη όλων των δαπανών των σχολικών μονάδων.
- Την παρακολούθηση συμβάσεων σχολικών κυλικείων.
- Την παρακολούθηση των δαπανών θέρμανσης και λειτουργικών δαπανών.
- Την λήψη αποφάσεων και τη διεκπεραίωση διαφόρων θεμάτων που αφορούν τις σχολικές επιτροπές.
- Γνωμοδοτούν για τις παραχωρήσεις σχολικών χώρων σε τρίτους.

Η Δημοτική επιτροπή Παιδείας (Δ.Ε.Π) αποτελεί το βασικό εργαλείο επεξεργασίας και χάραξης της πολιτικής του Δήμου σε θέματα εκπαίδευσης. Συγκροτείται με απόφαση Δημάρχου και εισηγείται στο Δήμαρχο και το Δημοτικό Συμβούλιο θέματα που αφορούν στην:

- στην καλύτερη οργάνωση και λειτουργία των σχολείων
- στην κατανομή των πιστώσεων για τις λειτουργικές τους δαπάνες
- στην ίδρυση, κατάργηση και συγχώνευση σχολικών μονάδων
- στην ανέγερση νέων σχολικών κτηρίων επισκευή και συντήρηση τους
- στην αξιοποίηση χρήσης των σχολείων για άλλες χρήσεις κοινής ωφέλειας
- στον ορισμό ορίων σχολικών περιφερειών

Η παρατηρούμενη τάση μείωσης του ποσοστού των μαθητών που εγκαταλείπουν πρόωρα το σχολείο δείχνει ότι η Ελλάδα παρουσιάζει πρόοδο στην επίτευξη του εθνικού στόχου εκπαίδευσης για την «Ευρώπη 2020», δηλαδή τα ποσοστά πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου να μην υπερβαίνουν το 10% το 2020.

## **Εκπαίδευση και ενημέρωση για όλους – Δια Βίου Μάθηση**

### **Αναβάθμιση υποδομών και δράσεων για την προώθηση της Δια Βίου Μάθησης**

Η σημερινή εποχή χαρακτηρίζεται από τη συνεχιζόμενη αναβάθμιση του ρόλου της γνώσης ως «παραγωγικού συντελεστή». Το όραμα του δήμου Πάυλου Μελά, περιλαμβάνει δράσεις αναβάθμισης των υποδομών και του εξοπλισμού χώρων τυπικής και μη τυπικής εκπαίδευσης και της ανάπτυξης προγραμμάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης στη δια βίου μάθηση, δίνοντας τη δυνατότητα, σε όσο το δυνατόν περισσότερους πολίτες και κυρίως άτομα που προέρχονται από ευάλωτες κοινωνικά ομάδες ή με λιγότερες ευκαιρίες, πρόσβασης στη δια βίου μάθηση, με σκοπό την ανάπτυξη της προσωπικότητάς τους, την ενεργό συμμετοχή στο κοινωνικό και πολιτισμικό γίνεσθαι και την αναβάθμιση των γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων τους για την είσοδο στην αγορά εργασίας, την αντιμετώπιση της υψηλής ανεργίας και του οικονομικού και κοινωνικού αποκλεισμού.

#### **- Υλοποίηση προγραμμάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης όλων των ηλικιακών ομάδων άνω των 18 ετών**

Ο Δήμος μέσω της προγραμματικής σύμβασης που θα συνάψει με το ΙΝΕΔΙΒΙΜ θα ενταχθεί στο επιχειρησιακό πρόγραμμα “Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση”. Το Κέντρο Δια Βίου Μάθησης του Δήμου θα υλοποιήσει δράσεις δια βίου μάθησης με ενδεικτικά θεματικά πεδία, όπως οικονομία-επιχειρηματικότητα, ποιότητας ζωής – περιβάλλον, νέες τεχνολογίες, κοινωνικές δεξιότητες και δράσεις, πολιτισμός και τέχνη, προγράμματα ευάλωτων κοινωνικά ομάδων, μεταναστών κλπ. Επίσης, θα υλοποιήσει προγράμματα τοπικής εμβέλειας σε θεματικά πεδία που θα προκύψουν ύστερα από διαβούλευση με τοπικούς φορείς και βάση των χαρακτηριστικών και των αναγκών του δήμου.

#### **-Αναβάθμιση της παρεχόμενης ποιότητας των προγραμμάτων δια βίου μάθησης**

Προβλέπεται η αναβάθμιση του εξοπλισμού των εργαστηρίων Η/Υ των χώρων τυπικής εκπαίδευσης (τρία σχολεία στη Δ.Ε. Σταυρούπολης, τρία σχολεία στη Δ.Ε. Πολίχνης και ένα σχολείο στη Δ.Ε. Ευκαρπίας), με την αντικατάσταση του πεπαλαιωμένου εξοπλισμού Η/Υ, προμήθεια και εγκατάσταση βιντεοπροβολέων οροφής στις αίθουσες διδασκαλίας, όπου δεν υπάρχει.

Επίσης, η εύρεση, διαμόρφωση και οργάνωση χώρων για τη λειτουργία των εργαστηρίων μαγειρικής, ζαχαροπλαστικής και πρώτων βοηθειών αποτελούν προτεραιότητα. Οι χώροι, με την προμήθεια του κατάλληλου εξοπλισμού, θα μπορέσουν να λειτουργήσουν για την υλοποίηση σχετικών προγραμμάτων τοπικής

εμβέλειας, για τα οποία παρουσιάζεται μεγάλο ενδιαφέρον από τους κατοίκους του Δήμου. Επιπρόσθετα στα παραπάνω, στον προγραμματισμό του δήμου εντάσσεται η υλοποίηση εξ'αποστάσεων προγραμμάτων κατάρτισης ενηλίκων. Μέσα σ' ένα περιβάλλον όπου ο ρόλος της γνώσης είναι ιδιαίτερα σημαντικός, οι σύγχρονες και αυξανόμενες ανάγκες της κοινωνίας για μάθηση, μέσω εναλλακτικών μορφών εκπαίδευσης, αποκτούν τη δική τους σημασία και βαρύτητα. Η προτεινόμενη δράση περιλαμβάνει την προμήθεια της απαραίτητης υλικοτεχνικής υποδομής (λογισμικό πρόγραμμα, εξοπλισμό πληροφορικής), καθώς και τη συνεργασία με εκπαιδευτικούς για τη δημιουργία εκπαιδευτικής πλατφόρμας, την οργάνωση και επίβλεψη προγραμμάτων εξ' αποστάσεως εκπαίδευσης. Για την υλοποίηση της δράσης θα διερευνηθεί η δυνατότητα ένταξης της σε χρηματοδοτικό πρόγραμμα.

**-Στοχευμένες εκπαιδευτικές παρεμβάσεις ενημέρωσης πολιτών**

Το σχέδιο περιλαμβάνει δράσεις σχεδιασμού, προγραμματισμού και υλοποίησης εκδηλώσεων ενημέρωσης σε θέματα που άπτονται του συνόλου της εκπαιδευτικής κοινότητας, (εκπαιδευτικούς, γονείς, μαθητές) και πραγματοποιούνται από το τμήμα παιδείας ή και σε συνεργασία με τις Διευθύνσεις Α/θμιας και Β/θμιας Εκπαίδευσης, την Ένωση Γονέων και τους Συλλόγους Γονέων και διάφορα τμήματα του Δήμου.

## 8<sup>ο</sup> Κεφάλαιο: Ο πολιτισμός στο δήμο Παύλου Μελά

Ο Πολιτισμός αποτελεί βασικό πυλώνα της Ευρώπης 2020 και συμβάλλει σημαντικά στη βιώσιμη ανάπτυξη.

<sup>87</sup>Ο δήμος Παύλου Μελά παρουσιάζει ένα σημαντικό πλήθος θεσμοθετημένων (αριθμό) πολιτιστικών και αθλητικών υποδομών, με ισόρροπη χωρική κατανομή και στις τρεις δημοτικές ενότητες, τρανή απόδειξη ότι υιοθετεί την ευρωπαϊκή ατζέντα για τον πολιτισμό. Οι χαρακτηρισμένοι αρχαιολογικοί χώροι, τα μνημεία σύγχρονου πολιτισμού και οι χώροι με ιστορικό ενδιαφέρον αποτελούν συγκριτικό πλεονέκτημα για την περιοχή, με την προϋπόθεση βεβαίως της αξιοποίησής τους και όχι της εγκατάλειψής. Γενικότερα όμως ο τομέας του πολιτισμού και του αθλητισμού πρέπει να αντιμετωπίζεται ως κοινωνική επένδυση, εφόσον βελτιώνει το επίπεδο ζωής των πολιτών, ακόμη και σε εποχές οικονομικής κρίσης, όπου οι προτεραιότητες διαφοροποιούνται.

Η καταγραφή (που ακολουθεί) των υποδομών και η συνοπτική παρουσίαση των δραστηριοτήτων που αναπτύσσονται στην περιοχή, θα βοηθήσει στην άντληση συμπερασμάτων, τα οποία θα πρέπει να αξιοποιηθούν για την ορθολογικότερη διαχείριση, οργάνωση και επέκτασή τους.

- Πολιτιστικά Κέντρα

Οι πρώην δήμοι Σταυρούπολης, Πολίχνης και Ευκαρπίας, αξιοποιώντας χρηματοδοτικά προγράμματα των προηγούμενων προγραμματικών περιόδων, δημιούργησαν αξιόλογους εξοπλισμένους πολιτιστικούς χώρους με δυνατότητα φιλοξενίας πολλαπλών πολιτιστικών δραστηριοτήτων και εκδηλώσεων. Στη δημοτική ενότητα Σταυρούπολης λειτουργεί το Κέντρο Πολιτισμού Χρήστος Τσακίρης (3105 τ.μ.), στη δημοτική ενότητα Πολίχνης τα Πολιτιστικά Κέντρα Μετεώρων και Ελπίδος και στη δημοτική ενότητα Ευκαρπίας τα πολιτιστικά κέντρα Ευκαρπίας και Ανθοκήπων.

---

87 Επιχειρησιακό Πρόγραμμα δήμου Παύλου Μελά για την περίοδο 2014-2020

- Δημοτικές βιβλιοθήκες

Λειτουργούν δύο δημοτικές βιβλιοθήκες, στο κέντρο πολιτισμού Χρήστος Τσακίρης σε χώρο 432 τ.μ., με 14000 τίτλους βιβλίων και στη δημοτική βιβλιοθήκη «Θεόκλητος Καρυπίδης», στην Πολίχνη, σε χώρο 396 τ.μ., με 19800 τίτλους βιβλίων. Το τμήμα Πολιτισμού εξετάζει τη δυνατότητα λειτουργίας και ενός παραρτήματος Βιβλιοθήκης στην δημοτική ενότητα Ευκαρπίας.

- Θέατρα - Δημοτικοί κινηματογράφοι

Η περιοχή διαθέτει δύο κλειστά θέατρα, το πρώτο στο κέντρο πολιτισμού Χρήστος Τσακίρης (πλατεία 528 τ.μ., εξώστης 248 τ.μ., 270 θέσεων), και το δεύτερο της “Έλλη Παπαπαναγιώτου” σε ενοικιαζόμενο χώρο στην Πολίχνη (700 τ.μ., 250 θέσεων). Επιπλέον τρία ανοικτά θέατρα της Κρύας Βρύσης, των Βυζαντινών Νερόμυλων (600 θέσεων) και της Ευκαρπίας (800 θέσεων). Οι κλειστοί θεατρικοί χώροι, έχουν την δυνατότητα να αξιοποιηθούν ως κινηματογράφοι για χειμερινές προβολές ταινιών. Σε ένα καταπληκτικής ομορφιάς δημοτικό πάρκο στην Πολίχνη υπάρχει ο θερινός κινηματογράφος "Τζένη Καρέζη", έκτασης 400 τ.μ και δυναμικότητας 180 θέσεων, ο οποίος τον τελευταίο χρόνο (2014) δεν λειτούργησε καθ' όλη τη θερινή περίοδο, λόγω τεχνικών και οικονομικών προβλημάτων.

- Εκθεσιακοί χώροι

Στα τέσσερα πολιτιστικά κέντρα του δήμου λειτουργούν εκθεσιακοί χώροι, συνολικής έκτασης 969 τ.μ. με δυνατότητα αξιοποίησης από, τοπικούς και μη, καλλιτέχνες.

- Υπαίθριοι χώροι πολιτιστικών εκδηλώσεων

Καταγράφεται και στις τρεις δημοτικές ενότητες σημαντικός αριθμός ειδικά διαμορφωμένων υπαίθριων χώρων (κυρίως πλατείες και πάρκα), τα οποία αξιοποιούνται για την πραγματοποίηση πολιτιστικών εκδηλώσεων. Η πλατεία Ελευθερίας στην Άνω Ηλιούπολη διαθέτει μόνιμη εξέδρα, η πλατεία Μετεώρων “Πάρκο Μεγάλου Αλεξάνδρου” κερκίδα 250 θέσεων, το πάρκο Σόλωνος αμφιθέατρο

100 θέσεων. Επιπλέον τα τελευταία χρόνια στα δύο πρώην στρατόπεδα Παύλου Μελά και Καρατάσιου αξιοποιούνται ελεύθεροι χώροι και κτήρια για τη διοργάνωση πολλαπλών εκδηλώσεων.

Για τις παραπάνω πολιτιστικές υποδομές ο δήμος Παύλου Μελά είναι υπεύθυνος για την διαχείριση, αξιοποίηση και την συντήρησή τους.

- Καλλιτεχνικές ομάδες

Στο δήμο δραστηριοποιούνται δύο δημοτικές ερασιτεχνικές θεατρικές ομάδες, το “Καπνομάγαζο” και το “Θεατρικό Εργαστήρι Πολίχνης”, καθώς και η φωτογραφική λέσχη “ΟΨΕΙΣ”. Υπάρχουν ακόμη και αρκετές άλλες ερασιτεχνικές θεατρικές ομάδες που λειτουργούν στα όρια του δήμου όπως οι "Ομπρέλες", ο "Παράδρομος", η θεατρική ομάδα "Ακρίτες του Πόντου" κ.α. Ο δήμος τους παραχωρεί χώρο για τη λειτουργία και τις παραστάσεις τους.

Επίσης λειτουργούν δύο ομάδες φιλαρμονικής, μια στη Σταυρούπολη, την εποπτεία της οποίας έχει η επιχείρηση "ΙΡΙΣ" και μια στην Πολίχνη, την ευθύνη της οποίας έχει το Γραφείο Πολιτισμού του δήμου. Αυτή την στιγμή συστήνεται και ομάδα φιλαρμονικής στην Ευκαρπία, την ευθύνη της οποίας θα έχει επίσης το Τμήμα Πολιτισμού. Ο αριθμός των υποψήφιων μελών της αυξάνεται συνεχώς.

- Πολιτιστικοί σύλλογοι

Στην περιοχή έντονη είναι η παρουσία πολιτιστικών συλλόγων, οι οποίοι δραστηριοποιούνται κυρίως στην διαφύλαξη και μετάδοση της άυλης ελληνικής πολιτιστικής κληρονομιάς. Υπάρχουν 32 σύλλογοι που εδρεύουν και στις τρεις δημοτικές ενότητες (10 στη Σταυρούπολη, 10 στην Πολίχνη & 12 στην Ευκαρπία). Η συνεργασία του δήμου με τους συλλόγους είναι σε επίπεδο συνδιοργάνωσης πολιτιστικών εκδηλώσεων, διάθεσης χώρων και τεχνικής υποστήριξης.

Σημαντική πολιτιστική δράση έχουν και πολλοί σύλλογοι Γονέων και Κηδεμόνων σχολείων της πόλης μας, οι οποίοι δραστηριοποιούνται κατά βάση σε χώρους των σχολείων που ανήκουν.



- Καλλιτεχνική παιδεία

Η δημοτική Κοινοφελής Επιχείρηση του Δήμου Παύλου Μελά ΙΡΙΣ, δραστηριοποιείται στο χώρο του πολιτισμού, με βασικό αντικείμενο την παροχή καλλιτεχνικής εκπαίδευσης, μέσω των σχολών και των καλλιτεχνικών εργαστηρίων που λειτουργεί. Συγκεκριμένα λειτουργεί το Εικαστικό Εργαστήρι. Η δράση αφορά στην οργάνωση προγραμμάτων εικαστικών, ζωγραφικής, κεραμικής, αγιογραφίας, κοσμήματος και fusing. Λειτουργεί, επίσης, η Σχολή Χορού. Λειτουργούν τμήματα προ-επαγγελματικού, ερασιτεχνικού, παραδοσιακού και δημιουργικού χορού.

Με το Εργαστήρι Πολυμέσων και Πληροφορικής με έμφαση στην έκφραση και στη δημιουργία, δίνεται η ευκαιρία σε όσους το επιθυμούν να παρακολουθήσουν μαθήματα πολυμέσων και πληροφορικής. Στη λογική της κατάρτισης και αναβάθμισης των προσόντων και των δεξιοτήτων προγραμματίζεται λειτουργία τμήματος εκμάθησης ηλεκτρονικών υπολογιστών και προγραμμάτων γραμματειακής υποστήριξης.

Με το Εργαστήρι Θεάτρου, το πρόγραμμα σπουδών έχει καταρτιστεί με βάση τις σύγχρονες απαιτήσεις της παιδαγωγικής και της θεατρικής εκπαίδευσης και περιλαμβάνει στοιχεία υποκριτικής, φωνητικής, κίνησης, δραματολογίας, θεωρίας θεάτρου.

Τα Δημοτικά Ωδεία (Σταυρούπολης και Πολίχνης) είναι αναγνωρισμένα από το Υπουργείο Πολιτισμού & Τουρισμού (ΥΠ.ΠΟ.Τ.) και διασφαλίζουν την παροχή ολοκληρωμένης μουσικής εκπαίδευσης, παρέχοντας τίτλους σπουδών. Διαθέτουν επιτελείο καθηγητών με μεγάλη καλλιτεχνική και διδακτική εμπειρία, καθώς και την απαραίτητη υλικοτεχνική υποδομή. Λειτουργούν τμήματα όλων των οργάνων (κλασικά, παραδοσιακά και σύγχρονα), τραγουδιού και ανώτερων θεωρητικών. Σε όλες τις δράσεις οργανώνονται τμήματα για προσχολική ηλικία, παιδικά, εφήβων, ενηλίκων και καλύπτουν γεωγραφικά το δήμο. Η λειτουργία των ωδείων ενισχύεται με την διοργάνωση εκδηλώσεων, οι οποίες πραγματοποιούνται εντός και εκτός του χώρου υλοποίησης των προγραμμάτων.

Εκτός του τομέα της εκπαίδευσης, η Δημοτική Κοινοφελής Επιχείρηση έχει θέσει ως προτεραιότητά τη δημιουργία πολιτιστικής παραγωγής και την προβολή αυτής, σε τοπικό και σε υπερτοπικό επίπεδο. Στόχος είναι η ανάπτυξη και ενίσχυση αφενός, των ήδη υπάρχοντων πολιτιστικών θεσμών, όπως το φεστιβάλ ΑΝΑΚΑΤΑ, η συμμετοχή

στην Biennale Νέων Καλλιτεχνών της Ευρώπης και της Μεσογείου, (Πρόγραμμα Δημιουργική Ευρώπη) οι παραστάσεις χορού, τα θεατρικά και εικαστικά δρώμενα, που έχουν καθιερωθεί, και αφετέρου η δημιουργία νέων ισχυρών θεσμών, ικανών να δώσουν νέα προοπτική στη πολιτιστική αξία του Δήμου, όπως το Φεστιβάλ – συνάντησης τμημάτων παραδοσιακών χορών, η μουσική διοργάνωση με τίτλο «IRIS music festival, ΠΙΚ ΝΙΚ, ρεσιτάλ Κλασικής Κιθάρας, σεμινάρια masterclass για μουσικά όργανα σε συνεργασία με το Ιόνιο Πανεπιστήμιο Κέρκυρας – Τμήμα Μουσικών Σπουδών, εκθέσεις ζωγραφικής – κεραμικής – Fusing όλων των ηλικιών.

- Πολιτιστικές εκδηλώσεις / Δραστηριότητες

**α)** Θεσμοθετημένες εκδηλώσεις που οργανώνονται από το Δήμο Π.Μ.:

1. «Ζωή στη γειτονιά, ομορφιά στην πόλη»: Πολιτιστικές εκδηλώσεις κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού, που αναπτύσσονται σε όλες τις δημοτικές ενότητες.
2. «Συνάντηση Φιλαρμονικών»: Οργανώνονται κάθε Σεπτέμβριο ή Δεκέμβριο σε ανοιχτό ή κλειστό θέατρο του δήμου.
3. Συνάντηση «Πατρίδας Αρωθυμία»: Μουσικοχορευτική συνάντηση ποντιακών συλλόγων στις αρχές του καλοκαιριού στο ανοιχτό θέατρο Πολίχνης, στην Κρύα Βρύση.
4. Εκδηλώσεις στη διάρκεια των Χριστουγέννων (Κάτω από το Φως των Αστεριών) και των Αποκριών σε όλες τις δημοτικές ενότητες.
5. Επετειακές εκδηλώσεις (25η Μαρτίου, 28η Οκτωβρίου, για τους πεσόντες κλπ).
6. Λειτουργία θερινού και χειμερινού κινηματογράφου. Προβολές για το ευρύ κοινό, αλλά και για ειδικό κοινό, με αφιερώματα (πχ κινηματογράφος τέχνης).
7. Εκθέσεις εικαστικών, φωτογραφίας, εκδηλώσεις λόγου και τέχνης και άλλες πολιτιστικές δραστηριότητες στην αίθουσα πολλαπλών εκδηλώσεων του Κέντρου Πολιτισμού «Χρήστος Τσακίρη», στο Πολιτιστικό Κέντρο στην οδό Ελπίδος στην Πολίχνη και στο Πνευματικό Κέντρο Μετεώρων.

**β)** Θεσμοθετημένες εκδηλώσεις από τη Δημοτική Κοινοφελή επιχείρηση «ΙΡΙΣ»:

1. Μαθητικές συναυλίες, εικαστικές εκθέσεις, θεατρικά δρώμενα & παραστάσεις, παραστάσεις κλασικών και παραδοσιακών χορών στο πλαίσιο της σπουδαστικής περιόδου

2. «ΠΙΚ-NIK ΤΕΧΝΗΣ»: Πολιτιστική εκδήλωση με τη συνεργασία όλων των τμημάτων της επιχείρησης. Γνωριμία των πολιτών με το έργο που παρέχουν οι σχολές της επιχείρησης, συνάντηση όλων των σπουδαστών μικρών και μεγάλων, με κοινό στόχο την παρουσίαση της δουλειάς τους.

- Φεστιβάλ

α) Δήμου Παύλου Μελά

1. Φεστιβάλ παιδείας. Ετήσια συνάντηση μαθητών και εκπαιδευτικών των σχολείων του δήμου σε μια γιορτή δημιουργίας και πολιτισμού. Υλοποιείται από το τμήμα Παιδείας του Δήμου και το τμήμα πολιτισμού.

2. Φεστιβάλ Βυζαντινών Νερόμυλων στην Πολίχνη. Πολιτιστικό φεστιβάλ (θεάτρου & μουσικής)

3. Συνάντηση χορωδιών "Πληθυντική αρμονία". Συνάντηση χορωδιών από όλη την Ελλάδα που πραγματοποιείται στη Μονή Λαζαριστών ή σε άλλο ανοιχτό θέατρο του δήμου.

4. Φεστιβάλ "Ημέρες Ελληνικού Πολιτισμού" στην Ευκαρπία. Αποτελεί τη συνέχεια του πολιτιστικού θεσμού ΚΑΡΠΕΙΑ. Περιλαμβάνει θεατρικές και μουσικές παραστάσεις αφιερωμένες κάθε χρόνο σε ένα τόπο καταγωγής των Ευκαρπιών (κουζίνα, ήθη και έθιμα, χοροί).

5. Συνάντηση Ερασιτεχνικών Θιάσων: Εβδομάδα θεάτρου τον Ιούλιο με φιλοξενούμενους ερασιτεχνικούς θιάσους, στο ανοιχτό θέατρο "Κρύα Βρύση" ή και σε άλλο ανοιχτό θέατρο της πόλης.

β) Δημοτικής Κοινωφελούς επιχείρησης ΙΡΙΣ

1. ΑΝΑΚΑΤΑ, συνάντηση-κάλεσμα των νέων καλλιτεχνών της πόλης και όχι μόνο. Το Φεστιβάλ φιλοξενεί νέους καλλιτέχνες, δίνοντας τους ένα χώρο έκφρασης και δημιουργίας προσεγγίζοντας την τέχνη τους από άλλη ματιά. Στόχος είναι η προώθηση νέων καλλιτεχνών, αλλά και η επαφή με τον κόσμο που δε γνωρίζει τις πολλαπλές πτυχές της τέχνης και τις εφαρμογές τους.

2. Πενθήμερα Φεστιβάλ συνάντησης τμημάτων παραδοσιακών χορών, που προέρχονται από κοινωφελείς επιχειρήσεις δήμων ή συλλόγων από όλη την Ελλάδα:  
ΣΤΑΥΡΟΔΡΟΜΙ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ

3. Πενθήμερη μουσική διοργάνωση με τίτλο «IRIS Music Festival».

Γενικότερα στο δήμο Παύλου Μελά η πολιτική στον τομέα του πολιτισμού–αθλητισμού ασκείται από την Αντιδημαρχία Παιδείας & Πολιτισμού και εκτελείται από την υπηρεσία Πολιτισμού – Αθλητισμού του Δήμου. Επιπλέον, όσον αφορά στον πολιτισμό, έχουμε και τη δραστηριοποίηση της Δημοτικής Κοινωφελούς Επιχείρησης του Δήμου Παύλου Μελά «ΙΡΙΣ».

Συνοπτικά οι πολιτικές που εφαρμόζονται αφορούν:

- Στον τομέα του πολιτισμού

1. Δημιουργία και λειτουργία πολιτιστικών κέντρων, μουσείων, πινακοθηκών, θεάτρων κινηματογράφων, διαχείριση αρχαιολογικών χώρων
2. Σχεδιασμός, υλοποίηση, παρακολούθηση, διοικητική και τεχνική υποστήριξη, αξιολόγηση όλων των πολιτιστικών δραστηριοτήτων στο Δήμο Παύλου Μελά
3. Στήριξη και προώθηση της καλλιτεχνικής δημιουργίας και έκφρασης – παροχή καλλιτεχνικής παιδείας
4. Ανάπτυξη συνεργασιών με πολιτιστικούς φορείς στην Ελλάδα και άλλες χώρες για την κοινή διοργάνωση πολιτιστικών δραστηριοτήτων και ανταλλαγών και την αξιοποίηση ευρωπαϊκών προγραμμάτων
5. Ανάπτυξη δραστηριοτήτων σε νέους τομείς σύγχρονου πολιτισμού
6. Τεχνική υποστήριξη πολιτιστικών δραστηριοτήτων- εκδηλώσεων

Υποστηρικτικά στη λειτουργία των αναφερόμενων πολιτιστικών και αθλητικών δομών και δράσεων, στο δήμο Παύλου Μελά έχουν συσταθεί και λειτουργούν οι ακόλουθες επιτροπές:

1. Επιτροπή πολιτισμού.

Έχει την αρμοδιότητα να επεξεργάζεται, σχεδιάζει, μεριμνά και να γνωμοδοτεί στο Δημοτικό Συμβούλιο για την εφαρμογή πολιτικών, προγραμμάτων και δράσεων στον τομέα του πολιτισμού με σκοπό την προστασία του τοπικού πολιτισμού, της λαογραφίας, της ιστορίας, της προβολής των πολιτιστικών αγαθών και των πολιτιστικών έργων που παράγονται σε τοπικό επίπεδο. Επίσης επικουρεί στη διοργάνωση και υλοποίηση πολιτιστικών προγραμμάτων και προωθεί πολιτιστικές ανταλλαγές σε εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο. Παρακολουθεί τις υφιστάμενες δομές εισηγούμενη σχετικά στην κατεύθυνση της βελτίωσης, ενίσχυσης και διεύρυνσης τους.<sup>88</sup>

Όλες οι παραπάνω δημιουργικές δράσεις αποτελούν βάση για την καινοτομία και συνεπώς την ανάπτυξη, την ανταγωνιστικότητα και την απασχόληση. Η χρήση επίσης της τεχνολογίας για την παροχή πρόσβασης στις συλλογές πολιτιστικής κληρονομιάς εξελίσσεται συνεχώς και τα τεχνολογικά στοιχεία υπαγορεύουν νέες μορφές

88 Επιχειρησιακό Πρόγραμμα δήμου Παύου Μελά για την περίοδο 2014-2020

έκφρασης και τέχνης με ότι αυτό σημαίνει στο άνοιγμα νέων δεξιοτήτων και θέσεων εργασίας.

- Μέτρα για την ανάπτυξη πολιτιστικών, αθλητικών και εκπαιδευτικών προγραμμάτων

Περιλαμβάνονται τρεις βασικές ενέργειες. Η πρώτη αφορά στην εφαρμογή ενιαίας πολιτιστικής πολιτικής από το δήμο και τα νομικά του πρόσωπα, η δεύτερη στην ανάπτυξη διαφόρων πολιτιστικών και αθλητικών δραστηριοτήτων και η τρίτη στον εξορθολογισμό λειτουργίας των αθλητικών και πολιτιστικών χώρων, καθώς και στην αξιοποίηση των ανενεργών υποδομών.

- Εφαρμογή ενιαίας πολιτιστικής πολιτικής μεταξύ δήμου και νομικών προσώπων

Πρόκειται για την εκπόνηση ενός στρατηγικού πολιτιστικού σχεδίου, που θα εκπονηθεί με ίδια μέσα και με σκοπό τη διαμόρφωση ενιαίας συγκροτημένης πολιτικής ανάμεσα στο δήμο και το νομικό του πρόσωπο. Ο στρατηγικός πολιτιστικός σχεδιασμός θα βοηθήσει:

- στην ιεράρχηση στόχων και προτεραιοτήτων,
- στον καθορισμό πλαισίου συνεργασίας και συνέργειας των δράσεων που υλοποιούνται από το γραφείο πολιτισμού και τη δημοτική κοινωφελή επιχείρηση δήμου Παύλου Μελά ΙΡΙΣ,
- στην παροχή ποιοτικότερων και περισσότερων πολιτιστικών υπηρεσιών και δράσεων,
- στην ορθολογική αξιοποίηση της πολιτιστικής υποδομής, πόρων και ανθρώπινου δυναμικού,
- στην ανάδειξη του πολιτισμού ως εργαλείου οικονομικής ανάπτυξης και κοινωνικής συνοχής.

- Μέτρα για την ανάπτυξη πολιτιστικών, αθλητικών και άλλων εκπαιδευτικών δράσεων

Προκύπτουν μέσα από ένα σύνολο δράσεων για την προώθηση του αθλητισμού και του πολιτισμού σε διάφορα επίπεδα και με αναφορά σε διαφορετικούς αποδέκτες.

## Ειδικότερα

1) Πολιτιστικές δράσεις που αποσκοπούν στη διατήρηση της μνήμης ιστορικών γεγονότων, καθώς και εορταστικές εκδηλώσεις για τους πολίτες (Χριστούγεννα, Αποκριά, γιορτή μητέρας κ.α.)

2) Η συνέχιση υποστήριξης του φεστιβάλ παιδείας, που αποτελεί τη σημαντικότερη δράση πολιτιστικής έκφρασης των σχολείων. Στόχος και τα επόμενα χρόνια, είναι η ποιοτική του αναβάθμιση και η ανάδειξη της δημιουργικότητας των μαθητών μέσα από θεατρική δράση, μουσική, εικαστικά και άλλες δραστηριότητες των σχολείων. Την οργάνωσή και τεχνική υποστήριξη των εκδηλώσεων έχουν τα τμήματα Παιδείας, Πολιτισμού και Αθλητισμού.

Η εμπειρία των 23 χρόνων υλοποίησης του, το έμπειρο στελεχιακό και τεχνικό προσωπικό των τμημάτων και οι υφιστάμενοι πολιτιστικοί χώροι του δήμου καθιστούν τη δράση σε υψηλό βαθμό ωριμότητας.

3) Η αναβάθμιση της καταξιωμένης “Εβδομάδας ερασιτεχνικού θεάτρου και ερασιτεχνικής δημιουργίας” με θιάσους από όλη την Ελλάδα, με στόχο την προώθηση στο δήμο της τέχνης του θεάτρου.

Στο ίδιο πλαίσιο, αλλά και με επιπλέον στόχο την αναζωογόνηση των θεάτρων του δήμου, προγραμματίζονται, σε ετήσια βάση, θεατρικές παραστάσεις στα δημοτικά Θέατρα από μικρές θεατρικές σκηνές, αποσκοπώντας παράλληλα στην προώθηση της θεατρικής παιδείας.

4) Πολύ σημαντικές είναι οι δράσεις που αναπτύσσονται και προγραμματίζονται να αναπτυχθούν στις τρεις δημοτικές βιβλιοθήκες.

Περιλαμβάνουν εκδηλώσεις για την ανάδειξη των δημοτικών βιβλιοθηκών και την προώθηση της φιλαναγνωσίας (εκδηλώσεις λόγου και τέχνης, διαδραστικές εκδηλώσεις για παιδιά, future library, κ.α.), αλλά και δράσεις για τη δημιουργία δικτύου φίλων της βιβλιοθήκης.

5) Η λειτουργία θερινού, αλλά και χειμερινού κινηματογράφου με επιλογή ταινιών για παιδιά και ενήλικες, για το ευρύ αλλά και για εξειδικευμένο κοινό.

6) Εκδηλώσεις κατά τους καλοκαιρινούς μήνες, σε γειτονιές, πλατείες, στρατόπεδα, ανοιχτά και κλειστά θέατρα. Αφορούν τον κύκλο εκδηλώσεων "Ζωή στη γειτονιά, Ομορφιά στην πόλη", μουσικές συναντήσεις, όπως η συνάντηση χορωδιών “Πληθυντική αρμονία”, η συνάντηση φιλαρμονικών και ένα νέο μικρό φεστιβάλ με αφήγηση παραμυθιού, με κουκλοθέατρο και διαδραστικές τέχνες για τα παιδιά.

7) Η οργάνωση και παρουσίαση εκθέσεων παραστατικών τεχνών (με αφιερώματα σε ντόπιους και φιλοξενούμενους καλλιτέχνες, με εκθέσεις καλλιτεχνικών ομάδων κ.α.).

8) Η ανάπτυξη διαπολιτισμικών δράσεων σε συνεργασία με τοπικούς φορείς και ομάδες και η καλλιέργεια συνεργασιών με φορείς πολιτισμού της περιοχής (Μονή Λαζαριστών, Κ.Θ.Β.Ε., Κ.Μ.Σ.Τ, Ψ.Ν.Θ), με στόχο την από κοινού ανάπτυξη και προώθηση του πολιτισμού.

Στην κατεύθυνση αυτή πολύτιμο κεφάλαιο για τον τοπικό πολιτισμό είναι το πολιτιστικό-ιστορικό και αθλητικό αρχείο των τριών δημοτικών ενοτήτων, αλλά και των συλλόγων της περιοχής. Αυτό προσφέρεται για διερεύνηση, αξιοποίηση, προβολή, καθώς και ανάπτυξη εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων.

Το σχέδιο δράσης στον τομέα του αθλητισμού περιλαμβάνει:

1) την ανάπτυξη των προγραμμάτων αθλητισμού για όλους (ΠαγΟ) σε μεγαλύτερο χρονικό εύρος για κάθε έτος, με στόχο την ικανοποίηση των αναγκών περισσότερων πολιτών. Οι δράσεις περιλαμβάνουν επίσης την διοργάνωση διαφόρων αθλητικών εκδηλώσεων από τα ΠαγΟ, εκδηλώσεων με ελεύθερους αθλούμενους και με αθλητικούς συλλόγους. Τέτοιες εκδηλώσεις είναι διάφορα τουρνουά, ο μεγάλος λαϊκός δρόμος για όλους τους πολίτες, ποδηλατοδρομίες, αλλά και εναλλακτικός αθλητισμός (ορειβασία, σκι, πεζοπορία, ράφτινγκ, κ.α). Στο ίδιο πλαίσιο εντάσσονται και ενημερωτικές – εκπαιδευτικές δράσεις για τους πολίτες, όπως ημερίδες και σεμινάρια για διατροφικές συνήθειες, πρώτες βοήθειες και για τον εθελοντισμό.

2) Το κολυμβητήριο είναι ένας από τους σημαντικότερους πυλώνες άθλησης. Λειτουργούν προγράμματα εκμάθησης κολύμβησης για παιδιά και ενήλικες και οι μελλοντικές δράσεις αποσκοπούν στη διεύρυνση της χρονικής περιόδου λειτουργίας του, παράλληλα με την ανάπτυξη και βελτίωση των υποδομών του.

3) Μία από τις σημαντικότερες δράσεις στο άμεσο μέλλον είναι η δημιουργία χώρου κλειστού γυμναστηρίου και η λειτουργία τμημάτων με προγράμματα άθλησης ενηλίκων με βάρη. Τέτοια δομή δεν υπάρχει στο δήμο και θα αποτελέσει ένα νέο ξεκίνημα για την ανάπτυξη αυτού του είδους άθλησης σε όλο το δήμο.

4) Στις πιο σημαντικές δράσεις στον τομέα του αθλητισμού κατατάσσονται τα προγράμματα πολλαπλών δραστηριοτήτων για παιδιά, καθώς και ο σχολικός αθλητισμός. Οι δράσεις τα επόμενα χρόνια περιλαμβάνουν τον εμπλουτισμό των πολλαπλών δραστηριοτήτων με νέες δραστηριότητες και την παροχή της δυνατότητας σε περισσότερα παιδιά να τα παρακολουθήσουν.

Ο σχολικός αθλητισμός περιλαμβάνει ανάπτυξη διαπολιτισμικών αθλητικών προγραμμάτων σε συνεργασία με τα σχολεία, εκδηλώσεις σε σχολεία με τον τίτλο “Αθλητικό Πανόραμα” για την ανάπτυξη και διάδοση του ολυμπιακού πνεύματος και των ολυμπιακών αθλημάτων, καθώς και διασχολικά Τουρνουά.

#### Μέτρο για τον εξορθολογισμό λειτουργίας των αθλητικών, πολιτιστικών χώρων και αξιοποίηση των ανενεργών υποδομών

Οι σημαντικότερες δράσεις που πρέπει να υλοποιηθούν αφορούν την αδειοδότηση αθλητικών και πολιτιστικών χώρων και την κατάρτιση του κανονισμού παραχώρησης και ενοικίασης των χώρων αυτών. Στο ίδιο πλαίσιο εντάσσεται και η σύναψη προγραμματικών ετήσιων συμβάσεων με τους αθλητικούς συλλόγους για τη χρήση των χώρων άθλησης. Επίσης, μια πολύ σημαντική και απαραίτητη δράση είναι η κατάρτιση αθλητικού και πολιτιστικού χάρτη του δήμου Παύλου Μελά - ανά γεωγραφική ενότητα, περιοχή κλπ. - για να καταγραφεί η σημερινή εικόνα και στη συνέχεια αυτή να αξιολογηθεί και να χρησιμοποιηθεί δημιουργικά για το μέλλον. Η οργάνωση εκδηλώσεων σε ανενεργούς (κλειστούς και ανοιχτούς) πολιτιστικούς χώρους -π.χ. εκθέσεις, μουσικές και θεατρικές παραστάσεις κ.α. - είναι ένα παράδειγμα αξιοποίησης αυτής της δυνατότητας στο κοντινό μέλλον.

- Επεμβάσεις κλίμακας για την ενίσχυση της τοπικής οικονομίας και μέτρα συνέργειας αντιμετώπισης της ανεργίας και ενίσχυσης του ενεργού πληθυσμού

Στην ενέργεια περιλαμβάνονται δράσεις που εκτιμάται ότι θα βοηθήσουν σημαντικά την οργάνωση του δήμου σε θέματα σχετικά με την απασχόληση. Προβλέπεται η επικαιροποίηση των στατιστικών στοιχείων που περιλαμβάνονται στο κοινωνικό προφίλ του δήμου και αφορούν στην οικονομική δραστηριότητα και στην απασχόληση στην περιοχή και η διασύνδεσή τους με χωρικά ή άλλα ζητήματα, καθώς και εκπόνηση στρατηγικού σχεδίου έξυπνης εξειδίκευσης για την προώθηση της επιχειρηματικότητας και της καινοτομίας σε εναρμόνιση με το αντίστοιχο περιφερειακό σχεδιασμό. Μια άλλη δέσμη δράσεων είναι η συγκρότηση δύο επιτροπών στις οποίες θα συμμετέχουν εκπρόσωποι του δήμου, των επιχειρήσεων και άλλων σχετικών φορέων, με σκοπό την καταγραφή και ανάδειξη των προβλημάτων της τοπικής οικονομίας, τη διερεύνηση ανάπτυξης συνεργασίας μεταξύ δήμου και παραγωγικών φορέων, καθώς και τη διερεύνηση μέτρων και δράσεων ενίσχυσης της



τοπικής οικονομίας και της απασχόλησης. Τα πορίσματα των επιτροπών αυτών, καθώς και οι προτάσεις για την αντιμετώπιση των περιοριστικών παραγόντων ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας θα συμπεριληφθούν σε κείμενο που θα συνταχθεί με ίδια μέσα. Τέλος, περιλαμβάνεται η δράση προβολής των επιχειρήσεων μέσω της ιστοσελίδας του δήμου.

- Παροχή υπηρεσιών υποστήριξης των ανέργων για την προώθησή τους στην αγορά εργασίας

Πρόκειται για δράσεις που υλοποιούνται ήδη από τις αρμόδιες υπηρεσίες του δήμου, όπως η πληροφόρηση και η συμβουλευτική ανέργων, η προώθησή τους σε ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης και η λειτουργία εργαστηρίων ενδυνάμωσης.

- Προώθηση της κοινωνικής επιχειρηματικότητας

Περιλαμβάνονται δύο δράσεις από τις οποίες η πρώτη αφορά στη συνέχιση της κοινωφελούς εργασίας και η δεύτερη στη στήριξη των Κοιν.Σ.Επ (Κοινωνική Συνεταιριστική Επιχείρηση) και άλλων σχημάτων της κοινωνικής οικονομίας ευρείας κλίμακας, ως επαγγελματική διέξοδος για μειονεκτούσες ομάδες.

Άλλωστε και το Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο για την Ανάπτυξη 2014-2020 και ειδικότερα Άξονας Προτεραιότητας «Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξης Δεξιοτήτων Ανθρώπινου δυναμικού, στοχεύει στην αντιμετώπιση της ανεργίας, την αύξηση της απασχόλησης, την ισότιμη πρόσβαση στην αγορά εργασίας, καθώς και τη δημιουργία νέων βιώσιμων θέσεων εργασίας με έμφαση σε τομείς που η χώρα έχει ανταγωνιστικό πλεονέκτημα, κυρίως για τις ομάδες εκείνες του πληθυσμού που εμφανίζουν τα μεγαλύτερα ποσοστά ανεργίας (μακροχρόνια άνεργοι, γυναίκες, άνεργοι με χαμηλά τυπικά προσόντα, άνεργοι 30- 44 ετών).

Επίσης, υποστηρίζει δράσεις για την κοινωνική ένταξη και την καταπολέμηση της φτώχειας, μέσω κυρίως της ενίσχυσης ή και ανάπτυξης και προώθησης της κοινωνικής οικονομίας και της κοινωνικής επιχειρηματικότητας και μέσω στοχευμένων παρεμβάσεων / μέτρων στήριξης των δικαιούχων της πιλοτικής εφαρμογής του Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος για την βελτίωση των προοπτικών / ευκαιριών ένταξης ή/και επανένταξής τους στην αγορά εργασίας.

- Συμμετοχή του δήμου σε αναπτυξιακές συμπράξεις για την υποστήριξη των ανέργων

Πρόκειται για τη συνέχιση δράσεων συμμετοχής του δήμου σε αναπτυξιακές συμπράξεις προώθησης της απασχόλησης. Ο συνολικός προϋπολογισμός του μέτρου ανέρχεται σε 170.200 € και περιλαμβάνει ενέργειες και δράσεις πρώτης προτεραιότητας

- Εφαρμογή συστήματος προγραμματισμού, παρακολούθησης και αξιολόγησης του επιχειρησιακού σχεδίου του Δήμου

Η σύνταξη του επιχειρησιακού προγράμματος είναι η αρχική φάση της διαδικασίας προγραμματισμού, παρακολούθησης και αξιολόγησης των δράσεων του δήμου. Απαιτείται διαρκής ενασχόληση αιρετών οργάνων και υπηρεσιακών παραγόντων. Το σχέδιο περιλαμβάνει δράσεις σχεδιασμού και εφαρμογής των κατάλληλων οργανωτικών συστημάτων, εργαλείων και διαδικασιών που θα επιτρέψουν την αναβάθμιση του τρόπου άσκησης της διοίκησης των δραστηριοτήτων του Δήμου.

Στο πρώτο εξάμηνο του 2015 ολοκληρώνεται η εκπόνηση του επιχειρησιακού προγράμματος. Προβλέπεται ο ορισμός επιτροπής, η οποία θα έχει στην ευθύνη της το συντονισμό και παρακολούθηση εφαρμογής των διαδικασιών του ΕΠ.

Το ετήσιο πρόγραμμα δράσης καταρτίζεται από την Εκτελεστική Επιτροπή και εγκρίνεται από το Δημοτικό Συμβούλιο. Για την κατάρτιση τους η αρμόδιες διευθύνσεις, αφού λάβουν υπόψη τις γραπτές εισηγήσεις των υπηρεσιών, συντάσσουν σχέδιο ετήσιου προγράμματος δράσης, το οποίο υποβάλλεται στην Εκτελεστική Επιτροπή.

#### Ανάπτυξη διαδικασιών διαφάνειας, αμφίδρομης επικοινωνίας και συμμετοχής των πολιτών

Η διαβούλευση αποτελεί διαδραστική διαδικασία δημόσιου διαλόγου με όλους τους άμεσα εμπλεκόμενους φορείς με σκοπό την καταγραφή απόψεων σε θέματα κοινού ενδιαφέροντος. Το σχέδιο αναπτύσσεται σε δράσεις που στοχεύουν στην υιοθέτηση και εφαρμογή συστήματος δημοτικής διαβούλευσης για καλύτερη τοπική

διακυβέρνηση, διαφάνεια λήψης αποφάσεων, ρεαλιστικότερο και αποδοτικότερο σχεδιασμό για την εφαρμογή πολιτικών και αναπτυξιακών παρεμβάσεων.

Το προτεινόμενο σχέδιο περιλαμβάνει μια σειρά ενεργειών ενίσχυσης και υιοθέτησης ενός μόνιμου πλαισίου δημοτικής διαβούλευσης κύρια μέσα από:

- την ψήφιση κανονισμού διαβούλευσης από το δημοτικό συμβούλιο,
- τη δημιουργία αρχείου φορέων της περιοχής (κάτοικοι, επαγγελματίες, τοπικοί φορείς, τοπικοί παράγοντες κ.α),
- τη συγκρότηση της δημοτικής επιτροπής διαβούλευσης (σύμφωνα με τα οριζόμενα στην ισχύουσα νομοθεσία) και ενδυνάμωση του ρόλου της,
- τη σύνταξη ετησίων σχεδίων δράσης διαδικασιών διαβούλευσης, που θα περιέχουν το αντικείμενο και τους στόχους των θεμάτων διαβούλευσης, ορισμό προσωπικού υποστήριξης και θεματικών ομάδων εργασίας
- την αξιολόγηση και επιλογή μεθόδων αποτύπωσης γνώμης (εκδηλώσεις, τεχνικές διαβούλευσης), δημιουργία ατζέντας δράσεων

Επίσης, στο σχέδιο εντάσσονται και οι εκδηλώσεις απολογισμού πεπραγμένων της δημοτικής αρχής, καθώς και η ηλεκτρονική διαχείριση αιτημάτων των πολιτών με σκοπό την άμεση προώθηση και επίλυσή τους. Οι δράσεις δεν αποτυπώνουν δαπάνη και θα υλοποιηθούν με ίδια μέσα.

## Συμπεράσματα

Συναρμοσμένες με τους Ευρωπαϊκούς στόχους οι δράσεις του Δήμου Παύλου Μελά σε θέματα Νεολαίας, Εκπαίδευσης και Πολιτισμού, προετοιμάζουν το Δήμο για την καλύτερη αξιοποίηση των διαρθρωτικών πόρων της Ε.Ε

Ειδικότερα:

- Με την προώθηση αναπτυξιακών πρωτοβουλιών στην Κεντρική Μακεδονία.
- Με τη μελέτη και έρευνα αυτοδιοικητικών και άλλων ζητημάτων, που έχουν γενικότερα σχέση με την ανάπτυξη στην Κεντρική Μακεδονία.
- Με την ανάληψη πρωτοβουλιών για την ανάδειξη, καλλιέργεια και προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς.
- Με την ανάληψη πρωτοβουλιών, η συμμετοχή σε δραστηριότητες, και η συνεργασία με άλλους φορείς, για την υπεράσπιση και προβολή των εθνικών θεμάτων.
- Με την ανάπτυξη πνεύματος συνεργασίας, αλληλεγγύης και ομοψυχίας μεταξύ των κατοίκων των ΟΤΑ της Κεντρικής Μακεδονίας, για την ανάληψη δραστηριοτήτων στον κοινωνικό-οικονομικό-πολιτιστικό τομέα, μέσα από συμμετοχικές διαδικασίες, με στόχο την εξάλειψη ανταγωνιστικών ή άλλων τάσεων, που εμποδίζουν την υλοποίηση προγραμμάτων και έργων για το κοινό συμφέρον.
- Με την ενημέρωση, ευαισθητοποίηση και επιμόρφωση των κατοίκων σε ειδικά θέματα και προβλήματα που τους αφορούν.
- Με την ανάληψη πρωτοβουλιών για τη διάσωση του φυσικού περιβάλλοντος, η ανάπτυξη της οικολογικής συνείδησης, η από κοινού αξιοποίηση των τουριστικών δυνατοτήτων της Κεντρικής Μακεδονίας.
- Με τη συνεργασία με άλλους φορείς (Πανεπιστήμια, Περιφέρεια, Εκκλησία, Συνεταιρισμούς), για την προώθηση κοινών στόχων και προγραμμάτων, και την ανταλλαγή πληροφοριών, ιδεών και εμπειριών.
- Με την εκπόνηση μελετών, η διοργάνωση ερευνητικών, επιμορφωτικών και εκπαιδευτικών σεμιναρίων και διαλέξεων, η επιμόρφωση ερευνητών και ειδικών επιστημόνων σε θέματα της αρμοδιότητάς τους, η πληροφόρηση των μελών Ένωσης και η υποστήριξη τους για το σχεδιάσμά και την υλοποίηση ευρωπαϊκών και άλλων προγραμμάτων, η έκδοση ενημερωτικών βιβλίων, η αξιοποίηση εθνικών και ευρωπαϊκών προγραμμάτων.
- Με την ενδυνάμωση των σχέσεων εκπροσώπησης και συνεργασίας της Κεντρικής Μακεδονίας με τις Ευρωπαϊκές Οργανώσεις.
- Με την προώθηση στενής συνεργασίας με λοιπούς διεθνείς και ευρωπαϊκούς οργανισμούς και φορείς, και η δημιουργία σχέσεων αμοιβαίας συνεργασίας και

προώθησης διεκδίκησης κοινών αιτημάτων και απόψεων με επιμέρους Ευρωπαϊκές Περιφέρειες.<sup>89</sup>

Ωστόσο η υλοποίηση των στόχων της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020» εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τις δομές και διαδικασίες διακυβέρνησης που έχει θέσει σε εφαρμογή η ΕΕ, κάτι που σημαίνει εναρμόνιση με τη στρατηγική αυτή των κυβερνήσεων των κρατών, των περιφερειακών και τοπικών αρχών και της «κοινωνίας των πολιτών». Οι συνέργειες μεταξύ των σχετικών τομέων πολιτικής και των εμπλεκόμενων φορέων είναι δύσκολο να αποδώσουν, δεδομένου ότι λείπουν παντελώς διαδικασίες διακυβέρνησης.

Σε γενικές γραμμές η σχεδιαζόμενη πολιτική του Δήμου Παύλου Μελά στα θέματα Νεολαίας, Εκπαίδευσης και Πολιτισμού στερείται συγκεκριμένων κατευθύνσεων στρατηγικής.

Το υπάρχον δίκτυο δομών κοινωνικής υποστήριξης καλύπτει ένα μεγάλο εύρος παροχής υπηρεσιών υγείας, πρόνοιας, κοινωνικής προστασίας, χωρίς να απαντά πλήρως στις ανάγκες των πολιτών. Η παρέμβαση του δήμου είναι ικανοποιητική από άποψη πλήθους δομών και υπηρεσιών, αλλά καταγράφεται υστέρηση ως προς την γενικότερη στρατηγική, οργάνωση και την ποιοτική αξιολόγηση των παρεχόμενων υπηρεσιών.

Συγκεκριμένα, η άσκηση κοινωνικής πολιτικής από το δήμο δεν εντάσσεται σε ένα ευρύτερο κοινωνικό σχεδιασμό και προγραμματισμό. Τις περισσότερες φορές γίνεται βιωματικά, στηριζόμενη στις προσωπικές εκτιμήσεις υπηρεσιακών παραγόντων ή πολιτικών ή σε συγκυριακά αιτήματα πολιτών και όχι με βάση τη συστηματική και ποσοτικοποιημένη διάγνωση των πραγματικών αναγκών και προβλημάτων. Καταγράφεται αδυναμία συλλογής και επεξεργασίας στοιχείων για τον πληθυσμό των κοινωνικών ομάδων και των χαρακτηριστικών-αναγκών τους, έλλειμμα εκπόνησης κοινωνικών μελετών, ώστε να εξειδικευτεί το κοινωνικό προφίλ του δήμου, να σχεδιάζονται και να υλοποιούνται πολιτικές με βάση τις διαπιστωμένες ανάγκες και τα χαρακτηριστικά του πληθυσμού. Συνήθως εφαρμόζεται η τακτική ευκαιριακής άντλησης πόρων, από χρηματοδοτούμενα προγράμματα και διασφάλισης θέσεων εργασίας, η παύση των οποίων, σε συνδυασμό με την αβεβαιότητα υποκατάστασής τους από εθνικούς ή ίδιους πόρους, θέτει το πρόβλημα συνέχισης ή ακύρωσης της λειτουργίας των δομών ή των δράσεων. Η έλλειψη στρατηγικού κοινωνικού

---

89 Επιχειρησιακό Πρόγραμμα δήμου Παύλου Μελά για την περίοδο 2014-2020

σχεδιασμού έχει ως αποτέλεσμα και την έλλειψη ποσοτικοποιημένης στοχοθεσίας, δεικτών απόδοσης, ποιοτικής και ποσοτικής αξιολόγησης.

Στον τομέα της εκπαίδευσης είναι αγαστή η συνεργασία του Δήμου με τη Γενική Γραμματεία Δια Βίου Μάθησης και την υλοποίηση επιμορφωτικών προγραμμάτων. Παρόλα αυτά εξακολουθούν να υπάρχουν κενά, ειδικά όσον αφορά στο εύρος της κάλυψης των αναγκών των μειονεκτουσών ομάδων παιδιών (παιδιά με αναπηρίες, μετανάστες Ρομά) καθώς και στην απουσία σύνδεσης μεταξύ των πρωτοβουλιών που αναλαμβάνονται στον τομέα εκπαίδευσης των παιδιών ευάλωτων ομάδων και άλλων μέτρων πολιτικής που λαμβάνονται σε συναφείς τομείς της κοινωνικής πολιτικής. Τέλος θα πρέπει να γίνει πιο οργανωμένα η προσπάθεια για αξιοποίηση χρηματοδότησης ΕΣΠΑ τη νέα προγραμματική περίοδο. Απαιτείται επίσης σημαντικό έργο για τη βελτίωση της ψηφιακής εκπαίδευσης και κατάρτισης, διότι η έλλειψη ψηφιακών δεξιοτήτων μπορεί να επιβραδύνει τη διαδικασία ανάπτυξης της ελληνικής ψηφιακής οικονομίας και να παρεμποδίσει την οικονομική ανάπτυξη εν γένει. Εξακολουθούν να υπάρχουν σημαντικά περιθώρια αύξησης της αποδοτικότητας και της αποτελεσματικότητας σε σχεδόν όλα τα επίπεδα εκπαίδευσης.

Η πολιτιστική πολιτική του δήμου τέλος, δεν εντάσσεται σε ένα στρατηγικό πολιτιστικό σχέδιο και προγραμματισμό. Δεν εφαρμόζεται συγκροτημένη πολιτιστική πολιτική, που να κινείται στον άξονα σχέσης πολιτισμού και ανάπτυξης, λαμβάνοντας υπόψη ότι ο πολιτισμός μπορεί να αποτελέσει εργαλείο οικονομικής ανάπτυξης και κοινωνικής συνοχής. Οι δράσεις και οι επιλογές που εφαρμόζονται έχουν κοινωνικό προσανατολισμό, με έμφαση στην τοπική δημιουργία και στην αξιοποίηση του υπάρχοντος δυναμικού. Προσφέρονται χαμηλού κόστους δραστηριότητες, που ανταποκρίνονται εν μέρη στις τοπικές ανάγκες, προσφέρουν ευκαιρίες κοινωνικοποίησης, αλλά χαρακτηρίζονται από αποσπασματικότητα και μειωμένη συνεκτικότητα, που οφείλεται στην έλλειψη ενιαίας συγκροτημένης πολιτικής ανάμεσα στο δήμο και το νομικό του πρόσωπο.

Αποστολή των Δήμων σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία είναι: “Η διακυβέρνηση των τοπικών υποθέσεων και η παροχή δημόσιων αγαθών και υπηρεσιών για την ικανοποίηση των αναγκών των κατοίκων και των τοπικών φορέων, με απώτερο σκοπό την βιώσιμη κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη της περιοχής”.

Αυτό θα πρέπει να αποτελεί και το όραμα του δήμου Παύλου Μελά .

## ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

### Α) ΠΡΩΤΟΓΕΝΕΙΣ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ

- Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, «ΕΥΡΩΠΗ 2020», Στρατηγική για έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη, Βρυξέλλες, 3.3.2010
- *Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗ ΕΥΡΩΠΗ 2014-2020 (Υποπρόγραμμα «Πολιτισμός»): Προσκλήσεις υποβολής προτάσεων για έργα ευρωπαϊκής συνεργασίας, ευρωπαϊκά δίκτυα και ευρωπαϊκές πλατφόρμες*, Ελληνική Δημοκρατία, Υπουργείο Εσωτερικών, Γενική Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών, Διεύθυνση Οικονομικής και Αναπτυξιακής Πολιτικής Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Τμήμα Αναπτυξιακών Προγραμμάτων, 23/12/2013, Αθήνα
- *Ευρωπαϊκό Σύστημα Μεταφοράς Πιστωτικών Μονάδων στην Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση, Ένα σύστημα για τη μεταφορά, τη συσσώρευση και την αναγνώριση των μαθησιακών αποτελεσμάτων στην Ευρώπη*, ΕΓΓΡΑΦΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ, ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ, Βρυξέλλες, 31.10.2006
- ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α, Πρόταση για την ανασυγκρότηση της Πρωτοβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Αθήνα, 1997
- Επίσημη ιστοσελίδα των προγραμμάτων ΕΣΠΑ <https://www.espa.gr/> (πρόσβαση 23-4-16)
- Επίσημη ιστοσελίδα της ΕΕ [https://europa.eu/european-union/index\\_el](https://europa.eu/european-union/index_el) (πρόσβαση 23-4-16)
- Άρθρο του Business Insider με τίτλο “Best universities in the world”, 2015
- Ιστοσελίδα του Ιδρύματος Κρατικών Υποτροφιών στην ενότητα ERASMUSPLUS (<https://www.iky.gr/erasmusplus>) (πρόσβαση 20-6-16)
- Διαδικασία της Μπολόνια [http://ec.europa.eu/education/policy/higher-education/bologna-process\\_el.htm](http://ec.europa.eu/education/policy/higher-education/bologna-process_el.htm) (πρόσβαση 1-5-16)
- Επίσημη ιστοσελίδα της κίνησης «Δημιουργική Ευρώπη» στον τομέα του πολιτισμού [creative-europe.culture.gr](http://creative-europe.culture.gr) (πρόσβαση 20-6-16)
- Επίσημη ιστοσελίδα της «Δημιουργικής Ελλάδας» (CreativeGreece.Net)(20-6-16) (πρόσβαση 28-4-16)
- Επίσημη διαδικτυακή πύλη των Επενδυτικών Προγραμμάτων (<http://www.fundingprogrammesportal.gov.cy/easyconsole.cfm/page/programme/flId/419/cat/23>) (πρόσβαση 28-4-16)
- Επίσημη ιστοσελίδα του Υπουργείου Πολιτισμού της Ελλάδας [www.yppo.gr/](http://www.yppo.gr/) (πρόσβαση 3-6--16)

- Ενημερωτική ιστοσελίδα Eklogika.gr με θέμα την Επιτροπή των Περιφερειών [www.eklogika.gr/page/EuropeanUnion/epitropi-perifereivn-ee](http://www.eklogika.gr/page/EuropeanUnion/epitropi-perifereivn-ee) (πρόσβαση 28-4-16)
- Επίσημη ιστοσελίδα της Επιτροπής των Περιφερειών [cor.europa.eu/el/Pages/home.aspx](http://cor.europa.eu/el/Pages/home.aspx) (πρόσβαση 28-4-16)
- Επίσημη ιστοσελίδα του προγράμματος «Καλλικράτης» [www.ypes.gr/el/regions/programma/](http://www.ypes.gr/el/regions/programma/) (πρόσβαση 29-4-16)
- Επίσημη ιστοσελίδα του Υπουργείου Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης της Ελλάδας [www.ypes.gr](http://www.ypes.gr) (πρόσβαση 30-4-16)



## Β) ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΕΙΣ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ

- Ανδριανόπουλου-Μαθιουδάκη Α, *Ελληνική Επανάσταση και αυτοδιοίκηση*, (Επιθεώρηση Πολιτικής Επιστήμης) τεύχος 5
- Μπέσιλα-Βήκα Ευ., (2001) *Τοπική Αυτοδιοίκηση, Ένας σύγχρονος διοικητικός θεσμός*, Αθήνα Σάκκουλας,
- Εθνικό σύστημα αναγνώρισης μη τυπικής και άτυπης μάθησης ΚΕΠΚΑ-ΔΙΕΚ, *Ελληνική πραγματικότητα (2014), Συστάσεις από γυναίκες Ρομά και Οργανώσεις της Κοινωνίας των Πολιτών*, Πρόγραμμα δια βίου μάθησης, Κοινοφελής επιχείρηση του δήμου Βόλου
- Κανελλόπουλος, Ι. Π., (2003) *Το Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Με βάση τη Συνθήκη της Νίκαιας*, 4<sup>η</sup> έκδοση Αθήνα, Εκδόσεις Αντ. Σάκκουλα,
- Μπεσιλα-Βήκα, Ευ.,(1998) *Σύγχρονες αρμοδιότητες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Ευρωπαϊκή Ενοποίηση*, Αθήνα Εκδόσεις Π.Ν. Σάκκουλας,
- Μπαλλιάν Δ., *Η τοπική αυτοδιοίκηση μετά τον Καλλικράτη*, Εθνικό και Καποδιστριακό Παν. Αθηνών, Τμήμα Νομικής
- Σιακούλης Ν.,(2003) *Ιστορία της Τοπικής Αυτοδιοίκησης επί Τουρκοκρατίας*,
- Επιχειρησιακό Πρόγραμμα δήμου Παύλου Μελά για την περίοδο 2014-2020
- Κοντιάδης Ξ. Ι. –Απίστουλας Δ.,(2006), *Μεταρρύθμιση κοινωνικού κράτους και Τοπική αυτοδιοίκηση*, εκδόσεις Παπαζήση
- Καψάλης Α. Γ. - Παπασταμάτης Α. Ι., (2002) *Εκπαίδευση ενηλίκων* εκδόσεις ΠΑΜΑΚ)
- Μπαμπούνης Χ., (2007), *Τοπική αυτοδιοίκηση και ελλαδικός χώρος*, Εκδόσεις Βάνιας